BARNBIBLIOTEKET SAGA: 7.

SVENSKA FOLKSAGOR

AV

FRIDTJUV BERG

ANDRA SAMLINGEN

ANDRA UPPLAGAN

MED 60 ORIGINALTECKNINGAR

AV

JENNY NYSTRÖM OCH VIKTOR ANDRÉN M. FL.

STOCKHOLM

SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAGSAKTIEBOLAG

PRIS 1 KRONA.

BARNBIBLIOTEKET SAGA

7.

SVENSKA FOLKSAGOR

ANDRA SAMLINGEN.

SVENSKA
FOLKSAGOR

BERÄTTADE FÖR BARN

AV

FRIDTJUV BERG

ANDRA SAMLINGEN

MED 63 TECKNINGAR

AV

JENNY NYSTRÖM, VIKTOR ANDRÉN, KARL ASPELIN OCH HILDA VÄHLSTRÖM

TREDJE UPPLAGAN

STOCKHOLM
SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAGSAKTIEBOLAG

STOCKHOLM 1913
SVENSKA TRYCKERIAKTIEBOLAGET

Askepåten och den lilla råttan.

Det var en gång en bonde, som hade tre söner. De bägge äldsta voro stora och grova och ena riktiga översittare mot var och en, som de trodde sig på. Men den yngste var klen till växten och gjorde inte så mycket väsen av sig. Därför voro bröderna kitsliga emot honom och visste inget större nöje än att göra honom förtret. Han teg och gick ur vägen för dem så mycket han kunde. När han var barn, brukade han gå och sätta sig på spiselhällen, och där roade han sig med att sitta och

påta i askan. Men inte en gång i spiseln fick han vara i fred. Bröderna kommo efter och fördärvade hans lek och kallade honom på gyckel för Askepåten.

— Nej, se där ha vi ju självaste Askepåten! skreko de, var gång de fingo syn på honom.

När de tre pojkarna voro vuxna, ropade fadern en dag på dem.

— Hör ni, pojkar, sade han, nu tycker jag ni äro så pass gamla, så det kan vara på tiden, att ni gifta er. Ge er därför i väg och leta rätt på var sin tös! Men låt mig se, att ni inte ta vad skräp som helst! När ni fått tag i någon riktigt duktig flicka, så ge henne det här guldäpplet, och kom sedan tillbaka och säg mig till!

Härmed räckte han sönerna var sitt guldäpple. De tackade och fingo bråttatt göra sig i ordning. De bägge äldsta sprungo strax ner i stallet och sadlade var sin häst. De tänkte, som det står i ordspråket, att »ridande sven får åkande mö», och ville ta sig ståtliga ut, när de foro på friarefärd. När Askepåten hade tvättat sig och kammat sig och borstat sig fin, gick han också ner till stallet. Bröderna sutto då i sadlarna och sågo så strama ut som de värsta krigsherrar.

— Nu kan du, Askepåten, få ta den sprakfålen, som är kvar, sade de, men håll hårt i tyglarna, för annars skenar han och gör dig olycklig!

När de sade detta, skrattade de med full hals. Och Askepåten visste mycket väl, vad de skrattade åt. Ty sprakfålen var en gammal hästkrake, som var så vass i ryggen som en såg och så utlevad och svag, så han jämt och nätt kunde flytta på hovarna.

— Nej, nu måste vi ta oss ett litet försprång, sade bröderna och skrattade igen, annars ränner Askepåten förbi oss som ett inte.

Därmed sporrade de sina hästar och satte av utåt landsvägen, så dammet stod som en vit sky efter dem.

Askepåten lät upp stalldörren och tittade på hästkraken ett tag. Men han var alldeles omöjlig, och inte fanns det heller någon sadel att lägga på honom.

— Jag får väl nöja mig med apostlahästarna då, när det inte är någon annan råd, sade Askepåten och började vandra.

När han hade vandrat både länge och väl, kom han till en stor skog. Där fanns det ingen väg utan bara en smal gångstig. Inga människor mötte Askepåten, och inga hus kunde han se till. Någonstans skall väl skogen ändå ta

slut, tänkte han, och han gick därför friskt på. Men hur han gick, var det ändå likadant, och när det började skymma, visste han inte, vart han skulle vända sig för att få tak över huvudet. När han såg, att det vart allt mörkare och mörkare under granarna, kände han sig en smula kuslig.

— Det är märkvärdigt, vad somliga ändå kunna ha det bra, tänkte han. Nu sitta mina bröder på ståtliga kampar och se ut som prinsar, men jag går ensam och larvar djupt inne i villa skogen. Men inte är det lönt att hänga näbb för det. Jag måste hitta på någonting att muntra opp mig med.

Han körde handen i fickan och fick upp sitt guldäpple och började kasta det mellan händerna. En lång stund gick han och roade sig med denna lek, och han glömde därvid bort all sin bedrövelse. Men ett tu tre föll äpplet oförvarandes till marken och började rulla. Askepåten böjde sig ned och ville ta upp det. Men det stannade inte utan höll i med att trilla, och ju fortare Askepåten sprang efter, ju fortare trillade äpplet före. Till sist försvann det under en rishög, som låg tätt invid stigen. Askepåten fick brått med att häva och lyfta undan riset, ty han ville för ingen

del mista sitt guldäpple. Men »mången hittar annat än det han letar efter», säger ordspråket, och så gick det också Askepåten. När han hade gjort en öppning i rishögen, fann han i stället för äpplet en dörr, som ledde nedåt jorden. Han lyfte på dörrklinkan och kom in i en liten jordstuga. Trångt var där och lågt till taket men fint och putsat på alla vis. Väggarna voro klädda med brokiga bonader och taksparrarna med vita hängkläden; på bänkarna voro präktiga dynor; i spiseln brann en eld, och bordet stod dukat med både fat och koppar. Men ingen människa syntes till.

Askepåten undrade mycket, vart han var kommen. Han stod till att börja med helt förlägen och tänkte strax gå ut igen. Men först ville han ha igen sitt äpple, och han letade ivrigt under både bord och bänkar. Men inget äpple kunde han se. Han lade sig då på knä för att titta efter. Rätt i detsamma fick han syn på en liten råtta, som satt under ett skåp och var så fin och nätt, så man inte kunde se något rarare. Hon kilade upp på bordet och satte sig mitt för Askepåten och såg så vänligt på honom med sina små trinda ögon.

— Välkommen hit, vackra gosse! sade hon. Men vad ser du så ledsen ut för? Är det nå-

got, som fattas dig? Har du inte allt vad du behöver?

Vill du äta, så ät!
Vill du dricka, så drick!
Vill du sitta, så sitt!

När Askepåten hörde råttan tala, nöp han sig i armen för att vara säker på, att han inte drömde. Men hur hårt han också nöp, blev han inte mer vaken för det; han stod ändå kvar i jordstugan, och framför honom på bordet satt den lilla råttan och tittade på honom med sina små tindrande ögon.

— Tack skall du ha, svarade han, men jag har varken lust att äta eller dricka eller sitta, jag har minsann andra saker att tänka på.

— Vad kan det vara för saker? frågade den lilla råttan.

— Jo, svarade pojken, nog har jag skäl att vara ledsen och inte glad. Far min har gett mig ett guldäpple och sagt åt mig, att jag skulle ge mig ut och fria. Men nu har jag tappat mitt guldäpple, och någon fästemö har jag inte fått tag i. Mina bägge bröder komma hem och tala om, att de skaffat sig fästemör, de, och då får jag stackare stå där med skammen.

— Är det inte annat än det, sade den lilla råttan, så blir det väl någon råd. Vet du,

gosse, du kan gärna ta mig till fästemö, jag skall hjälpa dig allt vad jag kan, och du skall få se, att det skall gå riktigt bra.

Askepåten hade svårt att hålla sig för skratt. Men den lilla råttan såg honom så bevekande i ögonen, att han inte kunde neka, hur galet han också tyckte det var.

— Som du vill då, lilla vän, sade han.

Råttan tog sig en liten polskedans uppe på bordduken, och hon rörde sina små fötter så kvickt och nätt, så pojken tyckte hon var riktigt näpen. Därpå hoppade hon ned, kilade in under skåpet och kom igen med guldäpplet i munnen.

— Här har du både guldäpple och fästemö, sade hon, så nu har du inget att hänga läpp för längre. Sätt dig därför ner och ät och drick och håll till godo med vad som finns!

Askepåten var liksom litet yr i mössan av allt det märkvärdiga, han såg runt omkring sig. Men han tyckte inte, det var lönt att grubbla över vad han i alla fall inte kunde begripa. Han slog sig därför ned vid det dukade bordet och åt och drack av hjärtans lust. Medan han det gjorde, sprang den lilla råttan omkring och passade upp honom, allt under det hon pratade och hade de allra toklustigaste infall. När Askepåten var mätt, visade hon honom en präktig bädd med mjuka silkes-

bolstrar, där han kunde få vila ut. Han kröp strax till kojs och sov så sött och mådde så gott, så han tyckte, han aldrig hade haft det hälften så bra.

Nästa morgon, så fort solen sken i öster, steg han upp och redde sig att gå hem. Den lilla råttan hade varit uppe långt förut och lagat i ordning en stadig matsäck åt honom. När han gav sig iväg, gjorde hon sällskap för att visa honom, hur han skulle hitta rätt. Hon tassade framför honom på stigen, och allt emellanåt vände hon sig om och pratade muntert med honom. När de hade kommit till skogsbrynet, tog hon farväl och bad honom bevekligen, att han för all del inte skulle glömma bort henne.

— Kommer aldrig på frågan, sade Askepåten. Tack nu så mycket för husrum och välfägnad, jag skall nog låta höra av mig igen, det kan du lita på.

Härmed vinkade han vänligt åt den lilla råttan och vandrade stigen framåt. Just som han kom ned till landsvägen, redo hans bägge bröder förbi. Han såg mycket väl, att de hade fått ja på sitt frieri, ty de voro så morska och upprymda, att de inte alls lade märke till honom.

När Askepåten kom hem till sin faders gård, sutto bröderna allaredan till bords och skrävlade

vitt och brett om, hur bra de hade skött sig. Vart de hade kommit, hade de blivit mottagna som storkarlar, och alla hade varit angelägna att få dem till mågar. Det hade varit riktigt svårt för dem att välja, sade de, men slutligen hade de bestämt sig för ett par förnäma fröknar, som voro alldeles vådligt rika. Just som de skröto som allra värst, fingo de syn på Askepåten, som hade smugit sig in helt stillsamt och ställt sig borta vid dörren.

— Nej, se där ha vi ju självaste Askepåten! skreko de. Du har väl fått dig en fästemö, du med, eller hur?

— Jo, det slår nog in, svarade Askepåten saktmodigt, fast hon inte är så rik och förnäm, som era måtte vara.

— Nej, har man nånsin hört på maken! skreko bröderna och skrattade med full hals. Askepåten har skaffat sig en fästemö! Det måtte vara en fin en; hon är väl ful som stryk och fattig som en kyrkeråtta, efter hon kan vilja ha en sådan där askmalare till sin herre och man.

— Ja, inte ser hon ut som folk utan mest som en råtta, svarade Askepåten, och något annat än en liten jordkoja i skogen äger hon inte, det jag vet; så det kunna ni ha rätt i.

Bröderna skrattade nu ändå mer åt honom och hans fästemö i jordkojan. Askepåten brydde

sig inte om deras gyckel utan gick och satte sig på sitt vanliga ställe och började påta i askan igen, och medan han det gjorde, undrade han mycket över det märkvärdiga, som hade hänt honom ute i skogen. Alla i gården talade bara om de bägge bröderna och deras förnäma giften; ingen brydde sig om Askepåten eller frågade efter, vad käresta han hade fått.

Det led så en tid bortåt, och en dag hände det sig, att bonden ropade på sina söner igen.

— Nu har jag hört er tala vitt och brett om era fästemör, sade han, och det har ju varit roligt att höra. Men bra gärna skulle jag också vilja veta, om de äro lika snälla med sina händer, som de äro rika och förnäma. Far nu därför tillbaka och hämta mig var sin kaka, som de själva ha bakat! Då kan jag se, hur pass duktiga de äro.

De bägge äldsta sönerna gingo strax till stallet, lade sadlarna på och redo åstad för att hälsa på sina fästemör. Men Askepåten hade varken sadel eller häst utan var tvungen att gå, alldeles som förra gången. Och han var glad ändå, att han slapp ifrån sina bröders ideliga gyckel och speord.

Han gick, och han gick, och aldrig hade

han längtat efter någonting så mycket, som han nu längtade efter den lilla råttan. Hon hade ju fägnat honom så väl och varit så trevlig. Men allt som han vandrade stigen framåt, rann det honom i sinnet, hur stört omöjligt det måste vara för henne att baka någon sådan där kaka, som hans far hade sagt till om. Vid denna tanke blev han helt sorgmodig, ty han gruvade sig för allt det gyckel, han skulle få höra, när hans bröder kommo hem med präktiga smakekakor, men han hade ingen. Han gick och grubblade över detta och visste slutligen inte, om det var lönt att gå fram, eller om det vore rådligast att vända om. Den lilla råttan skulle kanske bli ledsen, om han komme och både henne om något, som hon inte kunde göra. Men till sist tänkte han, att han ändå måste gå fram och träffa sin lilla vän; med kakan fick det sedan gå bäst det ville.

Rätt som han så tänkte, stod han vid rishögen och såg den lilla dörren till jordkojan. Han lyfte på dörrklinkan och steg ned. Där var allt likadant som förra gången. Men den lilla råttan sprang honom strax till mötes och sade:

— Välkommen igen, allra kärasten min! Du trivdes väl bra här sist, hoppas jag. Men vad är det jag ser, nu är du ju ledsen igen?

Vad är det som fattas dig? Se bara, så jag har rustat i ordning, för att du skulle få det bra!

Vill du äta, så ät!
Vill du dricka, så drick!
Vill du sitta, så sitt!

— Tack skall du ha, lilla vän, svarade Askepåten, men jag har varken lust att äta eller dricka eller sitta, jag har minsann andra saker att tänka på.

— Vad kan det vara för saker? frågade den lilla råttan.

— Jo, svarade Askepåten, nog har jag skäl att vara ledsen och inte glad. Far min har sagt åt mig att ge mig hit och hämta en kaka, som du själv har bakat, så att han skall få se, vad du duger till. Men kära hjärtandes, inte kan väl du, som är så liten, baka någon kaka! Mina bägge bröder komma hem och ha med sig fina kakor, de, men jag stackare, jag får stå där med skammen.

— Är det inte annat än det, sade den lilla råttan, så blir det väl någon råd. Vill du bara vara mig trogen, så skall jag nog svänga till en kaka lika bra som någon annan kan. Vänta bara, så skall du strax få se!

Härmed kilade hon ut genom dörren och upp på en stor jordfast sten.

— Hit alla mina små tärnor! ropade hon. Och var och en skall ha ett mjölkorn på nosen!

Knappt var detta sagt, så kom där fram en sådan oräknelig mängd råttor, att det vimlade om dem, vart man såg. Varenda råtta hade på nosen ett litet mjölkorn, och det lade hon i ett det allra som nättaste lilla tråg. Sedan satte sig hela råttsvärmen i verket; där gjordes upp eld under en liten flat stenhäll, och så började Askepåtens lilla käresta att knåda och älta och kavla och pigga och grädda. Hon unnade sig varken rast eller ro, förr än hon hade bakat en liten kaka, som var snöande vit och fin som ett sockerbröd. När kakan var färdig, lade hon den i en duk,

och denna knöt hon ihop och räckte Askepåten. Han tog knytet och var så hjärtans glad, att han inte visste, vilket ben han skulle stå på. Allt hade gått med en sådan fart, så han inte hade kunnat följa det med ögonen, och han visste rakt inte, hur det hade gått till. Men när han kände knytet i sin hand, tyckte han inte, det var lönt att grubbla över, vad han i alla fall inte kunde begripa. Han slog sig därför ned vid det dukade bordet och åt och drack av hjärtans lust. Medan han det gjorde, sprang den lilla råttan omkring och passade upp honom, allt under det hon språkade och hade de toklustigaste infall. När han hade fått sitt lystmäte på mat och dryck, visade hon honom till den präktiga bädden med de mjuka silkesbolstrarna, där han hade legat förra gången. Han kröp strax till kojs och sov så gott, så han tyckte sig aldrig ha haft det bättre i all sin tid.

När det led frampå morgonen och stjärnorna började slockna för dagen, steg Askepåten upp, tog knytet med kakan uti och redde sig till att gå hem. Den lilla råttan hade varit uppe långt förut och lagat till en stadig matsäck åt honom. När han gav sig i väg, gjorde hon sällskap och tassade framför honom på stigen, och allt emellanåt vände hon sig om och pratade mun-

tert med honom. När de hade kommit till skogsbrynet, tog hon farväl och bad honom bevekligen, att han för all del inte skulle glömma bort henne.

— Kommer aldrig på frågan, sade Askepåten. Tack nu så mycket för allt och först och sist för den rara kakan, jag skall snart låta höra av mig igen, det kan du lita på.

Härmed vinkade han vänligt åt den lilla bakerskan och vandrade stigen framåt. Just som han kom ned till landsvägen, redo hans bägge bröder förbi. Han såg mycket väl, att de hade var sitt brödknyte under armen, men de voro så morska och upprymda, att de inte alls lade märke till honom.

När Askepåten kom hem till sin faders gård, satto bröderna allaredan till bords och skrävlade vitt och brett om sina fästemör; duktigare flickor till att baka fanns det inte i hela världen. För att visa, att detta inte var skryt, öppnade de sina knyten och lade sina kakor på bordet. Alla trängde sig fram och klämde på kakorna och synade dem både på översidan och undersidan, och de voro verkligen så vita och fina, så att ingen kunde ha någonting att anmärka på dem. Just när alla som bäst berömde kakorna, fingo de bägge bröderna syn på Askepåten, som hade smugit sig in helt stillsamt och

ställt sig borta vid dörren med sitt knyte i handen.

— Nej, se där ha vi ju självaste Askepåten! skreko de. Du har väl också med dig en kaka ifrån din råttkäring, eller hur?

— Jo, det slår nog in, svarade Askepåten saktmodigt, fast hon inte kan vara så fin och rar som era.

— Nej, har man nånsin hört på maken! skreko bröderna och skrattade med full hals. Askepåtens fästemö har också bakat en kaka! Det måtte vara en läcker en; för den är väl grädd dad i askan, när den skall passa åt dig, din askmalare.

— Ja, någon riktig bakugn hade hon inte, svarade Askepåten, utan hon gjorde upp eld under en liten flat stenhäll i skogen; så det där kanske ni kunna ha rätt i.

Bröderna skrattade nu ändå mer än förut och bådo, att han för all del skulle låta dem se den lilla råttekakan, som var bakad vid en stenhäll inne i skogen. Askepåten brydde sig inte om deras gyckel utan tog sitt knyte och räckte det åt fadern. Alla trodde, att de nu skulle få se något riktigt kladd. Men när bonden öppnade knytet, blev det andra bullar av, ty den lilla kakan var snöande vit och så fin som det grannaste sockerbröd. Alla kände och

vände på den och spärrade upp ögonen av förvåning, ty någonting sådant hade de aldrig förut sett eller hört talas om. Bonden smakade på alla tre kakorna och sade, att Askepåtens fästemö var den, som hade bakat det grannaste brödet, den saken kunde det inte vara något tvivel om. De bägge äldsta bröderna kunde inte neka till, att det förhöll sig på det viset. Men de gjorde i alla fall sura miner och försökte vara försmädliga.

— Det är väl någon gammal bakekäring, som han har fått tag i därborta i skogen, sade de, och baka är väl nätt opp det enda, hon kan.

Askepåten brydde sig inte om deras speord utan gick och satte sig på sitt vanliga ställe. Medan han satt där och påtade i askan, tänkte han mycket på den lilla råttan och undrade, hur det i själva verket kunde förhålla sig med henne. Men i hela gården talades det hit och dit om de tre brödernas fästemör och allra mest om Askepåtens.

Det led så åter en tid bortåt, och en dag hände det sig, att bonden ropade sina söner igen.

— Nu har jag sett, hur era fästemör baka bröd, sade han, och det ha de gjort riktigt snällt alla tre, fast Askepåtens förstås har gjort det bäst.

Men bra gärna skulle jag också vilja veta, om de äro lika snälla i slöjd som i bak. Far nu därför tillbaka och hämta mig var sin väv, som de själva ha vävt! Då kan jag se, hur pass duktiga de äro i sådana sysslor.

De bägge äldsta bröderna gingo strax till stallet, lade sadlarna på och redo åstad för att hälsa på sina fästemör och få med sig ett prov på deras slöjdkunnighet. Men Askepåten hade varken sadel eller häst utan var tvungen att gå till fots, alldeles som de båda förra gångerna. Och han var glad ändå, att han slapp ifrån sina bröders speord och elakheter.

Han gick, och han gick, och aldrig hade han längtat efter någonting så mycket, som han nu längtade efter den lilla råttan. Hon hade ju fägnat honom så väl, och så hade hon bakat en sådan präktig kaka. Men allt som han vandrade stigen framåt, rann det honom i sinnet, hur svårt omöjligt det måste vara för henne att väva en sådan där väv, som hans far hade sagt till om. Vid denna tanke blev han helt sorgmodig, ty han gruvade sig för allt det gyckel, han skulle få höra, när hans bröder kommo hem med granna vävar, men han hade ingen. Han gick och grubblade över detta och visste slutligen inte, om det var lönt att gå fram eller om det vore rådligast att vända om. Den

lilla råttan skulle kanske bli ledsen, om han komme och både henne om något, som hon rakt inte kunde göra. Men till sist tänkte han, att han ändå måste gå fram och träffa sin lilla vän; med väven fick det sedan gå bäst det ville.

Rätt som han så tänkte, stod han vid rishögen och såg den lilla dörren till jordkojan. Han lyfte på dörrklinkan och steg ned. Där var allt likadant som de båda förra gångerna. Den lilla råttan sprang honom strax till mötes och sade:

— Välkommen igen, allra kärasten min! Min kaka var väl till nöjes, hoppas jag. Men vad är det jag ser, nu är du ju ledsen igen? Vad är det, som fattas dig? Se bara, så jag har rustat i ordning, för att du skulle få det bra!

Vill du äta, så ät!
Vill du dricka, så drick!
Vill du sitta, så sitt!

— Tack skall du ha, lilla vän, svarade Askepåten, men jag har varken lust att äta eller dricka eller sitta, jag har minsann andra saker att tänka på.

— Vad kan det vara för saker? frågade den lilla råttan.

— Jo, svarade Askepåten, nog har jag skäl

att vara ledsen och inte glad. Far min har sagt åt mig att ge mig hit och hämta en väv, som du själv har vävt, så att han skall få se, vad du duger till i slöjd. Men kära hjärtandes, inte kan väl du, som är så liten, väva någon väv! Mina bägge bröder komma hem och ha med sig fina vävar, de, men jag stackare, jag får stå där med skammen.

— Är det inte annat än det, sade den lilla råttan, så blir det väl någon råd. Vill du bara vara mig trogen, så skall jag nog svänga till en väv lika bra som en kaka. Vänta bara, skall du strax få se!

Härmed kilade hon ut genom dörren och upp på den stora jordfasta stenen.

— Hit alla mina små tärnor! ropade hon. Och var och en skall ha en silketråd i munnen!

Knappt var detta sagt, så kom där fram en sådan oräknelig massa råttor, att det vimlade och myllrade om dem, och Askepåten måste akta sig noga för att inte råka trampa någon av dem på svansen. Varenda råtta hade i munnen en fin silketråd, och den lade hon i en hög tillsamman med alla de andras. Sedan satte sig hela den stora råttsvärmen i verket; där lagades till sländor och bommar och en den allra som nättaste lilla vävstol, och

så blev där ett spinnande och ett spolande och ett surrande och ett bommande och ett varpande, så att Askepåten aldrig hade sett maken. Men hans lilla fästemö satte sig själv i vävstolen och sölvade väven och skedade och kastade skottspolen emellan sina små fingrar och trampade tramporna med sina små fötter. Hon unnade sig varken rast eller ro, förr än hon hade vävt en väv, som var vitare än den vitaste snö och finare än det finaste spindelgarn. När väven var färdig, vek hon ihop den flera gånger och svepte den mycket nätt och stoppade in den i en liten körsbärskärna. För att den inte skulle kunna ta skada, lade hon sedan körsbärskärnan i en hasselnöt, och hasselnöten lade hon i en valnöt, och valnöten räckte hon åt Askepåten. Han tog den och var så hjärtans glad, att han inte visste, vad ben han skulle stå på. Allt hade gått med en sådan fart, så han inte hade kunnat följa det med ögonen, och han visste rakt inte, hur det hade gått till. Men när han kände valnöten i sin hand, tyckte han inte det var lönt att grubbla över vad han i alla fall inte kunde begripa. Han slog sig därför ned vid det dukade bordet och åt och drack av hjärtans lust. Medan han det gjorde, sprang den lilla råttan omkring och passade upp honom, allt under det hon språ-

kade och hade de toklustigaste infall. När han var mätt, visade hon honom till den präktiga bädden med de mjuka silkesbolstrarna, där han hade legat de båda förra gångerna. Han kröp strax till kojs och sov så gott, så han tyckte sig aldrig ha haft det bättre i all sin tid.

Tidigt på morgonen, det första dager vart ljus, sprang Askepåten upp, stoppade valnöten i fickan och redde sig till att gå hem. Den lilla råttan hade varit uppe långt förut och lagat i ordning en stadig matsäck åt honom. När han gav sig i väg, gjorde hon sällskap och tassade framför honom på stigen, och allt emellanåt vände hon sig om och pratade muntert med honom. När de hade kommit till skogsbrynet, tog hon farväl och bad honom bevekligen, att han för all del inte skulle glömma bort henne.

— Kommer aldrig på frågan, sade Askepåten. Tack nu så mycket för allt och först och sist för den rara väven, jag skall snart låta höra av mig igen, det kan du lita på.

Härmed vinkade han vänligt åt den lilla väverskan och vandrade stigen framåt. Just som han kom ned till landsvägen, redo hans bägge bröder förbi. Han såg mycket väl, att de hade var sin vävbunt under armen, men de voro så

morska och upprymda, att de inte alls lade märke till honom.

När Askepåten kom hem till sin faders gård, sutto bröderna allaredan till bords och skrävlade vitt och brett om sina fästemör; duktigare flickor till att väva fanns det inte i hela världen. För att visa, att detta inte var skryt, rullade de upp sina vävbuntar och bredde ut tyget på stora bordet. Alla trängde sig fram och tummade och ströko och synade vävarna både på rätan och avan, och de voro verkligen så jämna och vackra, så att ingen kunde ha någonting att anmärka på dem. Just när alla som bäst berömde vävarna, fingo de bägge bröderna syn på Askepåten, som hade smugit sig in helt stillsamt och ställt sig borta vid dörren med handen om valnöten, som han hade i fickan.

— Nej, se där ha vi ju självaste Askepåten! skreko de. Du har väl också med dig en väv ifrån din gamla bakekäring, eller hur?

— Jo, det slår nog in, svarade Askepåten saktmodigt, fast den inte kan vara så fin och jämn som era.

— Nej, har man nånsin hört på maken! skreko bröderna och skrattade med full hals. Askepåtens fästemö har också vävt en väv! Det måtte vara en fin en; den är väl bara av

ris och spindelväv, när hon har gjort den där ute i skogen!

— Ja, någon annan vävstuga än en rishög hade hon inte, svarade Askepåten, och väven ser nog mest ut som en spindelväv, så det där kunna ni kanske ha rätt i.

Bröderna skrattade nu ändå mer än förut och bådo, att han för all del skulle låta dem få se spindelväven, som bakekäringen hade gjort åt honom borta i rishögen. Askepåten brydde sig inte om deras gyckel utan tog upp valnöten och räckte den åt fadern. Alla väntade nu att få se något riktigt kosteligt, och det fingo de också. Ty när fadern öppnade valnöten, låg däruti en hasselnöt, och när han öppnade hasselnöten, låg däruti en körsbärskärna, och när han öppnade körsbärskärnan, låg däruti något som liknade en liten ulltapp, och när han tog upp den lilla ulltappen, så vecklade den ut sig till en väv, som var vitare än den vitaste snö och finare än det finaste spindelgarn och så vid och sid, så att den räckte över hela salen. Alla spärrade upp ögonen av förvåning, ty ett sådant tyg hade de aldrig förr sett eller hört talas om. Bonden lade ihop konstverket så nätt han kunde och sade, att Askepåtens fästemö var den, som hade vävt den grannaste väven, den saken kunde det inte

vara något tvivel om. De bägge äldsta bröderna kunde inte neka till att det förhöll sig på det vi-

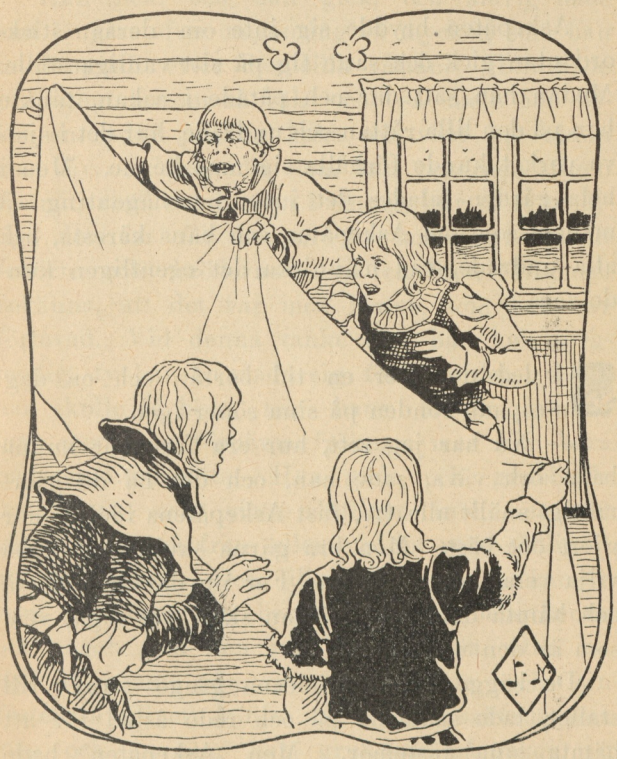

set. Men de gjorde i alla fall sura miner och försökte vara försmädliga.

— Det är väl någon gammal vävpiga, som

han har fått tag i därborta i skogen, sade de, och väva och baka är väl nätt opp det enda hon kan.

Askepåten brydde sig inte om deras stickord utan gick och satte sig på sitt vanliga ställe. Medan han satt där och påtade i askan, tänkte han på den lilla råttan och undrade, hur det i själva verket kunde förhålla sig med henne. Men i hela gården talades det inte om någonting så mycket som om Askepåten och hans kära sta, och alla undrade, vad människa det egentligen kunde vara.

Så led det åter en tid bortåt, och en dag ropade bonden på sina söner igen.

— Nu har jag sett, hur era fästemör kunna baka och väva, sade han, och det ha de gjort riktigt snällt alla tre, fast Askepåtens förstås har gjort det bäst. Men bra gärna skulle jag också vilja veta, hur de se ut. Far nu därför tillbaka och hämta dem hit! Sedan skall jag säga, vem som är den vackraste.

De bägge äldsta bröderna gingo strax till stallet, lade sadlarna på och redo åstad för att hämta sina fästemör. Men Askepåten hade varken sadel eller häst utan var tvungen att gå till fots, alldeles som han tre gånger förut hade fått göra. Och han var glad ändå, att

han slapp ifrån sina bröders stickord och elakheter.

Han gick, och han gick, och aldrig hade han längtat efter någonting så mycket, som han nu längtade efter den lilla råttan. Hon hade ju fägnat honom så väl, och så hade hon bakat en sådan präktig kaka och vävt en sådan fin väv. Men allt som han vandrade stigen framåt, rann det honom i sinnet, hur stört omöjligt det var för honom att komma hem till fadern och bröderna med en liten råtta och bekänna, att det var med henne, som han var förlovad. Vid denna tanke blev han helt sorgmodig, ty han gruvade sig för allt det gyckel, han skulle få höra, när hans bröder kommo hem med sina förnäma fröknar, men han bara hade en liten råtta. Han gick och grubblade över detta och visste slutligen inte, om det var lönt att gå fram eller om det vore rådligast att vända om. Den lilla råttan skulle kanske bara bli ledsen, om han komme och både henne om något, som hon inte kunde göra, utan att hon på samma gång gjorde både sig och sin fästeman till ett åtlöje. Askepåten saktade sina steg, och ju mer han grundade på saken, ju ängsligare kände han sig. Men till sist tänkte han, att han ändå måste gå fram och råka sin

lilla vän. Med förevisningen fick det sedan gå bäst det ville.

Rätt som han så tänkte, stod han vid rishögen och såg den lilla dörren till jordkojan. Han lyfte på dörrklinkan och steg ned. Där var allt likadant som de tre förra gångerna. Den lilla råttan sprang honom strax till mötes och sade:

— Välkommen igen, allra kärasten min! Min väv var väl till nöjes, hoppas jag. Men vad är det jag ser, nu är du ju ledsen igen? Vad är det, som fattas dig? Se bara, så jag har rustat i ordning, för att du skulle få det bra!

Vill du äta, så ät!
Vill du dricka, så drick!
Vill du sitta, så sitt!

— Tack skall du ha, lilla vän, svarade Askepåten, men jag har varken lust att äta eller dricka eller sitta, jag har minsann andra saker att tänka på.

— Vad kan det vara för saker? frågade den lilla råttan?

— Jo, svarade Askepåten, nog har jag skäl att vara ledsen och inte glad. Far min har sagt åt mig, att jag skulle ge mig hit och ta dig med, så att han skall få se, hurudan du är. Men kära hjärtandes, hur skall det bli, när han och hela min släkt få höra, att jag inte har någon annan

brud än en liten råtta? Mina bägge bröder komma och ha med sig sina fina och förnäma fästemör, de, men jag stackare, jag får stå där med skammen.

— Är det inte annat än det, sade den lilla råttan, så blir det väl någon råd. Vill du bara vara mig trogen, så skall jag nog fiffa upp mig, så du inte skall behöva skämmas så värst mycket. Vänta bara till i morgon bittida, så får du se! Men i kväll skall du slå bort alla sorger och bedrövelser. Sätt dig nu ned och var vid gott mod, och låt mig sörja för resten!

Askepåten visste inte en smul, hur hon tänkte bära sig åt. Men han tyckte inte det var lönt att grubbla över vad han i alla fall inte kunde begripa. Han slog sig därför ned vid det dukade bordet och åt och drack av hjärtans lust. Medan han det gjorde, sprang den lilla råttan omkring och passade upp honom, allt under det hon pratade och hade de allra toklustigaste infall. När Askepåten var mätt, visade hon honom till den präktiga bädden med de mjuka silkesbolstrarna, där han hade legat tre gånger förut. Han kröp strax till kojs, och när han hade somnat, drömde han, att han hade fått ett mycket bättre gifte än någon av bröderna.

Men när han vaknade nästa morgon och

tänkte på vad som den dagen skulle ske, kände han sig lika ängslig igen. Han steg upp och redde sig i ordning och frågade den lilla råttan, om hon var färdig att följa med.

— Ja, svarade hon, bara jag först får ta på mig mina bröllopskläder.

När Askepåten hörde henne säga så, kunde han inte låta bli att dra på munnen, hur olycklig han också kände sig.

— Jo, det här skall just bli en underlig färd! tänkte han för sig själv.

Men högt sade han ingenting, ty han var rädd, att den lilla råttan skulle bli ledsen, om han på något sätt gjorde narr av henne.

Den lilla råttan själv tycktes inte alls vara ängslig. Hon kilade ut genom dörren och upp på den stora jordfasta stenen.

— Hit alla mina små tärnor! ropade hon. Och var och en skall ha ett råttskinn i munnen!

Knappt var detta sagt, så kom det fram en sådan oräknelig massa råttor, att det riktigt vimlade och myllrade och möljade om dem, och Askepåtens torde inte ta ett steg, för att han inte oförvarandes skulle råka trampa någon av dem på svansen. Varenda råtta hade i munnen ett råttskinn, och vartenda råttskinn skulle Askepåtens fästemö ha på sig. Det blev

ett fasligt bestyr, men de krängde verkligen på henne skinn efter skinn, det ena utanpå det andra, tills slutligen hela förrådet hade gått åt. Men då var hon också så tjock, att hon varken orkade stå eller gå, utan hennes tärnor måste vända och hantera henne allt efter som hon befallde dem.

När hon var färdigklädd, hade hon dem först att bära fram en silversked. Vid skedskaftet lät hon dem sedan spänna tolv stora tordyvlar. Frammanför dem sattes fjorton loppor, som skulle vara förtruppen, och vid sidan om skeden ställdes sex småråttor, som hade att passa på bruden. När allt detta var i ordning, lät hon lyfta upp sig i skeden och gav befallning, att hela härligheten skulle sättas i gång. Och torbaggarna till att springa och lopporna till att hoppa och råttorna till att kila, och så bar det av i fullt fläng över både berg och backar. Men Askepåten gick bredvid och såg på, så ömsom skrattade han och ömsom grät han, så ynkligt och löjligt tyckte han det var. När tåget kom fram till landsvägen, så kunde ju hans bröder när som helst få se det, sade han till sig själv. De skulle förstås komma farande där med sina förnäma fröknar, och Askepåten ville heller vara död än att höra deras speord om hans

tordyvlar och loppor och råttor och om den lilla tjocka klunsan, som satt och åkte i silverskeden.

Rätt som det var kommo de till en bäck, som

rann norrut genom skogen. Över bäcken gick en spång, och hela brudtåget for ut på spången. Men mitt på denna tvärstannade alla. Den lilla tjocka råttan vältrade sig ur skeden och blev sittande på spången.

— Här har du ett svärd, sade hon, sväng det och hugg av skaftet på skeden!

I samma ögonblick kände Askepåten, att han höll ett svärd i sin hand. Han svängde det och högg till skedskaftet allt vad han orkade. Då skedde det något märkvärdigt. Skeden plumsade i bäcken, så att vattnet stänkte, och i detsamma kom på andra sidan upp en den alla grannaste sjuglasvagn, en sådan som kejsare och kungar bruka åka uti. Den glimmade av både guld och silver; tolv apelkastade fålar voro spända för tistelstången, och fjorton brudsvenner, som voro klädde på det allra kostbaraste, redo framföre. Askepåten vart utom sig av förvåning och såg frågande på den tjocka råttan, som satt kvar på spången och hade de sex småråttorna bredvid sig.

— Sväng nu ditt svärd igen, sade hon, och hugg huvudet av mig också!

Nej, detta ville Askepåten rakt inte göra; därtill tyckte han allt för mycket om sin lilla trolovade, fast hon inte annat var än en råtta. Men hon bad honom bevekligt, att han för allt i världen ville vara så snäll och hugga huvudet av henne, annars ginge det aldrig väl. Askepåten stretade emot i det längsta, men när hon grät och tiggde och bad, tyckte han till sist, han var tvungen att göra henne till viljes.

Han svängde därför sitt svärd och högg till med sådan kraft, att eggen gick igenom alla råttskinnspälsarna på en gång. Just som huvudet dansade av, ramlade både den tjocka råttan och de sex småråttorna ner i bäcken, så det sade skvalp efter dem. Men i samma ögonblick kom där upp på stranden en prinsessa, som var så fager som Guds klara dag. Hennes kläder voro av silke och scharlakan, på håret bar hon en guldkrona, i handen höll hon Askepåtens lilla guldäpple, och runt omkring henne stodo sex de allra nättaste brudtärnor.

Askepåten vart så till sig av häpnad, att han inte visste, om han drömde eller var vaken. Men han fick inte länge stå och förundra sig, ty prinsessan sprang fram och tog honom om halsen och kysste honom.

— Tack, tack, kära du, för du högg huvudet av mig! sade hon. Hade du inte det gjort, så hade jag aldrig blivit befriad ifrån min förtrollning. Nu är jag prinsessa igen, som jag förr har varit, och du skall bli min herre och man.

Hon tog honom vid handen och ledde honom fram till den granna vagnen. Där satte hon sig uti, och Askepåten steg upp och satte sig vid hennes sida. Sedan bar det av i fyrsprång, allt vad tygen höllo, och var de foro

fram, glimmade det av vagnen och guldet och ädelstenarna, så att det lyste i skogen.

När de kommo fram till gården, där Askepåtens far bodde, voro de bägge äldsta bröderna allaredan hemma och hade med sig sina fästemör. Dessa sågo mycket skapliga ut, och fadern tyckte, att bröderna hade gjort ett ganska bra val. Nu väntade de bara på Askepåten, och alla voro nyfikna att få se, vad det kunde vara för en gammal käring, som han hade skaffat sig därute i jordkojan borta i skogen.

Just som de började bli otåliga, hörde de ett fasligt galopperande ute på vägen. Genom fönsterna kunde de se en hel mängd ryttare och hästar och ett stort moln av damm, och genom molnet glimmade fram en vagn, som var av guld och silver och hade stora slipade fönsterglas. Då trodde de, att det var kungen, som for förbi, och skyndade ut på gården för att bättre kunna se härligheten. Men när det granna åkdonet kom mitt för, gjorde det en sväng och körde in genom grinden rätt fram till förstudörren. Alla undrade, vad det var fråga om, och än mera undrade de, när den fagra prinsessan steg ur med guldkrona på huvudet och guldäpple i handen. Och när de sedan togo sina ögon ifrån prinsessan och började betrakta den unge mannen vid hennes sida, blevo de

utom sig av häpnad. De bägge bröderna stirrade på honom, alldeles som de nyss hade fått ögon.

— Nej, det är ju självaste Askepåten! mumlade de för sig själva och vände sig bort — kan tro, att guldskenet gjorde dem ont i ögonen.

Men Askepåten tog sin far och bröderna i hand och visade dem sin unga brud, och på brödernas fästemör hälsade han också. Det vart nu en stor uppståndelse i stugan, och alla talade i munnen på varandra. Men det som det vart minst tal om, det var vilkendera fästemön som var den vackraste.

När de hade lugnat sig en smula, sade prinsessan, att hon längtade hem.

— Tycker du, min vän, som jag, så fara vi nu tillbaka till vår lilla jordkoja igen, sade hon.

— Gärna det, svarade Askepåten; bättre än där har jag aldrig haft.

De togo farväl av hela släkten och stego upp i sin gyllene vagn. Sedan satte de av i fyrsprång, allt vad tygen höllo. Men genom skogen gick det nu en bred körväg, och över bäcken ledde en bro, och när de kommo fram till det stället, där rishögen låg, var där ingen rishög alls utan i stället ett stort slott. Alla de oräkneligt många råttorna voro nu lösta ur sin för-

trollning och förvandlade till människor igen. Den lilla råttan var deras drottning, och slottet var hennes. Så snart vagnen hade stannat vid stora trappan och prinsessan hade visat Askepåten omkring, ställde hon till ett ståtligt bröllop och gjorde honom till sin man och till kung över hela hennes rike. Och ståtligare kung och drottning har det aldrig funnits än Askepåten och den lilla råttan.

Silvervit och Lillvacker.

Bröderna ge sig ut i världen.

Det var en gång en drottning, som hade blivit tagen till fånga och satt in i ett högt torn. Det enda, hon där hade att fägna sig åt, var hennes båda söner. Den ena hette Silvervit, och den andra hette Lillvacker. De voro tvillingar och allt ifrån födelsen så lika som två bär. Och ju äldre de blevo, dess mera lika blevo de, så att till sist utom

deras mor kunde skilja dem på annat än kläderna.

Allt som bröderna växte upp, blevo de stora och starka. De lärde sig att jaga och strida och att kasta spjut och skjuta med pilar. Men när de voro femton år gamla, började de längta efter bragder och äventyr. En dag kommo de till sin mor och bådo att få ge sig ut i världen och fresta sin lycka. Hon kunde inte neka, fast hon var mycket ledsen att behöva skiljas ifrån dem. I avskedsgåva skänkte hon dem var sin stor hund. Åt Silvervit gav hon till på köpet ett spjut och åt Lillvacker en båge med pilar. Bröderna tackade henne för de präktiga skänkerna och sade farväl.

När de hade vandrat ett långt stycke väg, kommo de en dag in i en vild skog. Som de voro mycket hungriga, släppte de sina hundar och började jaga. Efter en stund mötte de en björnhona. Silvervit ropade till Lillvacker:

— Skjut du, så kastar jag!

Men björnhonan bad så vackert för sitt liv och sade.

— Skjut inte! Kasta inte! Hemma i idet

ligga mina stackars ungar, och bli de moderlösa, så måste de svälta ihjäl. Då är det bättre, att jag ger er de båda största, och att ni låta mig leva, så att jag får sköta om de små.

Bröderna tyckte, att det var synd om björnhonan, och lovade, att inte göra henne något illa. Hon luffade strax till idet och hämtade de båda största ungarna och gav bröderna var sin. Men innan hon skildes ifrån sina söner, förmanade hon dem att vara hyggliga.

— Följ nu med de där snälla herrarna, sade hon, och löna dem väl, för att de skonat mitt liv!

Bröderna vandrade framåt igen med sina hundar och björnar. Skogen var stor, så att nästa dag voro de inte komna ut ur den ännu. För att få något till mat släppte de hundarna och började jaga. Efter en stund mötte de en varghona. Silvervit ropade till Lillvacker:

— Skjut du, så kastar jag!

Men varghonan bad så vackert för sitt liv och sade:

— Skjut inte! Kasta inte! Hemma i kulan ligga mina stackars ungar, och bli de moderlösa, så måste de svälta ihjäl. Då är det bättre, att jag ger er båda de största och att ni låta mig leva, så att jag får sköta om de små.

Bröderna tyckte, att det var synd om varghonan, och lovade att inte göra henne något illa. Hon tassade strax till kulan och hämtade de båda största ungarna och gav bröderna var sin. Men innan hon skildes ifrån sina söner, förmanade hon dem att vara hyggliga.

— Följ nu med de här snälla herrarna, sade hon, och löna dem väl, för att de skonat mitt liv!

Bröderna vandrade framåt igen med sina hundar och björnar och vargar. När nästa dag kom, voro de inte ute ur skogen ännu. För att få något till livs släppte de hundarna och började jaga. Efter en stund mötte de en rävhona. Silvervit ropade till Lillvacker:

— Skjut du, så kastar jag!

Men rävhonan bad så vackert för sitt liv och sade:

— Skjut inte! Kasta inte! Hemma i lyan ligga mina stackars ungar, och bli de moderlösa, så måste de svälta ihjäl. Då är det bättre, att jag ger er de båda största och att ni låta mig leva, så att jag får sköta om de små.

Bröderna tyckte, att det var synd om rävhonan, och lovade att inte göra henne något illa. Hon skuttade strax till lyan och hämtade de båda största ungarna och gav brö-

derna var sin. Men innan hon skildes ifrån sina söner, förmanade hon dem att vara hyggliga.

— Följ nu med de här snälla herrarna, sade hon, och löna dem väl, för att de skonat mitt liv!

Bröderna vandrade så framåt igen med sina hundar, björnar och vargar och rävar. Och djuren följde sina herrar och voro dem trogna och lydiga i allt.

När bröderna så hade vandrat flera dagar tillsamman, kommo de till ett vägskäl, och vid vägskälet stod ett högt träd. Då sade Silvervit:

— Här är det bäst, att vi säga varandra farväl. Jag tycker, jag känner på mig, att det dröjer, innan vi råkas igen.

— Du har alltid varit van att styra och ställa för oss båda, svarade Lillvacker, och det får du väl göra den här gången också. Men hur skall jag nu kunna veta, hur det går dig i världen?

— Det vet jag råd för, svarade Silvervit. Jag sticker min kniv i det här trädet, och hit får du sedan gå och se efter. Är då kniven rostig, så är jag i stor nöd. Men är han blodig, så är jag inte mer i livet, och då

tänker jag, att du kommer och hämnas min död.

Sagt och gjort. Silvervit tog sin bror i hand och önskade honom all lycka. Sedan lockade han

på sina djur och lämnade Lillvacker ensam kvar vid det höga trädet.

2. Lillvackers äventyr.

När Lillvacker hade sett sin bror försvinna i skogen, vände han sig åt andra hållet med sina djur.

Han hade inte kommit långt, förr än han såg framför sig en gammal ödslig kungsgård. Runt omkring var tjock skog, och ingenstädes syntes ett spår av människor. Lillvacker tyckte, att det såg kusligt ut, och tänkte gå förbi. Men i detsamma brast det ut ett häftigt oväder med storm och regnskurar, så att Lillvacker var tvungen att söka skydd för sig och sitt följe. Han gick fram till gårdsporten och bultade på. Men ingen svarade. Lillvacker bultade på igen och höll i med det både länge och väl. Till sist gläntade det på porten, och i öppningen syntes en gammal häxa, som såg vådligt anskrämmelig ut.

— Vad är du för en, sade hon, som kommer här och för ett sådant oväsen?

— Jag är en vandringsman, som är ute och söker tjänst, svarade Lillvacker. Men jag skulle visst inte besvärat er, om inte det här ovädret hade varit.

— Jaså, sade häxan, är du ute och söker tjänst? Då kan du gärna stanna, för jag behöver just nu en pålitlig dräng. Vill du tjäna mig troget och flitigt, så skall din lön bli stor, men bär du dig galet åt, så gäller det ditt liv.

— Det låter höra sig, svarade Lillvacker; jag kan lika gärna ta tjänst här som på något annat ställe.

Den anskrämmeliga häxan släppte in Lillvacker, förde honom upp till gården och gav honom mat och natthärbärge. Han åt och drack och tackade värdinnan, men varken han eller hans djur tyckte, att hon såg trevlig ut.

Nästa morgon, när det vart dager, kom häxan in till Lillvacker och sade, att hon först ville visa honom allt märkvärdigt, som fanns på gården. Lillvacker följde med henne och såg många sällsamma och dyrbara ting. Slutligen kommo de till en äng, och på ängen låg det många tusen ankor, så att marken lyste vit, så långt man såg. Lillvacker stannade och undrade, hur han skulle komma fram.

— Det är bara att gå på, sade häxan; alla de här ankorna höra gården till, och skulle du råka trampa någon på tårna, så gör det inte så mycket.

Själv klev hon i väg utan att bry sig om alla de ankfötter, hon trampade på. Men Lillvacker ömkade sig över ankorna och steg så lätt och varligt, så att han inte kom dem det minsta för när. Och han gav ett tecken åt sina djur, så att de gjorde detsamma. På det viset gick det litet långsamt, och häxan hade ett stort försprång, när Lillvacker kom till slutet av ängen.

Då larvade ankekungen fram till honom och sade:

— Tack skall du ha, för att du skonade mina undersåtar! Tänk på mig, när du kommer i nöd, så skall jag göra dig gott igen!

Därmed försvann ankekungen i mängden, utan att häxan hade märkt honom.

Lillvacker och häxan gingo vidare och kommo till en annan äng, och på den ängen krälade det många tusen myror, så att hela marken tycktes leva och röra sig. Lillvacker stannade och undrade, hur han skulle komma fram.

— Vad är det åt dig! sade häxan. Det är ju bara att gå på; alla de här myrorna höra gården till, och om du skulle råka trampa några stycken, så gör det ingenting.

Själv klev hon i väg utan att bry sig om alla de myror, hon trampade sönder. Men Lillvacker ömkade sig över de små krypen och steg så lätt och varligt, att han inte kom dem det minsta för när. Och han gav ett tecken åt sina djur, så att de gjorde detsamma. På det viset gick det litet långsamt, och häxan hade stort försprång, när Lillvacker kom till slutet av ängen. Då kröp myrkungen fram till honom och sade:

— Tack skall du ha, för att du skonade mina

undersåtar! Tänk på mig, när du kommer i nöd, så skall jag göra dig gott igen!

Därmed försvann myrkungen i hopen, utan att häxan hade märkt honom.

Lillvacker och häxan gingo vidare och kommo till en tredje äng, och på den ängen myllrade det tusen sinom tusen bin, så att hela marken och luften tycktes kravla och flyga och surra. Lillvacker stannade och undrade, hur han skulle komma fram.

— Vad är du för en smulgråt! sade häxan. Det är ju bara att gå på; de här bina höra gården till, och om du skulle råka trampa ihjäl några hundra, så gör det rakt ingenting.

Själv klev hon i väg utan att bry sig om alla de bin, hon trampade i kras. Men Lillvacker ömkade sig över de små surrande kräken och steg så lätt och varligt, att han inte kom dem det minsta för när. Och han gav ett tecken åt sina djur, så att de gjorde detsamma. På det viset gick det litet långsamt, och häxan hade stort försprång, när Lillvacker kom till slutet av ängen. Då flög bidrottningen fram till Lillvacker och sade:

— Tack skall du ha, för att du skonade mina undersåtar! Tänk på mig, när du kommer i nöd, så skall jag göra dig gott igen!

Därmed försvann hon i svärmen, utan att häxan hade märkt henne. Och som det nu var långt lidet på dagen, vände häxan och Lillvacker om till gården igen.

Nästa morgon kom häxan till Lillvackers kammare och bultade på hans dörr.

— Nu kan det vara tid, att du börjar din tjänst, sade hon, och ditt första arbete skall vara detta. I forna tider, för många hundra år sedan, fanns det här på kungsgården en gyllene nyckel, som gick till den västra gårdsporten. Nu är det min befallning, att du tar reda på den nyckeln, innan solen går upp i morgon bittida. Och gör du inte det, så kostar det ditt liv.

Lillvacker kände sig illa till mods. Han vankade hela dagen omkring och letade på alla möjliga ställen. Men någon gyllene nyckel kunde han ingenstädes hitta. När kvällen kom, satte han sig bedrövad på en sten och undrade, hur i all världen det nu skulle gå.

— Inte är nyckeln på land, det är då säkert, tänkte han, och inte kan jag dyka ned i vattnet och leta efter honom där. Men tänk,

om ankorna skulle kunna göra det i mitt ställe.

Knappt hade denna tanke fallit honom in, förr än ankekungen stod framför honom.

— Vad är du så ledsen för? frågade ankekungen.

— Jo, svarade Lillvacker, häxan har sagt, att jag måste ta reda på en gyllene nyckel, som skall ha funnits här för många hundra år sedan, och hittar jag inte den, innan solen går upp i morgon bittida, så kostar det mitt liv.

— Sörj inte för det, du, sade ankekungen, jag har inte glömt den tjänst, du gjorde mig i går, nu skall jag hjälpa dig igen.

Han larvade bort till ängen med de många ankorna, fick dem alla på fötter och vandrade i spetsen för hela skaran bort till en gammal vattengrav, som låg nedanför kungsgården. Där gåvo de sig ut på vattnet, ställde sig rätt upp och ned med stjärten i vädret och näbben i bottnen och krafsade ivrigt i dyn. Det dröjde inte lång stund, innan ankekungen dykte upp med något glänsande, som han räckte åt Lillvacker. Det var den gyllene nyckeln.

— Tack skall du ha, sade Lillvacker; har jag gjort dig en tjänst, så har jag nu fått hederlig lön.

Därmed nickade han vänligt åt ankekungen och hans undersåtar. Medan de vände åter till ank-ängen, gick han till sin kammare och lade sig nöjd och trygg att sova.

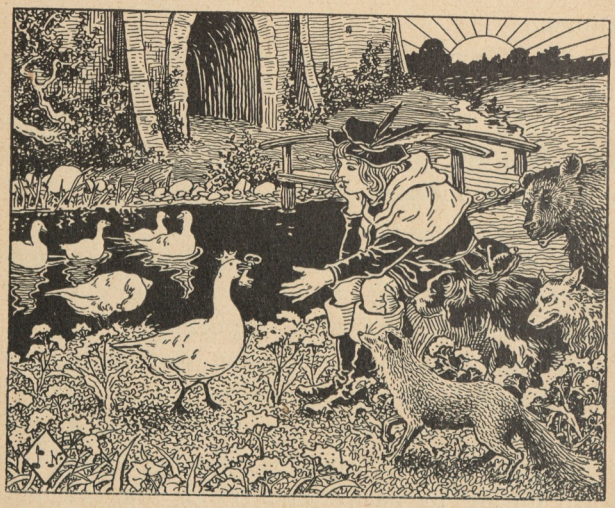

Bittida på morgonen, innan solen gått upp, stod han färdig och väntade på häxan.

— Nå, var har du den gyllene nyckeln? skrek hon.

— Här, svarade Lillvacker; han låg i vattengraven.

Häxan vart askgrå i ansiktet.

— Det där har du inte gjort utan hjälp, mumlade hon.

Därefter gick hon tvärt bort, och Lillvacker såg, att hon var mycket förargad.

Men framemot middagen kom hon tillbaka och vinkade åt Lillvacker, att han skulle följa henne. Hon förde honom till en sal, där det låg råg och korn på golvet i en stor hög.

— Nu får du göra ditt andra prov, sade hon, och det är, att du sorterar den här säden. Du skall skilja rågen ifrån kornet och kornet ifrån rågen, och vart och ett slag skall du lägga i en binge för sig. Och allt skall vara gjort tills i morgon, innan solen rinner opp. Är det inte det, så kostar det ditt liv.

Lillvacker kände sig illa till mods. Han lade sig på knä och började plocka kornen i sär, det kvickaste han kunde. Men det hjälpte inte, hur kvickt han också plockade; när kvällen kom, hade han fått ihop bara ett par små högar, och det var alldeles klart, att han inte skulle hinna långt, om han också arbetade hela natten.

— Inte har jag tusen ögon och tusen händer att göra det här arbetet med, sade han bedrövad.

Men tänk, om myrorna skulle kunna göra det i mitt ställe?

Knappt hade denna tanke fallit honom in, förr än myrkungen stod framför honom.

— Vad är du så ledsen för? frågade myrkungen.

— Jo, svarade Lillvacker, häxan har befallt mig att sortera den här säden. Rågen skall jag skilja ifrån kornet och kornet ifrån rågen, och vart och ett slag skall jag lägga i en binge för sig. Allt skall vara gjort tills i morgon, innan solen rinner opp. Och är det inte då färdigt, så kostar det mitt liv.

— Sörj inte för det, du, sade myrkungen; jag har inte glömt den tjänst, du gjorde mig i förrgår, nu skall jag hjälpa dig igen.

Han kröp bort till ängen med de många myrorna, fick dem alla på benen och tågade i spetsen för hela hopen in i salen. Där gåvo de sig upp i sädeshögen och började bära det ena kornet hit och det andra dit. Det dröjde nu inte lång stund, innan all säden var sorterad, så att rågen låg för sig och kornet för sig, vart och ett slag i sin binge.

— Tack skall du ha, sade Lillvacker till myrkungen; har jag gjort dig en tjänst, så har jag nu fått hederlig lön.

Därmed nickade han vänligt åt myrkungen

och hans undersåtar. Medan de vände åter till myr-ängen, gick han till sitt rum och lade sig nöjd och trygg att sova.

Nästa morgon, innan solen rann upp, stod han i salen och väntade på häxan.

— Nå, var har du rågen, och var har du kornet? skrek hon.

— Här är rågen, svarade Lillvacker, och där har du kornet.

Häxan lade sig på knä och började leta i bingarna, det flitigaste hon kunde. Men hur noga hon också letade, kunde hon inte hitta någon råg i kornbingen eller något korn i rågbingen. När hon fann, att allt var som det skulle, vart hon svart i synen.

— Det där har du inte gjort utan hjälp, väste hon.

Därefter gick hon tvärt bort, och Lillvacker märkte väl, att hon var så ond, så hon knappt kunde styra sig.

Men framemot middagen kom hon tillbaka och vinkade åt Lillvacker, att han skulle följa med. Hon förde honom till en stor sal med en hög ställning i ena änden. Längst uppe på ställningen stodo sju vackra kvinnobilder.

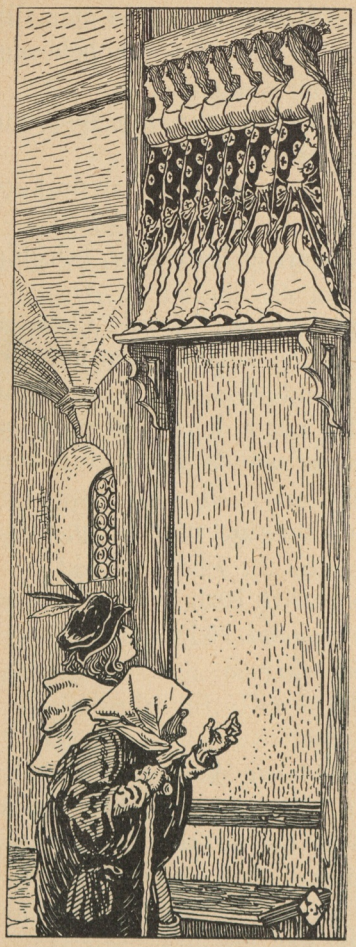

— Nu skall du göra ditt tredje prov, sade hon. En av bilderna där uppe är en prinsessa — densamma, som rådde över kungsgården, innan jag kom hit och förtrollade henne och hela hennes hov. Kan du nu tills i morgon ta reda på vem hon är, så blir du mäktigare här än jag. Men kan du inte det, så kostar det ditt liv.

Lillvacker ställde sig och tittade på de sju bilderna, och han tyckte de voro så vackra, så att hjärtat riktigt vände sig i hans bröst. Men

det hjälpte inte, hur noga han också tittade; att se någon skillnad på dem var omöjligt, så lika voro de till skapnad och ställning och klädedräkt, och allting. När kvällen kom, visste han inte mer än förut, vem prinsessan var.

— Inte har jag vingar att flyga dit upp med, sade han bedrövad. Men tänk, om bina skulle kunna göra det i mitt ställe?

Knappt hade den tanken fallit honom in, förr än bidrottningen var där och surrade framför näsan på honom.

— Vad är du så ledsen för? frågade hon.

— Jo, svarade Lillvacker, häxan har befallt mig att ta reda på vem av de där bilderna, som är den förtrollade prinsessan. Det skall jag ha gjort tills i morgon, innan solen rinner upp, och har jag inte det, så kostar det mitt liv.

— Var inte ledsen för det, du, sade bidrottningen, jag har inte glömt den tjänst, du gjorde mig här om sistens, och nu skall jag hjälpa dig igen.

Hon flög bort till ängen med de många bina, fick dem alla i vädret och for med hela svärmen in i salen. Där gåvo de sig upp till bilderna och surrade kring dem och synade dem överallt. Men det dröjde inte lång stund, innan

de samlade sig som ett tjockt moln kring en enda av dem.

— Nu ha vi sett noga på hela raden, sade bidrottningen, och alla äro de sminkade och målade utom den där. Hon är prinsessan. Men vill du veta något märke, som du kan känna igen henne på, så har hon en liten födelsefläck på högra sidan av halsen.

— Tack skall du ha, sade Lillvacker; har jag gjort dig en tjänst, så har jag nu fått hederlig lön.

Därmed vinkade han vänligt åt bidrottningen och hennes undersåtar. Medan de vände åter till bi-ängen, gick han till sitt rum och lade sig nöjd och trygg att sova.

Nästa morgon, innan solen rann upp, stod han i salen och väntade på häxan.

— Nå, var är prinsessan? skrek hon.

— Där är hon, svarade Lillvacker och pekade på den rätta; hon har en liten födelsefläck på högra sidan av halsen; de andra äro målade och sminkade, så att det är riktigt otäckt.

När häxan hörde, att han hade gissat hennes gåta, vart hon blå i ansiktet och gav till ett förfärligt skri. Strax höjde sig de sex falska belätena i luften och foro bort tillika med häxan, så att hela taket lyftades av kungsgården. I sam-

ma stund var förtrollningen bruten, och från alla håll strömmade hovmän och hovtärnor in i salen. Men den vackra prinsessan sprang ned och föll Lillvacker om halsen och tackade honom, för att han hade räddat henne. Därefter lagades det till ett ståtligt bröllop. Lillvacker vart kung i landet och levde med sin drottning i lycka och glädje.

3. Silvervits äventyr.

Medan allt detta hände, vandrade Silvervit vida omkring och besåg många länder och kungariken. Slutligen kom han till en stor stad. Men i den staden voro husen och gatorna klädda med svart, människorna smögo tysta omkring, och Silvervit kunde på allting förstå, att där rådde bara sorg och bedrövelse. Han tog in på ett härberge och frågade värden, vad det var åt dem, efter de gingo och hängde huvudet på det sättet.

— Långväga måtte du vara ifrån, svarade värden, efter du inte vet, vad som är i allas mun. Vartenda år kommer det här utanför en drake och vill ha en av våra döttrar. Denna gången har lotten fallit på kungens enda dotter, och ingen tror sig om att rädda henne, fast kungen har lovat

både henne och halva kungariket åt den, som kan ta död på draken. I morgon skall prinsessan föras ut.

Silvervit sade ingenting utan lade sig och försökte sova. Men inte en blund kunde han få i sina ögon, så mycket tänkte han på den stackars prinsessan.

Tidigt på morgonen, innan det började ljusna i öster, lockade han på sina djur och gick till havsstranden, där draken skulle sluka prinsessan. När det hade lidit en stund, öppnades stadsporten, och en vagn kom ut. I vagnen satt prinsessan och grät, och en hovman körde för henne. När vagnen kommit fram och prinsessan stigit ur, reste sig Silvervit och kom med sina djur emot henne. Men så snart hovmannen hörde stegen och såg djuren, trodde han, att det var draken. Han lade därför benen på ryggen och gnodde i väg, det värsta han kunde. När han inte orkade springa längre, klev han upp i ett träd, och där satt han sedan och darrade, så att löven skakade. Men Silvervit hälsade prinsessan.

— Vad är du så ledsen för, sköna jungfru? sade han.

— Jo, väl må jag gråta, svarade prinsessan,

för min far har lovat mig åt en drake, och han skall snart vara här. Skynda dig bort, vackra ungersven, annars blir det din död!

— Det skola vi nappas om först, sade Silvervit. Vill du lova mig din tro, så skall jag gärna för dig våga mitt liv. Men låtom oss nu sätta oss

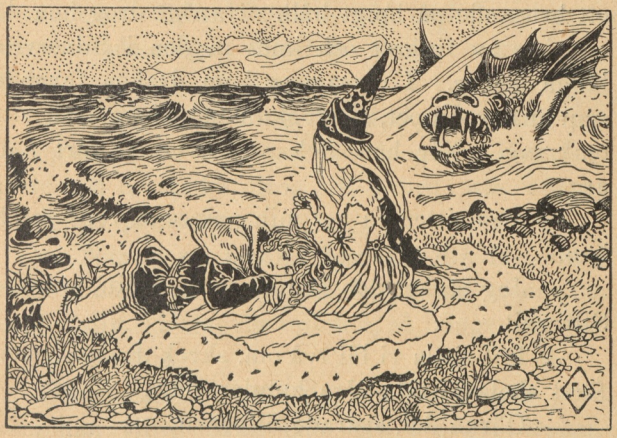

här och språka om saken, medan vi vänta på draken!

De satte sig ned på stranden och talade länge med varandra.

— Det odjuret måtte ha försovit sig, sade Silvervit. För min del har jag vandrat hela dagen i går, och på hela natten har jag inte fått en blund

i mina ögon. Du får ursäkta, om jag vilar mig litet före striden. Skulle jag lura till en smula, får du vara snäll och väcka mig, när draken kommer.

Prinsessan tog Silvervits huvud i sitt knä, och medan han sov, lät hon sina fingrar sakta glida genom hans hår. Efter en stund hörde hon ett brusande på långt håll. Hastigt drog hon då en ring av fingret och knöt in den i Silvervits långa lockar. I detsamma kom draken farande upp ur havsdjupet, så att skum och vågor yrde vitt omkring. När han fick se Silvervit, vart han arg.

— Vad sitter du hos min prinsessa för? skrek han.

— Jag tänker hon är mer min än din, svarade Silvervit.

— Det skola vi bli två om, skrek draken; men först skola vi låta våra hundar slåss.

— Gärna det, svarade Silvervit.

Han hetsade sina djur emot trollets hundar, och där blev ett argt slagsmål. Men leken slutade så, att Silvervits djur togo råd på havshundarna och beto ihjäl dem. Strax svängde Silvervit sitt svärd och gav odjuret ett väldigt hugg. Det skriade förfärligt, och kroppen for ut i sjön, så att vattnet fräste i himmels sky, men huvudet trillade i sanden. Silvervit

böjde sig ned, skar ut ögonstenarna och stoppade dem i sin väska. Men ettret, som draken hade sprutat emot honom, var så giftigt, att han i detsamma miste sansen, föll ned och var som död. Då togo djuren sin husbonde och buro honom till en källa djupt inne i skogen. Där tvättade de hans sår och lade helande grodblad över dem. Sedan satte de sig omkring honom och vaktade troget, tills han skulle vakna upp igen.

När hovmannen såg, att draken var död och Silvervit borta, vart han morsk igen. Han hoppade ned ur trädet, drog sitt svärd och sprang fram till prinsessan.

— När vi nu komma hem till din far, skrek han, så säger du strax, att det är jag, som har räddat dig. Lovar du inte det, så hugger jag ned dig på fläcken.

Prinsessan var så rädd, att hon lovade göra, som han ville. Han lade sitt svärd i drakens blod och vände det flera gånger, så att det skulle se ut, som om han hade varit i en svår strid. Sedan tog han prinsessan under armen och vandrade stolt till kungsgården. Där fick han sätta sig på kungens högra sida och berätta om sina hjältebragder. Det gjorde han gärna, och han lade ut sina bedrifter så vitt och brett, att alla förundrade sig. Men att han

hade setat uppkrupen i ett träd och darrat, så att löven skakade, det glömde han att berätta. Kungen prisade honom mycket för hans manhaftighet och lät strax reda till ett ståtligt bröllop.

Men mitt under festen hände det något märkvärdigt. Dörren slogs upp, och med förvåning sågo bröllopsgästerna en ung man stiga in. I handen höll han ett spjut, över axeln hängde en väska, och tätt efter honom följde en hund, en björn, en varg och en räv. Så snart prinsessan fick ögonen på honom, sprang hon upp och ropade:

— Denne och ingen annan är det, som frälste mig ur drakens våld!

Kungen trodde, att hon hade mistat förståndet. Men prinsessan strök sina fingrar genom Silvervits hår, löste upp en knut och visade fram en ring.

— Se här är min ring, ropade hon. Den band jag in i hans lockar, strax innan draken kom farande ur havsdjupet.

— Och tvivlar du än, så har du beviset här, sade Silvervit.

Han knöt upp sin väska och tog fram två stora kulor. När han lade dem på bordet, sågo alla, att det var trollets ögon, och de blängde så ilsket, så

att det var knappt och jämnt, att någon kunde titta på dem.

— Men den andre då? stammade kungen och såg sig rådvill omkring.

Alla tittade efter hovmannen, men hans plats

var tom, och först när de lyfte på duken, hittade de honom under bordet.

— Bort med trollögonen! skrek han.

— Bort, bort med storskrävlaren! skrek kungen. Jag vill inte ha honom till svinavaktare en gång, mycket mindre till måg. Men du Silvervit skall ta hans plats, och så fortsätta vi, som vi ha börjat.

Det skedde, som kungen hade befallt; hovmannen kördes bort ifrån gården, men Silvervit fick prinsessan och med henne halva kungariket.

4. Bröderna finna varandra igen.

En kväll, när Silvervit och hans drottning voro ensamma, fingo de se en sällsam eld, som for av och an, liksom om hela skogen hade stått i ljusan låga. Silvervit undrade mycket häröver och ville strax gå och se efter, vad det kunde vara. Men drottningen höll honom tillbaka.

— För allt i världen gå inte, sade hon, för gör du det, så gäller det ditt liv. Den där elden har brunnit var natt, allt sedan du slog ihjäl draken. Jag är rädd, att det är någon av hans släktingar, som vill locka dig ut och hämnas hans död.

Silvervit teg, ty han ville inte bedröva sin drottning. Men sova kunde han inte på hela natten, han låg bara och tänkte på den sällsamma elden och undrade, vad det kunde vara. Efter en stund smög han sig upp, lockade på sina djur och gick åt det hållet, där skenet syntes. När han kom ut i skogen, vart det plötsligt ett tjockt mörker med frost och töcken, så att han knappt kunde se handen framför sig.

Han plockade ihop torrt ris och gjorde en eld för att värma sig och sina djur. Bäst han satt vid eldbrasan, hörde han ur dimman ett jämrande läte:

— Hu, hu, jag fryser!

Silvervit såg sig omkring för att få veta, var det hemska lätet kom ifrån. För dimmans skull kunde han ingenting urskilja, men hans djur morrade och brummade och fnyste, som om de ha-

de vädrat någon stor fara. Efter en stund hördes den jämrande rösten igen:

— Hu, hu, jag fryser!

När nu Silvervit såg sig nogare omkring, blev han varse en gammal gumma, som satt uppkrupen i trädet över honom och darrade av köld. Han tyckte synd om henne och sade:

— Kom ned, så får du värma dig!

— Jag törs inte för dina arga hundar, svarade gumman.

— Ingen orsak, sade Silvervit; de äro fromma och lydiga som lamm, och jag skall säga åt dem, att de inte göra dig något för när.

— Nej, jag törs inte, huttrade gumman;

hör bara, hur de morra och brumma och fnysa! Men om du vill lägga ett av de här håren på var och en av dem, så kanske du får dem att lyda.

Silvervit var ond på sina djur, för att de inte höllo sig alldeles stilla. Han tog därför de fyra hårstråna och gjorde som gumman hade sagt, och strax tystnade både hunden och björnen och vargen och räven. I detsamma skiftade gumman hamn och växte till ett stort lett troll.

— Du har slagit ihjäl min bror, sade hon, och nu skall jag hämnas hans död.

Silvervit lockade på sina djur, men de lågo orörliga, som om de varit fastsmidda vid marken. Då förstod han, att han hade blivit narrad. Men då var det för sent. Trollet gick emot honom och tog död på honom med sin trolldom och slängde hans lik ibland buskarna. Därefter skingrades mörkret, och allt blev som förut i den öde skogen.

Under hela denna tid hade Lillvacker tänkt på sin broder, och var dag hade han gått till det höga trädet vid korsvägen. En morgon, när han kom dit, fann han kniven rostig och blodig. Han kunde då förstå, att

Silvervit var död, och beslöt att hämnas hans död.

Han tog därför genast farväl av sin drottning, lockade på sina djur och vandrade samma väg, som Silvervit hade gått. Sent på kvällen kom han till kungsgården, där Silvervit med sin unga drottning bodde. När han trädde in genom porten, trode alla, att det var Silvervit, som hade varit borta på jakt, och de hälsade honom därför med stor vördnad. Drottningen kom själv utspringande, tog honom i famn och kysste honom. Lillvacker undrade, vad de menade med allt detta. Men han sade ingenting, ty han kände dem inte, och han ville först veta, om de hade svikit Silvervit, eller vad de hade gjort av honom.

På kvällen, när han och drottningen blevo ensamma, fick han se ett sällsamt sken, som for av och an i skogen. Han undrade mycket däröver och frågade drottningen, vad det kunde vara. Men hon höll honom tillbaka.

— Kära du, sade hon, jag har ju sagt dig förut, att den där elden har brunnit var natt, allt sedan du slog ihjäl draken. Det är säkert någon av hans släktingar, som vill locka dig ut i skogen och hämnas hans död. Men tänk nu inte längre därpå, du kan vara trött efter din långa jakt!

Lillvacker teg och gick till vila. Men han lade ett blankt svärd mellan sig och drottningen. Sova kunde han inte, han låg bara och tänkte på den sällsamma elden och undrade, vad öde som hade träffat hans bror. Efter en stund smög han sig upp, lockade på sina djur och gick efter skenet. När han kom ut i skogen, vart det plötsligt ett tjockt mörker med frost och töcken, så att han knappt kunde se handen framför sig. Han plockade ihop torrt ris och gjorde en eld för att värma sig och sina djur. Bäst han satt vid eldbrasan och undrade över Silvervit, hörde han ur dimman ett jämrande läte:

— Hu, hu, jag fryser!

Lillvacker såg sig spejande omkring för att få veta, var det hemska lätet kom ifrån. För dimmans skull kunde han ingenting urskilja, men hans djur morrade och brummade och fnyste, som om de hade vädrat någon stor fara. Efter en stund hördes rösten ånyo:

— Hu, hu, jag fryser!

När nu Lillvacker såg sig nogare omkring, upptäckte han en gammal gumma, som satt uppkrupen i trädet över honom och huttrade av köld. Han fattade strax misstankar och sade:

— Kom ned, så får du värma dig!

— Jag törs inte för dina arga hundar, svarade gumman.

— Ingen orsak, sade Lillvacker; de äro fromma och lydiga som lamm.

— Nej, jag törs inte, huttrade gumman; hör bara, hur de morra och brumma och fnysa! Men om du vill lägga ett av de här håren på var och en av dem, så kanske du får dem att lyda.

Lillvacker förstod, att det var något galet med hårstråna. Han lade dem därför inte på sina djur utan släppte dem i elden. När de brunno, sprakade det hårt.

— Vad är det som sprakar så där? frågade gumman uppe i trädet.

— Du ser ju, att det ligger torrt ris på elden, svarade Lillvacker.

I detsamma skiftade gumman hamn och växte till ett stort och lett troll.

— Din bror har slagit ihjäl min, och han har fått plikta med livet därför! skrek hon. Nu vet jag nog, att du är kommen för att hämnas hans död, men i stället blir det du själv, som skall dö.

Lillvacker vart dock inte förfärad utan drog sitt svärd och ropade sina djur. Alla rusade nu emot trollpackan och ansatte henne hårt ifrån alla sidor. Då vart hon rädd och började tigga för sitt liv.

— Kära lilla Lillvacker, sade hon, jag vill ge dig böter för din bror, bara du låter mig vara i fred.

— Böter! ropade Lillvacker vred. Inte har du något, som är så dyrbart, att jag skulle vilja ta det i böter för min brors liv!

— Jo då, sade trollpackan, här har jag två flaskor, som äro minst lika bra som tolv bröder. I den ena är det sådant vatten, att om du stryker det på en sak och någon sedan snuddar därvid, så sitter han fast. Och i den andra är vattnet av den arten, att om du stänker det på en

död, så kvicknar han strax vid liv. Större dyrbarheter finns det inte i världen.

— Hit med flaskorna! sade Lillvacker. Och så skall du lösa alla min brors djur!

Trollpackan gick fram till Silvervits djur och blåste på dem. Under tiden strök Lillvacker oförmärkt med den första flaskan på en stor stenhäll, som låg där.

— Fram alla våra djur! ropade han.

Då rusade hundarna och björnarna och vargarna och rävarna på en gång emot trollpackan. Hon skrek och skyggade tillbaka. Men därvid kom hon att röra vid stenhällen, så att hon vart fast. I detsamma skingrades töcknet, solen rann upp i öster och lyste på stenen, och när trollpackan fick se solen, sprack hon och vart död.

Lillvacker skyndade sig bort till sin broder, där han låg i buskarna, och stänkte på honom med vattnet ur den andra flaskan. Silvervit sprang upp, och bröderna omfamnade varandra med stor glädje.

Sedan följdes de åt till kungsgården, och under vägen berättade de varandra sina äventyr. Lillvacker talade om, att han dagen förut hade funnit kniven rostig och blodig och att han

på kvällen hade kommit till Silvervits gård och där blivit hälsad som husets herre.

— Din egen drottning, sade han skämtande, kysste mig och tog mig i famn, alldeles som om jag hade varit hennes egen kära man.

Silvervit hade under hans berättelse blivit allt mera tyst och fåordig. Ty den tanken hade fallit honom in, att hans drottning nu hade blivit honom otrogen och älskade hans broder mer än honom själv. När Lillvacker till sist talade om, hur vänlig drottningen varit, rann sinnet till hos Silvervit, så att han i vredesmod drog sitt svärd och rände det i sin broders bröst. Utan att säga ett ord föll Lillvacker till marken, och hans djur lade sig sörjande omkring honom och slickade hans sår.

Men Silvervit slängde sitt svärd ifrån sig och fortsatte ensam hem till kungsgården. Folket där hälsade honom med glädje, men han hälsade ingen tillbaka.

Om kvällen, när han och drottningen blevo ensamma, frågade hon:

— Kära du, vad är du så mörk och tungsint för?

Men Silvervit svarade inte ett ord.

— Mycket har jag undrat över dig de båda sista dagarna, fortsatte hon, du har ju knappt

velat se åt mig en gång. Men mest har jag undrat över det dragna svärdet, som du i går

lade mellan oss. Kära, säg mig, vad jag gjort dig emot!

När Silvervit hörde dessa ord, gick det upp ett ljus för honom. Han förstod, att alltsam-

man bara var en förväxling, och att Lillvacker aldrig hade velat ta från honom hans drottnings kärlek.

Han ångrade nu bitterligen sitt dåd, sprang ut i skogen och kastade sig förtvivlad ned över den döde. Men när han lade handen på Lillvackers bröst, kände han något hårt under tröjan, och då han drog fram det, var det de båda flaskorna. Strax tog han flaskan med livsvattnet och stänkte det på sin broder. Denne kvicknade ögonblickligen vid, och de båda bröderna vandrade för andra gången med fröjd och glädje till kungsgården.

När de kommo fram, blev det en stor undran bland allt hovfolket. Ty ingen utom drottningen kunde säga, vem som var den rätta husbonden, så lika voro de.

Silvervit lät ställa till ett ståtligt gästabud och behöll sin broder hos sig i flera dagar. Därefter samlade bröderna en stor här, och med den drogo de till det landet, där deras moder satt fången. De togo ut henne ur tornet och förde henne med sig, och hon bodde sedan än hos den ena och än hos den andra. Och alla ha de det sedan dess gott och bra, och äro de inte döda, så leva de och må väl än i dag.

Pojken med fiolen.

Det var en gång en gumma, som hade en enda son. Hon bodde i en riskoja och var mycket eländig och fattig. Mången god dag visste hon inte, var hon skulle ta brödbiten ifrån. När pojken var något till års, gick hon med honom till en gård långt borta i världen. Där fick han ta tjänst, och hans göra var att valla fä.

När han hade tjänt första året, fick han en ett-öring i lön. Lika mycket fick han det andra året också, och sammaleds det tredje. När han hade fått dessa tre stora årslöner, sade han farväl, ty nu skulle han gå hem till sin gamla mor och visa henne, vad han hade bekommit.

Gick han så vägen fram och trallade och var glad.

— Lycklig jag! sade han. Jag har tjänt i tre år och fått en ett-öring vart år. Lycklig jag!

Som han gick och trallade detta, mötte han en gammal gumma. Hon såg, att han var glad, och hörde, att han hade tre stycken ett-öringar.

— Å, du gosse lilla, sade hon, ge mig en, du, som är så snäll!

— Å ja, svarade pojken, det kan väl vara billigt.

Därmed gav han henne en ett-öring. Hon neg, och han nickade, och så var hon borta. Nu hade pojken inte mer än två slantar igen. Men han gick ändå på och trallade och var glad.

— Lycklig jag! sade han. Jag har tjänt i tre år och fått en ett-öring vart år. En har jag gett bort, men två har jag kvar. Lycklig jag!

Som han höll på med detta, mötte han än

en gång en gammal gumma. Hon såg, att han var glad och hörde, att han hade två stycken ett-öringar.

— Å, du gosse lilla, sade hon, ge mig den ena, du som är så snäll och frikostig!

— Å ja, svarade pojken, det kan väl vara billigt.

Därmed gav han henne den ena ett-öringen. Hon neg, och han nickade, och så var hon borta. Nu hade pojken inte mer än en enda slant kvar. Men han gick i alla fall på som förut och trallade och var glad.

— Lycklig jag! sade han. Jag har tjänt i tre år och fått en ett-öring vart år. Två har jag gett bort, men en har jag kvar. Lycklig jag!

Som han höll på med detta, mötte han för tredje gången en gammal gumma. Hon såg, att han var glad, och hörde, att han hade en ett-öring.

— Å, du gosse lilla, sade hon, ge mig den där, du som är så snäll och frikostig och har ett så gott hjärta!

— Å ja, svarade pojken, det kan väl vara billigt.

Därmed gav han gumman den enda slanten, han hade kvar. Hon neg, och han nickade, och så var hon borta.

Men då pojken såg, att han inget hade i behåll, slutade han upp med att tralla, och när han hade gått ett stycke väg, brast han i gråt och kände sig så olycklig, som han aldrig förr hade varit. Ty det rann honom i sinnet, hur ont han under alla tre åren hade slitit, och hur han hade rivit sönder sina kläder, medan han gick vall i skog och fjäll. Nu hade han förstört sina löner och ägde inte så mycket, så han kunde köpa sig lite bötetråd att laga sina kläder med. När han kom hem till sin fattiga mor, skulle han nog få en väldig hop bannor och kanske huden full med stryk till på köpet. Han miste lusten att gå fram, satte sig på en sten och grät bitterligen.

Bäst han sörjde, hörde han någon, som sade:

— Vad sitter du här och gråter så bitterligen för?

Han tittade upp och såg, att det var en gammal krokig gumma, som stod framför honom.

— Å, jag må väl gråta, svarade han, för jag har tjänt i tre år och inte fått mer än tre ettöringar i lön. Dem har jag låtit narra ifrån mig, den ena efter den andra, och nu får jag så många bannor, när mor får veta om det.

— Gråt inte du, gosse lilla, sade gumman, för det är jag, som har fått dem.

— Å, det är det väl inte, svarade pojken.

— Jo då, svarade gumman, och nu skall du få önska dig en önskan för var slant — vilken du vill.

— Det var bra, sade pojken; slår det bara in, så skall jag aldrig sörja mina ett-öringar mer. Men vad skall jag nu önska? Jo, det första är en penningpung, och den skall det aldrig tryta pengar i. Det andra är en fiol, och den skall vara på det viset, att allt vad jag vill skall dansa, så skall det dansa. Det tredje, jag vill ha, är en bössa, och allt vad jag vill skall dö, det skall dö, bara det hör smällen, när jag skjuter med bössan.

— Det där var inte så galet önskat, sade gumman, och eftersom du var så snäll, så du gav mig alla ett-öringarna, så skall du få dina önskningar uppfyllda.

I samma stund låg penningpungen i pojkens ficka, över hans axel hängde en bössa, och under armen höll han en fiol.

— Tack skall ni ha, sade han, nu är jag inte rädd för att råka mor.

Så tog han gumman i hand och gick. När han kom hem, talade han om, vad som hade hänt, och visade, vad den krokiga gumman hade givit honom.

— Bössan och fiolen äro då bara slarv, sade modern, men penningepungen kanske det kan vara någon välsignelse med. Låt mig nu se, om du får så många pengar i din pung, som du skryter av. Då skall jag strax gå in till staden och köpa oss en kaka och lite mjölk till kvällsmat.

— En kaka och lite mjölk! sade pojken. Nej tack, köp hellre en tunna råg och fyra pund fläsk i första dasken; det kan något förslå.

— Din tosing, svarade modern, vore gott om jag kunde få pengar till det jag sade; låt mig nu se, hur det går med det!

— Skall ske, sade pojken; håll bara upp ert förkläde mor!

Gumman gjorde så. Pojken lyfte upp penningepungen och höll honom över förklädet, och silverslantarna riktigt forsade fram, så att förklädet blev fullt med samma.

— Stopp nu! ropade modern. Det är bäst att spara vad som är över till en annan gång.

— Nu kan ni gå med de där slantarna och köpa vad jag bad, sade pojken; men lej er en skjuts till att köra hem det med! När ni kommer tillbaka, skall ni få mer.

Gumman höll i hop förklädet med båda händerna och gav sig i väg till staden. Där köpte

hon en tunna råg och fyra pund fläsk. Men när de voro betalda, hade hon ändå det mesta av pengarna kvar. Då tyckte hon, att hon gärna kunde kostat på sig litet mer. Hon vandrade omkring och tittade på vad som fanns i handelsbodarna, och var hon såg något, som hon tyckte om, strax dök hon ner med fingrarna i förklädet, drog upp en näve silverpengar och köpte det. Länge drog det inte om, förrän alla människor började titta på henne.

— Vad i alla dagar är det åt den gamla fattiga käringen? sade de. Månn tro hon kan ha fått sina pengar på ärligt vis?

Till sist fick borgmästaren veta om det, och han kunde inte annat tro, än att någon stor stöld var begången. Han klädde sig därför i sina tjänstekläder, tog med sig ett par starka vaktknektar, gav sig med dem efter gumman och lät i konungens namn häkta henne. Hon stretade emot och skrek, att hon ingenting ont hade gjort; pengarna hade hon fått av sin herr son, sade hon. Men borgmästaren förmanade henne allvarligen att inte komma med sådana orimliga historier utan genast bekänna sanningen; försökte hon slingra sig och narras, så skulle hennes straff bara bli så mycket värre. Gumman grät och bedyrade sin oskuld, men det hjälpte inte. Borgmästaren lät föra henne hem till sig och

skickade ut bud över hela staden, att alla dess invånare skulle komma och vara med om rannsakningen.

Detta var inte talat för döva öron, borgmästarens storstuga var proppfull, och de, som inte fingo rum där, ställde sig i förstugan och ute i trädgården. När hela menigheten var samlad, reste sig borgmästarn och ropade ut, att den, som hade blivit bestulen, skulle träda fram, så skulle han få igen sina pengar, och tjuven skulle bli straffad. Alla stodo och väntade med gapande munnar, men vänta fingo de. Borgmästarn blev röd i synen, och människorna runt omkring honom började titta på varandra. Ingen hade mistat något eller hade något att beskylla gumman för. Men ett stort under var det, hur hon hade kunnat få så många nya vita pengar, det voro de överens om.

Medan detta stod på, satt pojken hemma i riskojan och undrade, om inte hans mor snart tänkte komma med de där godsakerna, som hon skulle skaffa till kvällsmat. När han ingen gumma hörde av, tog han sin penningepung och sin fiol och gick efter henne. Gatorna voro tomma, men från borgmästarns trädgård hörde han det sorlade. Han ryckte upp porten och klev in i salen. Där fick han se sin mor, och fram-

för henne stod borgmästarn och rev sig i huvudet.

— Vad är meningen med det här? frågade han. Har gumman gjort något ont, eller vad ha ni låtit häkta henne för?

— Jo, svarade borgmästarn och stammade på målet, hon har så många vita pengar så! Men det är ingen av oss, som har mistat några, jag har just nyss hört efter.

— Ja så, sade pojken, ni tro kanske, att hon har stulit dem? Men då skall jag visa er, att ni tro galet. Håll hit din hätta, borgmästare, så skall du få se, var det finns fler av samma sorten.

Borgmästarn tog av sig mössan och höll fram. Pojken fick upp sin penningepung och vände den upp och ner, så att silverslantarna runno som en ström och fyllde borgmästarns hätta.

— Så där ja, sade pojken, dela nu ut det där, så att ni få lika mycket var, både stora och små, så många ni äro. Sen kunna ni väl låta min gamla mor gå i fred. Men efter ni äro så många samlade i denna präktiga stuga, så vad skulle ni säga om att få er en liten svänga?

— Vad för slag? skreko de unga. Kan du spela?

— Jo, något, svarade pojken.

Han satte fiolen under hakan och stråken på strängen och drog till med en låt, så att bord och bänkar och stolar och allt vad i stugan var började hoppa. Nu fanns det i taket en sådan där lång och smidig gren, vaggesveg man kallar, som borgmästarns hade sin barnvagga hängande på. I detsamma pojken började spela, gjorde vaggesvegen ett kast och slog till hätten, som borgmästarn stod och höll. Vips for hela skatten pladask i golvet, och silverpengarna rullade bort i vrårna. Var och en försökte skuffa undan den andra och nappa åt sig så många slantar han kunde, och allt medan de slogos och grälade, skuttade och dansade de efter pojkens fiol. Borgmästarn skrek och bad, att han skulle stilla sin stråke; de skulle då gärna samla upp alla pengarna och ge honom tillbaka, lovade han.

— Det frågar jag inte efter, sade pojken; jag får väl fler, när jag vill.

Men när han tyckte de hade fått nog, tog han fiolen ifrån hakan.

— Vill ni nu vara snälla och låta mor få, vad hon har köpt, så må det vara nog för i dag, sade han.

Borgmästarn och alla stadsborna, önskade ingenting hellre än att bli av med både pojken

och gumman. Aldrig förr hade de varit så ivriga och tjänstvilliga. De sprungo genast och letade reda på gummans matvaror, och häst och vagn skaffade de också.

Pojken och gumman kommo hem som herrskapsfolk, och gumman tyckte, hon hade det riktigt bra, när hon hade stuvat in rågtunnan och de fyra punden fläsk i sin lilla riskoja.

Litet därefter hände det en söndagsmorgon, att pojken gick ut i skogen och hade sin bössa på ryggen. Rätt som han vandrade, fick han se en orre, som satt och kuttrade uppe i en hög fura.

— Nu skall jag pröva min bössa, sade pojken; det skall bli roligt att se, om hon är sådan, som det utlovades.

Han tog bössan, siktade åt ett helt annat håll och tryckte av. Strax trillade orren från sin gren och föll rakt ner i en törnbuske. Just i detsamma kom en munk ridande på skogsvägen och skulle hem till sitt kloster. Han höll inne sin häst.

— Vad är du för en tjuvskytt? skrek han. Och vad var det du sköt?

— Jo, svarade pojken, det var bara en orre, som satt oppe i furan och skällde och gjorde narr av mig, när jag gick förbi. Nu ligger han

därborta i törnbusken. Vill ni ha honom, så kan ni gärna få, för jag bryr mig inte ett dugg om honom. Men lite hövligare kunde ni allt fråga, när ni vill veta något.

— Jag tror, du är näsvis till på köpet, sade munken; ja, då kan du vara så mycket säkrare på, att du skall hänga. Men dig får jag göra upp räkningen med sedan; först måste jag ta reda på orren.

Han visste, att orrstek smakade bra, och han slickade sig om munnen vid tanken på den sköna middag, som väntade honom. För att inte fågeln skulle bli skrämd och flaxa upp igen, hoppade han av och band hästen vid en björk. Sedan smög han sig på tå fram till törnbusken, sträckte sig in och fick hastigt orren i vingen. Men i detsamma satte pojken sin fiol under hakan och klämde i med en polska. Munken måste nu dansa, där han var. Han flög upp och ner i törnbusken, och orren hade han med sig både när han flög upp och när han föll ner. Orrfjädrarna röko i luften, munkkåpan rispades i trasor, och munken själv tjöt, så att hästen slet sig och sprang sin väg.

— Så där smakar det att skälla någon för tjuvskytt, sade pojken och gned på fiolen.

— Jag skall aldrig göra så mer! Jag skall aldrig göra så mer! skrek munken.

— Nu talar ni som en hövlig man, vördige fader, svarade pojken, men nu måste ni också lova, att ni inte skall göra mig något för när för den här dansen.

Munken lovade och bedyrade vid alla helgon, att han hädanefter skulle älska pojken som en son, i fall han bara slutade spela. Pojken tog då bort stråken, och munken satte strax i väg med sin orre bortåt klostret med en fart, som om sju olyckor hade varit efter honom. Men så sönderriven och mörbultad var han, att han strax måste lägga sig till sängs.

Medan han nu låg och mådde illa av sina många rispor, tänkte han inte alls några fromma tankar. Nej, han grubblade bara på, hur han skulle kunna hämnas. Visst hade han lovat, att han inte skulle göra pojken något för när, men ett löfte, som han hade gjort, när han var i knipa, behövde han väl inte hålla, när han hade kommit ur knipan, tänkte han. Strax han kunde gå igen, klagade han därför hos abboten, och abboten klagade hos biskopen, och biskopen klagade hos ärkebiskopen, och ärkebiskopen klagade hos kungen. Slutet vart, att det kom krigsknektar till riskojan, som togo pojken och förde honom till huvudstaden. Där skulle han hängas i kungens och hela hovets åsyn.

När han kom fram till avrättsplatsen, voro alla samlade, och det var mycket högtidligt. Kungen och drottningen sutto på sina troner, och emellan dem stod prinsessan. Munken var också med och gnuggade sina händer av förnöjelse. Han gick till mästermannen och förmanade honom, att han för all del skulle ha sina doner klara, så att pojken inte finge slippa undan med livet. Mästermannen lovade, att han skulle göra sitt allra bästa; han kröp strax upp i galgen och började laga halstyglarna i ordning. Kungen gav tecken, att domen skulle gå i verkställighet. När pojken hade kommit upp på galgställningen, vände han sig till de kungliga och hälsade dem på det artigaste.

— Stormäktigste herr konung, sade han, jag har hört sägas, att de, som skola hänga, bruka få be om något, innan de ta snaran om halsen, och att ers majestät aldrig säger nej. Nu har jag en liten önskan, som jag gärna skulle vilja komma med; får jag den uppfylld, så skall jag sedan dö med lätt och glatt sinne.

— Det är billigt, sade kungen, din bön är på förhand beviljad.

— Andra brottslingar bruka hålla tal till folket, innan de hängas, sade pojken, men jag är ingen talare utan bara en stackars speleman och därför skall jag be att få spela en

liten låt på min kära fiol; han har gjort mig så många glada stunder, så jag ville gärna ta farväl av honom.

— Nej, nej, ers majestät, låt honom inte det! skrek munken och sprang fram och tog kungen i rockärmen.

Men kungen rynkade ögonbrynen och såg strängt på honom.

— Seså, sade han, att du vill ha straff på honom, säger jag inget om, och det skall du också få. Men det skall vara måtta på allt; att förvägra honom en så oskyldig sak skulle vara både omänskligt och okristligt.

— Ja, skall han spela, sade munken, då ber jag om den nåden, att ers majestät ville låta binda mig vid den här furan. För jag känner hans kadriljer, jag.

— Gärna det, sade kungen.

Han vinkade åt sina hovmän, och de bundo munken vid furan med så många rep och tömmar, som de i en hast kunde få fatt på. Så snart de dragit stadigt åt, satte pojken fiolen under hakan och stråken på strängen och drog till. Och alla människor till att dansa, både kungen och drottningen och prinsessan och hovmännen och hela allmogen. Men allra värst dansade munken, ty han for upp och ner runt omkring furan som ett torrt kalvskinn. Inte

mästermannen en gång kunde hålla sig från att sprattla och nicka, där han satt uppkrupen på galgen, och hur han sprattlade och nickade, bar det sig inte bättre, än att han ramlade ner och fick snaran om sin egen hals. Hade inte pojken i en handvändning fått upp sin kniv och skurit ned honom, så hade han helt hastigt och lustigt blivit hängd av sig själv.

Medan pojken skötte om detta, var det en liten vila. Men så fort mästermannen kvicknat vid, började spelet och dansen igen. Kungen vart ond och stampade hårt i marken, där han hoppade i sitt anletes svett.

— Slutar du inte strax med det där, så skall du bli hängd! skrek han.

— Det skall jag ju bli i alla fall, svarade pojken, men först vill jag ta farväl av min fiol.

— Om du bara slutar, så skall du få nåd! skrek kungen och dansade på.

— Det låter gott, svarade pojken, men får jag inte mer, så föredrar jag att spela och hänga.

— Säg, vad du vill ha! skrek kungen och hoppade på tå. Du skall få allt, vad du vill!

— Tackar mjukast, svarade pojken, ja, då skall jag be att få prinsessan och halva kungariket.

— Dem har jag lovat bort åt prinsen av Portugal, skrek kungen och tog några piruetter,

och bryter jag mitt ord, så kommer han hit med hela sin krigsmakt.

— Ingen rädder här, svarade pojken; han skall få en lätt och rolig död, om ers majestät behagar lämna den saken åt mig.

— Jag gör vad som helst, bara du slutar upp! skrek kungen och snurrade på klacken, så att hermelinmanteln stod om honom.

— Då kunna vi vila oss en stund, medan vi komma om sams, svarade pojken.

Han tog stråken från strängen och lät alla pusta ut. Munken hade hoppat så, att han kommit lös, och han gnodde nu i väg till klostret det värsta han orkade. Men pojken följde kungen hem till kungsgården och blev förlovad med prinsessan.

När prinsen av Portugal fick höra detta, kom han med alla sina män och ville ta hela landet under sitt välde. Men pojken gick ut emot hans här med sin bössa och sin fiol och började skjuta och spela. Då vart det en mäkta stor manspillan; somliga dogo som flugor, så fort de hörde skotten, och de andra dansade andan ur sig. När pojken hade gått ett par tag fram och tillbaka över stridsfältet, lågo fienderna i långa rader på fältet alldeles som döda råttor och paddor.

När den bataljen var slut, fick pojken prin-

sessan, och det vart en stor glädje i landet över, att kungen hade fått en så bra måg och en så god man åt sin dotter. Pojkens mor var med på bröllopet och kände sig inte litet stolt över sin herr son.

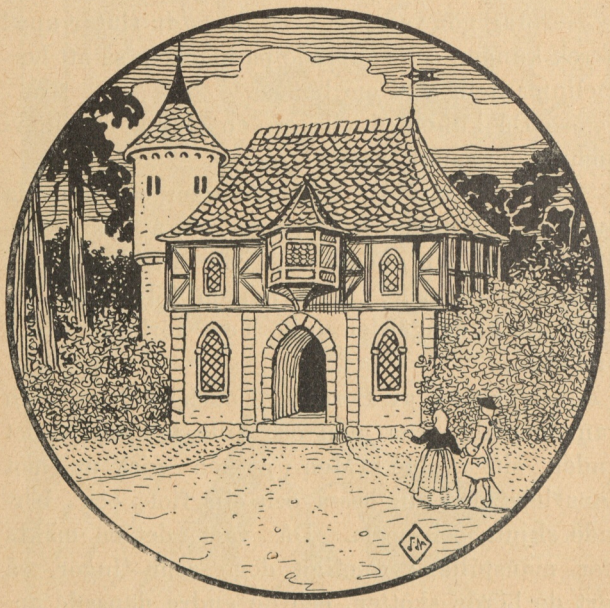

— Nu får ni väl flytta hem till mig, mor? sade pojken.

— Nej, svarade gumman, det blir då ingenting utav, för min lilla spis och min gamla säng överger jag aldrig.

Pojken ville inte göra sin mor emot, men nästa dag befallde han en byggmästare att rusta upp den gamla riskojan. Spisen och sängen fingo vara kvar, men golvet och väggarna gjordes nya och likaså taket. Riskojan såg till sist ut som ett adligt palats och vart i hela trakten kallad Riseberga slott. Där bodde gumman sedan och hade det bra, så länge hon levde. Och där dog hon också i fjol sommar — åttio år tre månader och fyra dagar gammal.

Östan om solen och nordan om jorden.

Det var en gång en bonde, som bodde långt inne i skogen. Nära intill stugan hade han en äng, och där växte alltid det frodigaste gräs. Bonden var riktigt storbelåten med sin äng och tyckte, att den var det allra bästa han ägde. Men en sommarmorgon i solrånningen, när han kom dit för att fägna sig åt

hur vackert gräset växte, fick han se, att det var nedtrampat både här och där, och när han tittade nogare efter i daggen, kunde han märka tydliga spår efter människofötter. Bonden vart både ledsen och förargad och satte sig strax i sinnet, att han skulle ta reda på vad det kunde vara för ena gynnare, som trampade ned hans gräs om nätterna.

Hela dagen gick han och grundade på hur han skulle bära sig åt. Det är nog ingen annan råd, än att någon får hålla vakt därute, tänkte han. När arbetet för dagen var slut och hans tre pojkar ätit kvällsmål, skickade han därför den äldste av dem bort till ängen.

— Nu skall du gömma dig i diket, sade han, och akta dig väl, så att ingen får se dig! Men själv skall du förstås ha ögonen med dig och lägga noga märke till allt, vad som händer och sker.

— Var lugn, ni far, sade pojken, jag skall göra mitt bästa, de skola inte komma undan.

Därmed vankade han i väg och gömde sig i diket. Klart och stilla var det, och månen sken, och pojken lyssnade och stirrade, som om han hade blivit satt att vakta på hur gräset grodde. Men ingenting syntes till, och inte så mycket som ett knyst hördes. Pojken tänkte på hur bra bröderna nu hade det därhemma i sina

sängar; han kände sig tung i ögonlocken, och rätt som det var, låg han på dikeskanten med armarna under huvudet. När han nästa gång tittade upp, var det full dager, solen stod högt på himmelen, och ängen var lika nedtrampad som morgonen förut. Pojken hade ingenting annat att göra än att lunka hem och tala om, vad som hade hänt. Han hade nog försökt att hålla sig vaken, sade han, men ett tu tre hade det kommit liksom en dimma för ögonen på honom, och sedan hade det varit rakt omöjligt; bestämt var det något trolltyg med i spelet.

— Jo, du är just lik ett trolltyg, du, sade fadern. Nej, en sömntuta, det är just vad du är, och något annat har du aldrig varit. I kväll får väl bror din gå där ned och låta dig se, hur en karl bär sig åt, när han har ett angeläget ärende att uträtta.

När dagsarbetet var slut och kvällsgröten äten, skickade bonden sin andra pojke bort till ängen.

— Göm dig i diket, sade han, och akta dig väl, så att ingen märker dig. Låt mig sedan se, att du håller korpgluggarna väl öppna och lägger noga märke till vad det är för lymlar, som trampa ned min äng på det här viset.

— Var lugn, ni far, svarade pojken, jag skall

göra mitt bästa; mig skola de minsann inte slingra sig ifrån.

Med det beskedet vankade han i väg och kröp ned i diket. Klart och stilla var det också den natten, och månen sken, och pojken lyssnade och stirrade ändå värre än brodern hade gjort. Men ingenting hände, och inte så mycket som ett asplöv vände på sig.

— Det var då ett ganska måttligt nöje, tänkte pojken. Här sitter jag och bligar mig fördärvad, men hemma i kammarn ligga bröderna i sina goda sängar och snarka som grisar. Det var alldeles fasligt, vad ögonlocken börja bli tunga, men jag är tvungen att ruska på mig och hålla mig tapper.

Och han ruskade på sig och höll sig tapper en stund. Men rätt som det var, låg också han på dikeskanten med armarna under huvudet, och när han nästa gång tittade upp, var det full dager, solen stod högt på himmelen, och ängen var lika nedtrampad som morgonen förut. Pojken var skamsen, det var klart det, men att någon hade varit och dansat i gräset under natten, kunde han ju inte neka, och han hade ingenting annat att göra, än att lunka hem och göra reda för sig. Nära på hela natten hade han hållit sig vaken, sade han, men just som det började ljusna i öster, så hade det kommit lik-

som en dimma och lagt sig för ögonen på honom, och sedan hade han på en liten stund varken kunnat höra eller se. Men bestämt var det något trolltyg med i spelet, annat var inte möjligt.

— Jaså, sade fadern, må det; ja, då är det väl inte lönt att bråka vidare om den saken. Fast nog är det harmligt, att man inte skall få ha den ängen i fred, när den är den bästa, man har.

Sedan var gubben tyst hela dagen, och inte heller på kvällen sade han ett ord. Men när pojkarna hade lagt grötskedarna från sig, frågade den yngste, om inte han den natten skulle hålla vakt nere vid ängen.

— Du lille, sade fadern och drog på munnen, vad skulle det tjäna till? Inte är det någon vån till att du skulle kunna vakta bättre än dina bröder.

— Nej, nej, svarade pojken, men nog kan väl jag sova lika bra i diket som de, och för resten är ju ingen skada skedd, om jag får fresta min lycka. Det kan inte gå mig värre än illa.

— Nå ja, gör som du vill, svarade fadern, vi få väl ge oss dit och väcka dig i morgon bittida.

Därmed gick han och lade sig. Men de båda

äldsta sönerna stodo en stund och gjorde sig lustiga över »lillebror», som de kallade honom.

— Sov gott! ropade de försmädligt efter honom, när han gav sig i väg.

Sedan kröpo också de till kojs. Men »lillebror» var snart nere vid ängen och lade sig på lur vid dikeskanten. Det var lika klart och stilla nu som de båda förra nätterna, och månen sken det grannaste, han kunde. Pojken kände sig underlig till mods.

— Det kan inte slå fel, att något märkvärdigt kommer att hända mig i natt, tänkte han, där han låg.

Men ingenting hände, förr än det led mot ottemål och solen skulle till att rinna upp. Då hörde pojken med ens ett sus i luften som av flygande fåglar, och där kommo farande tre duvor, som slogo ned på den gröna ängen. De sutto en stund och vände på huvudet, liksom de först ville se, om någon fara vore å färde. Men då de ingenting misstänkt märkte, läto de sina fjäder-hamnar falla och förvandlades så till tre vackra jungfrur, och de tre jungfrurna togo varandra i hand och började en dans i gröngräset, och de dansade så fint, att deras fötter nätt och jämt rörde vid marken. Pojken följde dem med ögonen, där de svingade sig än hit och än dit.

— Vackra äro de alla tre, sade han till sig själv, men en är dock i alla fall den allra vackraste, och henne vill jag ha; får jag inte det, så bryr jag mig inte om något annat i världen.

Han lade noga märke till den fläcken, där jungfrurna hade fällt sina fjäderhamnar, och när de en gång under sin dans kommo bort till andra sidan av ängen, kröp han oförmärkt fram och snappade till sig fjäderhamnarna. Så snart detta var gjort, kröp han lika oförmärkt tillbaka och lade sig på lur igen.

Just som solen skulle till att gå upp, slutade jungfrurna sin dans och gjorde sig i ordning att fara bort. Men när de sågo sig om efter fjäderhamnarna, kunde de inte hitta dem. De blevo då mycket ängsliga och sprungo oroligt fram och tillbaka över ängen och letade överallt. Till sist kommo de till diket, där pojken låg.

— Är det du, som tagit våra fjäderhamnar? frågade de.

— Jo, det slår in, svarade pojken.

— Snälla du, ge oss dem strax tillbaka! sade den vackraste av jungfrurna.

— Skall ske, svarade pojken, men inte för inte; jag har ett par villkor, och bli vi inte sams om dem, så få ni allt reda er utan era vingar.

— Fort, fort bara, sade jungfrun; säg strax, vad det är, du vill!

— Jo, först vill jag veta, vad ni äro för folk och var ni äro ifrån, svarade pojken.

— Jag är en kungadotter, sade jungfrun, och de här bägge äro mina hovtärnor. Och vi äro från det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden, dit ingen människa kan komma.

— Jaså, sade pojken; ja, då är mitt andra villkor det, att du lovar mig din ära och tro och nu med samma sätter ut dagen för vårt bröllop, för dig och ingen annan vill jag ha här i världen.

Jungfrun såg sig omkring, men när hon märkte, att solen allaredan lyste över skogstopparna, hade hon ingen annan råd än att säga ja och sätta ut en viss dag, då hon skulle komma tillbaka.

— Ger du oss nu igen, vad du har tagit, sade hon, så lovar jag att bli din och att aldrig svika min tro.

Pojken räckte då fram duvohamnarna och tog ett hjärtligt farväl av sin trolovade. Men jungfrurna svingade sig i luften och flögo hastigt bort emot norden.

När pojken hade sett dem försvinna, gick han långsamt hem till stugan. Då bröderna hörde dörren öppnas, vände de på sig i sängarna.

— Såg du något? frågade de.

— Ja då, svarade han.

— Nå, vad var det för slag? frågade de igen.

— Det skall jag tala om en annan gång, svarade han.

— Nej, hör på den, så han ljuger! skreko bägge på en gång och slogo till ett riktigt flatskratt. Legat i diket och snarkat, det är vad du har gjort, och det är inte lönt, du kommer och gör dig viktig.

Pojken teg och lät dem hålla på med sina speglosor.

Men när det led fram emot den dagen, då kungadottern hade lovat vara tillbaka, sade han till fadern:

— Nu vill jag be er om en sak, far, och det

är, att ni ställer till ett gille och bjuder hit alla våra släktingar och vänner. Ty ni skall veta, att jag har skaffat mig en fästemö och tänker hålla bröllop med henne.

Gubben vart förvånad och undrade, var pojken hade fått sin fästemö ifrån.

— Men det må vara hans egen sak, tänkte han, och i alla fall skadar det inte, att man någon gång får sig en glad dag.

Alla tre pojkarna skickades ut för att bjuda gäster, och den kvällen, då bröllopet skulle stå, var stugan full av folk. Mat och dryck fanns där i överflöd; det enda, som fattades, var bruden. Men när det led emot midnattstid och gästerna blivit muntra, fingo de höra ett starkt gny utanför stugan, och när de sprungo ut, sågo de en präktig vagn susa fram, dragen av ystra fålar. Mitt i vagnen satt den vackra kungadottern, klädd till brud, och med henne voro hennes bägge hovtärnor. Gästerna stodo med gapande munnar och undrade, vad det kunde vara för herrskap. Men den yngste av sönerna sprang fram och lyfte ned sin vackra brud ur vagnen och talade om, vad han hade haft för äventyr den natten, då han vaktade sin fars äng. Alla tyckte, att han hade gjort ett gott gifte, och bröllopet firades med lust och gamman.

Men bittida om morgonen, innan dagen sken, sade kungadottern, att nu måste hon fara sin väg igen. Brudgummen vart ledsen och frågade, varför hon inte ville unna honom längre förnöjelse.

— Det ville jag nog, svarade hon, men det är andra, som ha makt över mig, så att jag inte får. Min fader rådde en gång över det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden, men han vart ihjälslagen av trollen, och de hålla mig nu i en så hård fångenskap, att jag inte kan komma bort mer än en liten stund vid midnattstid. Och kommer jag inte tillbaka, innan solen rinner upp, så gäller det mitt liv.

När pojken hörde detta, envisades han inte längre att hålla sin brud kvar utan bad henne fara väl; han skulle nog leta rätt på henne igen. Kungadottern skänkte honom en guldring till minne, och de bägge hovtärnorna gåvo honom var sitt guldäpple. Sedan stego alla tre upp i sin gyllene vagn och voro i ett ögonblick försvunna.

Efter den dagen hade pojken ingen trevnad hemma i stugan, utan jämt och samt lekte det honom i hågen, hur han skulle kunna komma till det sköna slottet östan om solen och nor-

dan om jorden. Till sist gick han till sin far och sade, att nu stod han inte ut längre, nu måste han ge sig av att söka upp sin brud. Gubben bad honom göra, som han ville, fast det nog inte var troligt, att han nånsin skulle lyckats ta sig fram till något ställe, som låg så långt bort i världen. Men pojken höll i med sitt, tog ett vänligt farväl av fadern och de båda bröderna och gav sig i väg.

Han vandrade över berg och dal genom många och stora kungariken, och vart han kom, frågade han, om där fanns någon, som kunde visa honom vägen till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden. Men ingen hade hört talas om något sådant, och mycket mindre visste de, åt vad håll det låg.

Så kom han en dag till en stor skog. Där inifrån hörde han ett väldigt gny, och när han gick fram för att få reda på vad det var, såg han två jättar, som stodo och tvistade med varandra.

— Vad är det ni bråka om, ni jättar två? frågade han.

Resarna höllo upp och tittade ned på den lilla karlen.

— Det kan du väl få veta, ditt pyre, svarade den ena. Vår far är nyss död, och vi ha gjort arvskifte efter honom. Men här är ett par gamla

stövlar, som vi inte kunna samsas om vem som skall ha.

— Jo, ni äro just ena sköna gossar, som hålla ett sådant väsen för ett par gamla stövlar, sade pojken.

— Du snackar, som du har vett till, svarade jätten. De här stövlarna äro inte som andra stövlar, må du tro; den, som har dem på benen, han kan ta hundra mil i vart klev.

— Nå, det var en annan sak, sade pojken. Men inte kunna vi dela på paret och ta en stövel var, för då kan ju inte det ena benet följa med det andra.

Nej, det tyckte jättarna de begrepo, de också, och därför var det väl ingen annan råd än att börja gräla igen, menade de.

— Nu skola ni inte vara dumma utan bära er åt som klokt folk, sade pojken; ta mig till skiljedomare, så skall jag göra upp saken i godo, så att ingen av er får minsta skäl att bli avundsjuk på den andra.

Hur det skulle gå till, kunde jättarna inte förstå, men kunde han verkligen fälla en sådan dom, så lovade de att utan prut rätta sig efter hans utslag.

— När ni inte på annat sätt kunna komma överens, sade pojken, så är det bäst, att ni ge stövlarna åt mig. Jag är en vandringsman och har

lång väg att gå, och får jag dem, så ha ni ju ingenting att missunna varandra utan kunna vara goda vänner och bröder igen.

Jättarna funno, att han talade väl, och gjorde, som han sagt. Pojken drog på sig sina stövlar, nickade åt jättarna och vandrade i väg, och som han tog hundra mil i vart klev, så var han snart långt borta i främmande land.

När han färdats en rund tid framåt, kom han på nytt till en stor skog. Där inifrån hörde han ett väldigt gny, och när han gick fram för att få reda på vad det var, såg han två jättar, som voro mitt uppe i en häftig träta.

— Vad är det ni bråka om, ni jättar två? frågade han.

Resarna höllo upp och tittade ned på den lilla karlen med de stora stövlarna.

— Det kan du väl få veta, ditt pyre, svarade den ena. Vår far är nyss död, och vi ha gjort arvskifte efter honom. Men här är en gammal kappa, som vi inte kunna samsas om vem som skall ha.

— Jo, ni äro just ena sköna gossar, som hålla ett sådant väsen för en gammal kappa, sade pojken.

— Du snackar, som du har vett till, svarade jätten. Den här kappan är inte som andra kappor, må du tro; den, som har henne över

axlarna, han kan göra sig osynlig för vem han vill.

— Nå det var en annan sak, sade pojken. Men inte är det värt ni dela på henne, så att den ena tar tyget och den andra fodret, för då kunna ni ju inte bli osynliga utan bara litet suddiga, och det ha ni inte någon förnöjelse av.

Nej, det tyckte jättarna de begrepo, de också, och därför var det väl ingen annan råd än att börja gräla igen, menade de.

— Nu skola ni inte vara dumma utan bära er åt som klokt folk, sade pojken; ta mig till skiljedomare, så skall jag göra upp saken i godo, så att ingen av er får minsta skäl att bli avundsjuk på den andra.

Hur detta skulle gå till, kunde jättarna inte förstå, men kunde han verkligen fälla en sådan dom, så lovade de att utan prut rätta sig efter hans utslag.

— När ni inte på annat sätt kunna komma överens, sade pojken, så är det bäst, att ni ge kappan åt mig. Jag är en vandringsman och kan väl behöva ett sådant där behändigt plagg, och får jag kappan, så ha ni ju ingenting att missunna varandra utan kunna vara goda vänner och bröder igen.

Jättarna funno, att han talade väl, och gjorde, som han sagt. Pojken slängde kappan över ar-

men, nickade åt jättarna och satte i väg med sina hundramilastövlar, så att han snart var långt borta i främmande land.

När han så ånyo hade färdats en rund tid framåt, kom han för tredje gången till en stor skog. Också nu hörde han inifrån skogen ett väldigt gny, och när han steg in för att få reda på vad det var, såg han två jättar, som stormgrälade med varandra.

— Vad är det ni bråka om, ni jättar två? frågade han.

Resarna höllo upp och tittade ned på den lilla karlen med de stora stövlarna och den långa kappan över armen.

— Det kan du väl få veta, ditt pyre, svarade den ena. Vår far är nyss död, och vi ha gjort arvskifte efter honom. Men här är ett gammalt svärd, som vi inte kunna samsas om vem som skall ha.

— Jo, ni äro just ena sköna gossar, som hålla ett sådant väsen för ett gammalt rostigt svärd, sade pojken.

— Du snackar, som du har vett till, svarade jätten. Det här svärdet är inte rostigt alls, och för resten är det inte som andra svärd: om man rör vid någon med udden, så blir han strax död, men om man rör vid någon med fästet, så kvicknar han till igen.

— Nå, det var en annan sak, sade pojken. Men inte kunna ni dela på svärdet, så att den ena tar udden och den andra fästet, för då kan den ena bara gå och slå ihjäl och den andra bara gå och väcka upp, och det blir väl ändå bra enformigt i längden.

Ja, det tyckte jättarna de kunde förstå, de också, och därför var det väl ingen annan råd än att börja gräla igen, menade de.

— Nu skola ni inte vara dumma utan bära er åt som klokt folk, sade pojken; ta mig till skiljedomare, så skall jag göra upp saken i godo, så att ingen av er får minsta skäl att bli avundsjuk på den andra.

Hur detta skulle gå till, kunde jättarna rakt inte begripa, men kunde den lille mannen verkligen fälla en sådan dom, så lovade de att utan prut rätta sig efter hans utslag.

— När ni inte på annat vis kunna komma överens, sade pojken, så är det bäst, att ni ge svärdet åt mig. Jag är en vandringsman och kan väl behöva ett sådant där verktyg för att få bukt med mina fiender och hjälpa mina vänner, och ge ni mig svärdet, så ha ni ju ingenting att missunna varandra utan kunna vara goda vänner och bröder igen.

Jättarna funno, att han talade som en vis man, och gjorde, såsom han bad. Pojken band svärdet

vid bältet, nickade åt jättarna och satte i väg med sina hundramilastövlar, så att det ven efter honom. Lätt och glad var han till sinnes, ty han hade ju stiftat frid mellan tre par bröder, och så hade han till på köpet fått ett svärd och en kappa och ett par duktiga gamla stövlar i belöning för sina goda gärningar.

En kväll, när det hade blivit mörkt, kom han till en stor ödemark, som aldrig ville taga någon ände. Han såg sig omkring åt alla sidor för att finna något natthärberge och blev då varse ett litet ljus, som tindrade mellan träden. Pojken gick efter ljuset och kom till en liten stuga, som stödde sig mot en yvig gran. När han tittade in genom dörren, såg han, att där bodde en gumma, som satt och darrade på huvudet och tycktes ha levat lika många mansåldrar, som en annan människa lever år.

— God kväll, kära mor, sade pojken, månn tro det går an att få låna hus här över natten?

— Vad i alla dagar är du för en, sade gumman, som kommer hit och hälsar så vackert på mig, gamla käring? Här i stugan har jag bott, medan tolv ekeskogar vuxit opp och tolv ekeskogar ruttnat ner, men aldrig förr än i dag har det kommit någon hit, som kallat mig kära mor.

— Jag är bara en fattig vandringsman, som skall till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden, svarade pojken. Ni kan väl inte händelsevis säga mig vägen dit, kära mor?

— Nej, det kan jag inte, sade gumman. Men jag är rådande över djuren på marken, och ibland dem tör det kanske finnas någon, som kan hjälpa dig till rätta. Vi skola höra åt i morgon bittida. I natt kan du bli här, ifall du vill.

Pojken tackade och lade sig nöjd att sova. Tidigt på morgonen, när solen sken från öster, stämde gumman sina undersåtar till tings. Då kommo löpande ur skogen alla slags djur, både björnar och vargar och rävar och många därtill, och alla satte de sig stilla på marken och spetsade öronen och frågade, vad deras drottning hade att befalla. Jo, hon ville bara höra, om det var någon av dem, som visste vägen till det

sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

— Hur var det? mumlade de och klippte med öronen. Det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden — det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden? Nej, det kunna vi inte komma håg, det måste vi först tänka efter.

De höllo en lång stämma, men hur de än rådplägade och rannsakade, var det ingen, som kunde påminna sig, att han någonsin varit på det stället.

— Du hör själv, kära barn, sade gumman, nu kan jag inte hjälpa dig vidare. Men jag har en syster, som bor många tusen mil härifrån. Hon råder över fiskarna i havet; kanske hon vet bättre besked.

Pojken tackade för natthärbärge och goda råd, sade farväl och satte åter i väg med sina stora stövlar. När han så hade färdats långt om länge, ja många tusen mil, kom han sent på kvällen till en ödemark, som aldrig ville taga någon ände. Han såg sig om åt alla håll efter något natthärbärge, och blev då varse ett litet ljus, som tindrade nere vid havsstranden. Pojken gick efter ljuset och kom till en liten förfallen stuga, som låg emellan strandhällarna. När han tittade in genom dörren, såg han vid spisel-

elden en gammal gumma, som satt och virrade med huvudet och tycktes ha levat lika många mansåldrar, som en annan människa lever månader.

— God kväll, kära mor, sade pojken, jag skulle hälsa så mycket ifrån er syster och fråga, om det kunde gå an att få låna hus här över natten.

— Vad i all min dag är du för en, som kommer och hälsar så vackert på mig, gamla käring? sade gumman. Här har jag nu suttit i ödemarken och sett tjugufyra ekeskogar skjuta opp och tjugufyra ekeskogar ruttna ner, men aldrig förr än i dag har det kommit någon hit, som kallat mig kära mor.

— Jag är bara en fattig vandringsman, som skall till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden, svarade pojken. Ni kan väl inte händelsevis säga mig vägen dit, kära mor?

— Nej, det kan jag inte, sade gumman. Men jag är rådande över fiskarna i havet, och ibland dem tör det kanske finnas någon, som kan hjälpa dig till rätta. Vi skola höra åt i morgon bittida. I natt kan du få bli här, i fall du vill hålla till godo med det lilla, jag har att bjuda.

Pojken tackade och lade sig nöjd att sova. Tidigt på morgonen, det första dager vart ljus,

höll gumman ting med sina undersåtar. Då kommo kilande utifrån djupet alla havets fiskar, gäddor och laxar och flundror och vad allt de heta, och de ställde sig i rad vid stranden och mumsade med gälarna och frågade vad deras drottning hade att befalla. Jo, hon ville bara höra, om det fanns någon av dem, som visste vägen till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

— Hur var det? mumlade de och vajade med fenorna. Det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden — det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden? Nej, det kunna vi inte komma i håg, det måste vi först tänka efter.

De höllo en lång stämma, men hur de än rådplägade och rannsakade, var det ingen, som kunde påminna sig, att han någonsin summit till det stället.

— Du hör själv, kära barn, sade gumman, att jag inte vidare kan hjälpa dig. Men jag har en syster till, som bor många, många tusen mil härifrån. Hon råder över fåglarna i luften. Gå till henne och hör åt; vet inte hon någon råd, så är det ingen råd till.

Pojken tackade för välfägnad och välmening, sade farväl och stövlade åter i väg. När han så hade färdats långt om länge, ja väl många,

många tusen mil, kom han sent på kvällen till en ödemark uppe i bergen, som var så stor, att den aldrig ville taga någon ände. Han såg sig om åt alla håll efter något natthärbärge och blev då varse ett litet ljus, som tindrade fram mellan klipporna. Pojken gick efter ljuset och kom till en liten förfallen stuga, som stödde sig emot en bergvägg. När han tittade in genom dörren, såg han vid spiselden en gammal, gammal gumma, som satt och slängde med huvudet och tycktes ha levat lika många mansåldrar, som en annan människa lever dagar.

— God kväll, kära mor, sade pojken, jag skulle hälsa så mycket ifrån era båda systrar och fråga, om det kunde gå an att få låna hus här över natten.

— Vad i all min dar är du för en, som kommer och hälsar så vackert på mig, gamla käring? sade gumman. Här har jag nu suttit uppe i bergen och sett fyrtioåtta ekeskogar skjuta opp och fyrtioåtta ekeskogar ruttna ner, men aldrg förrän i dag har det kommit någon hit, som kallat mig kära mor.

— Jag är bara en fattig vandringsman, som skall till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden, svarade pojken. Ni kan väl inte händelsevis säga mig vägen dit, kära mor?

— Nej, det kan jag inte, sade gumman. Men jag är rådande över fåglarna i luften, och ibland dem tör det kanske finnas någon, som kan hjälpa dig till rätta. Vi skola höra åt i morgon bittida. I natt kan du bli här, i fall du inte försmår, vad en sådan gammal käring som jag har att bjuda.

Pojken tackade och lade sig nöjd att sova. Tidigt på morgonen, innan tuppen gol, stämde gumman sina undersåtar till tings. Då kommo flygande himmelens alla fåglar, örnar och svanor och hökar och allt vad fåglaläte har, och de satte sig på berghällarna och viftade med vingarna och frågade, vad deras drottning hade att befalla. Jo, hon ville bara höra, om det fanns någon av dem, som visste vägen till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

— Hur var det? mumlade de och flaxade med vingarna. Det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden — det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden? Nej, det kunna vi inte komma ihåg, det måste vi först tänka efter.

De höllo en lång stämma och pepo och kvittrade och kraxade, men hur de också rådplägade och rannsakade, var det ingen, som kunde på-

minna sig, att han någonsin flugit över det stället.

Då vart gumman misslynt och sade:

— Det vore väl skräp, om det skulle finnas något slott i världen, som inte mitt folk hade sett. Vad ha ni då era vingar till? Men äro ni verkligen alla församlade här? Jag ser inte fågel Fenix. Var håller han hus?

Alla upplöto sina näbbar och svarade, att fågel Fenix inte var kommen än. Ja, då måste de vänta, menade gumman. Och när de väntat både länge och väl, fingo de äntligen se den sköna fågeln komma susande genom luften. Men han var så trött, att han knappt orkade röra vingarna, utan så fort han kom fram, segnade han vanmäktig till jorden. Nu vart det en stor glädje i hela skaran över att fågel Fenix äntligen hade kommit. Men gumman var mäkta förgrymmad på honom och frågade strängt, vad han hade låtit vänta på sig så länge för. Den stackars fågeln behövde en lång stund för att hämta sig. Sedan svarade han ödmjukt:

— Var nu inte vred på mig, nådigaste drottning, för att jag har dröjt så länge! Jag har flugit en förfärlig väg, jag har varit långt bort i fjärran land, ända till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

När drottningen hörde dessa ord, ljusnade hon upp och sade:

— Ja, jag får väl förlåta dig då. Men någon näpst måste du ändå ha för ditt söl: du skall än en gång fara till det sköna slottet, och den här unge mannen skall du ta med dig.

Fågel Fenix tyckte, att detta var ett mycket hårt straff, ty längre väg hade han aldrig flugit. Men det halp inte, han måste lyda. Pojken tackade fågeldrottningen för natthärbärge och för god skjuts, sade farväl och satte sig upp på fågelns rygg. Sedan bar det av högt i sky, över berg och dal, över blåa hav och gröna skogar.

När de hade färdats mycket länge, frågade fågel Fenix:

— Unge man, ser du något?

— Ja, svarade pojken, jag ser liksom en blå sky långt borta vid himlaranden.

— Det är det landet, dit vi skola, sade fågeln.

De färdades vidare en lång väg, och det led mot aftonen.

— Unge man, sade fågel Fenix än en gång, ser du något?

— Ja, svarade pojken, jag ser liksom en fläck i den blå skyn, och den glimmar så klart, som om det vore självaste solen.

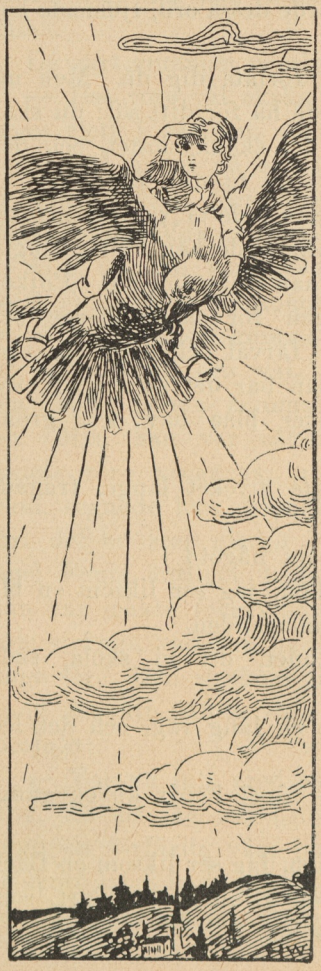

— Det är det slottet, dit vi skola, sade fågeln.

Så färdades de åter en mycket lång väg, och det led frampå natten.

— Unge man, sade fågel Fenix för tredje gången, ser du något?

— Ja, svarade pojken, nu ser jag ett stort slott, som överallt lyser av guld och silver.

— Då äro vi framme, sade fågeln.

Han sänkte sig varligt till marken och lät pojken stiga av. Pojken strök honom sakta över halsen, tackade honom för hans stora omak och bad honom hälsa sin drottning tusen gånger.

Sedan lyfte fågel Fenix på nytt sina vingar och flög gladeligen tillbaka till sitt land igen.

Där stod nu pojken mitt i natten framför det sköna slottet. Fullt opp med troll fanns det därinne, det visste han. Men han var ändå inte rädd, ty han hade ju sitt goda svärd och därtill sin kappa och sina stora stövlar, i fall det riktigt skulle knipa.

Han gick därför dristigt fram till slottsporten och knackade på. Trollen sovo, men kungadottern vakade. Hon skickade den ena av sina tärnor ner för att höra efter, vad det kunde vara för främmande. När tärnan gläntade på porten, räckte pojken henne det guldäpple, som hon en gång hade givit honom. Hon kände strax igen sitt äpple och vart däröver så häpen, att hon slog porten i lås och skyndade in till sin matmor för att berätta henne den glada nyheten.

Men kungadottern ville inte tro, att det var sant, det hon sade. Hon skickade därför sin andra tärna för att se bättre efter. När nu den andra tärnan gläntade på porten och frågade, vad det var för främmande, räckte pojken henne det guldäpple, som hon en gång hade givit honom. Det gick då henne på samma sätt, hon kände strax igen äpplet och vart i

glädjen så häpen, att hon lät dörren gå i lås och sprang in till sin matmor för att berätta henne, att det verkligen var pojken, som stod därute.

Men kungadottern ville ändå inte tro, att det var sant, vad de sade. Hon gick därför själv ned för att se efter bättre. När hon nu gläntade på porten och frågade, vad det var för främmande, räckte pojken henne den guldring, som hon vid skilsmässan hade givit honom. Hon kände igen sin ring, slog upp porten på vid gavel och flög sin brudgum om halsen och kysste honom.

Sedan tog hon in honom på sin kammare och fägnade honom väl efter den långa resan, och det kan väl hända, att tiden nu inte längre gick så värst långsamt för dem båda.

Men när dagen började gry, blev kungadottern ängslig igen.

— Nu måste vi skiljas, sade hon. För allt i världen, skynda dig i väg, innan trollen vakna! Du kan inte tro, så många och grymma de äro.

— Jag vännar de vore dubbelt så många och dubbelt så grymma, jag skall nog reda mig ändå, svarade pojken.

— Ack nej, kära hjärtandes, är du inte härifrån, innan de vaknat, så hinner du aldrig undan, sade kungadottern.

— Å, ville jag springa ifrån dem, så behövde jag bara ta på mig de här, svarade pojken och visade fram hundramila-stövlarna. Men jag tänker inte springa alls.

— Då slå de ihjäl dig på fläcken, sade kungadottern och var gråtfärdig.

— Nej, det lär allt bli jag, som slår ihjäl dem, svarade pojken och visade fram sitt svärd. Jag behöver bara peta på dem med udden, så falla de strax döda ned.

— Det hinner du inte med, för så fort de få se dig, riva de dig i tusen flingor, sade kungadottern.

— De få inte se mig alls, svarade pojken och visade fram kappan, jag behöver bara kasta på mig den här, så blir jag strax osynlig.

— Då är det bäst, du tar henne på dig med samma, för nu hör jag trollen allaredan börja vända på sig, sade kungadottern.

— Sitt du här och var lugn, svarade pojken, jag skall gå ned och ställa mig i porten och sköta om de otäckingarna efter som de äro sjuka till.

Han kastade kappan över axlarna och gick och ställde sig i porten.

Strax därefter vart det liv och rörelse på slottet, troll myllrade fram ur alla vinklar och vrår, och när de gnuggat sömnen ur ögonen, kommo de tågande över gården i en lång rad. Men så fort den första trollgubben klev ut genom porten, vips rörde pojken vid honom med sin svärdsudd, så att han föll ned och vart till en sten, och för att stenen inte skulle ligga och skräpa, sparkade pojken till honom med sin stora stövel, så att han flög några hundra mil bort. Nästa man i ordningen undrade, vad i all världen det tog åt kamraten, och klev på för att se efter. Men vips var pojken framme med sin svärdsudd och sin stövel igen. Och så gick det undan för undan; stenarna röko, så att det visslade om dem, och

snart voro alla trollgubbarna sin kos och alla trollkäringarna och trollungarna med.

När det gått en stund, kunde kungadottern inte hålla sig längre för ängslan utan skickade sina tärnor för att höra efter, hur det var fatt. De kommo tillbaka igen och berättade, att pojken var vid liv och att inte ett enda troll syntes till. Då sprang kungadottern ut, tog pojken i famn och sjöng och dansade av glädje.

— Nu är vår lycka så stor, att den inte kan bli större, sade hon.

Men i detsamma kom hon att tänka på sin far och mor och alla sina släktingar, som trollen hade slagit ihjäl och grävt ner i jorden.

— Hade jag nu bara far och mor i livet, så kunde jag inte önska mig något mera, sade hon.

— Är det ingenting annat, som fattas, så går det väl an, sade pojken. Visa mig, var de ligga begravna, så skola vi se till, vad vi kunna göra åt dem.

De gingo bort till det stället, där kungen och drottningen och alla deras undersåtar lågo begravna. Pojken rörde vid de döda med sitt svärdfäste, och de kvicknade då vid och reste sig upp, den ena efter den andra. När de hade kommit till livs igen, vart det en stor fröjd i slottet och i hela riket, och alla tackade pojken, som hade

frälst dem. Gamla kungen satte honom till kung i sitt ställe och gav honom sin dotter till drottning. Och unga kungen och hans vackra brud levde sedan lyckligt och väl, och de längtade aldrig bort ifrån det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

Pojken, som åt i kapp med jätten.

Det var en gång en pojke, som gick i skogen och vallade getter. En morgon kom han ända bort till det berget, där jätten bodde. Nu var det med hans getter som med alla andra, att de ställde till ett fasligt väsen, var de foro fram. De klättrade upp och ned i branterna och beto i löven och sleto i kvistarna och gnagde barken av träden. De små killingarna bräkte, och de stora bockarna barkade allt emellanåt i hop och stångades,

så att det skrällde i hornen. Genom allt detta blev det ett sådant gny och buller, att jätten där nere i bergkammaren till sist vaknade. Han reste sig upp och lyssnade och gick sedan ut för att titta efter vad det kunde vara. När han nu fick se, att det bara var en liten vallpojke, som hade stört honom i hans söta morgonsömn, blev han mäkta förgrymmad och ville ta fatt pojken för att tukta till honom. Men pojken sprang sin väg, det fortaste han kunde, och hans getter sprungo efter, och så kommo de alla undan till ett annat berg i samma skog. Där höllo de sig hela dagen, och getterna betade på sitt vanliga vis, och pojken vallade dem, och när han bliv hungrig, åt han på sin matsäck. Men medan han det gjorde, gick han och grundade på, huru han skulle komma åt att ge jätten betalt för hans kitslighet.

Om kvällen, när han drivit hem sina getter och kom in i stugan, stod hans mor vid spiseln och höll på att ysta. Hon hade värmt mjölken i grytan och lagt löpen i, och ostmassan hade just skilt sig ifrån vasslan. Pojken väntade, tills hon hade tagit ett stycke och format det till en ost. Då sade han:

— Ge mig den där osten, mor lilla, så får jag den med mig till skogen i morgon.

— Å ja, det kan du väl få, svarade modern och räckte honom den.

Pojken tog då och lade den i asksmörjan och rullade den fram och tillbaka, så att den blev som en gråsten. Modern blev häröver mycket häpen och sade:

— Är du alldeles tokig, pojke, efter du förspiller Guds gåvor på det viset?

Men pojken klappade henne på armen och svarade:

— Var nu inte ond, mor lilla; den osten är minsann inte förspilld, jag vet nog, vad den skall bli bra till, jag.

Modern gav sig till freds och tog åter itu med sitt yste. Pojken rullade osten ännu ett par tag i asksmörjan; sedan stoppade han den i sin stora skinnväska, och därpå lade han sig att sova.

Nästa morgon gick han tidigt upp, klädde sig och slängde skinnväskan på ryggen. Han släppte ut getterna och vandrade med dem in i skogen. Där styrde han kosan rakt fram till jätteberget, och det drog inte länge om, innan getterna började bråka, så att jätten vaknade. Nu behövde han inte undra, var det var, utan han öppnade strax bergadörrn och rusade med stora steg fram emot pojken. Han var då röd i synen och såg faseligen ond och elak ut. Poj-

ken vart ganska rädd men låddes ingenting om utan höll sig morsk och såg jätten stint i ögonen.

— Vad gör du här i min hage? röt jätten till.

— Jag vallar mina getter, som ni ser, kära far, svarade pojken.

— Packa dig strax bort, ditt usla kryp, skrek jätten, och om du nånsin mer kommer hit och gör olåt, så skall jag krysta dig i smulor så små, som jag nu kramar den här stenen.

Härvid bockade han sig ned och tog upp en stor grästen, som låg på marken, och kramade den så, att den flög i tusen flisor.

Men pojken lät inte skrämma sig. Han bockade sig också ned och låtsade taga upp en sten, men i stället fick han kvickt ut sin ost ur väskan, och den kramade han så, att vasslan rann mellan fingrarna och droppade ned på marken. Medan vasslan rann, sade han:

— Om du, min goda man, inte lagar dig undan och låter mig vara i fred, så skall jag krysta dig, så att det inte blir mer än en våt fläck efter dig, alldeles som jag nu gör med den här stenen.

Då jätten såg den våta fläcken på marken, vart han vit i synen av förskräckelse. Utan

att säga så mycket som ett ord vände han sig om och skyndade in i berget, och hela den dagen och hela den natten låg han därinne och undrade över pojkens orimliga styrka. Men pojken drev gladeligen omkring i skogen, och när kvällen kom, vandrade han hem med sina getter och talade om för sin mor, vilken nytta han hade haft av sin lilla gråa ost.

Följande morgon var han åter tidigt uppe och gav sig strax i väg med sina getter bort till jätteberget. Jätten kom ut men tordes inte göra honom något illa.

— Å, se god morgon, far, sade pojken och nickade åt honom, i dag skola vi väl än en gång pröva våra krafter?

För skams skull kunde jätten inte säga nej härtill.

— Tycker ni inte, det skulle vara ett bra styrkeprov, sade pojken, om någon av oss kunde kasta er yxa så högt upp i vädret, att hon inte fölle ner igen?

Jo, det kunde jätten inte neka till, att det skulle vara styvt gjort. De skulle nu fresta på, och jätten kastade först. Han svingade till med all sin makt, och yxan for högt i sky. Men hur högt hon också for, kom hon snart ner igen.

— Det där var allt liksom lite misslyckat, sade pojken, men det skall ni inte vara ledsen för, far; ni får försöka en gång till, och då går det väl bättre.

Jätten tog yxan igen och svingade henne både länge och väl. Då han till sist släppte henne, for hon så högt upp, att hon knappt syntes, och det dröjde en lång stund, innan hon slog ner i marken.

— Det kunde jag aldrig tro, att ni skulle vara så klen, sade pojken; vänta nu litet, så skall ni få se på ett annat kast! Ställ er här fram-

för mig och titta riktigt skarpt upp i himmelen, för när jag släpper yxan, så får ni vara kvick i ögonen för att kunna se, vart hon tar vägen.

Jätten gjorde, som sagt var, och stirrade, det mesta han kunde, upp i himmelen. Pojken tog yxan och svingade med armen, som om han tänkte kasta mycket hårt. Men just som han med stor möda fått upp yxan över axeln, lät han henne helt behändigt slinka ned i skinnväskan, som hängde på ryggen.

— Nu har ni allt sett er yxa för sista gången, det kan ni sätta er på! sade han och pustade ut.

Jätten undrade över att yxan så fort hade kunnat komma utom synhåll. Han stod länge och väntade, att hon skulle visa sig igen och falla till marken. Men vänta fick han, ty ingen yxa hördes av.

— Ja, nu måste jag se till mina getter, jag, sade pojken, men vill ni, far, stå kvar här och titta, så har ni mitt lov.

Därmed nickade han och gick sin väg. Jätten såg efter honom och tänkte vid sig själv, att den pojken måtte vara vådligt stark, fast han var så liten och klen till växten.

När det började bli vinter, var pojken en dag ute i skogen, och han och jätten mötte då varandra igen. Jätten hade under tiden tänkt ut, att en så stark pojke borde han ha till sin dräng; då kunde han först dra nytta av honom, och sedan skulle han väl snart få något lägligt tillfälle att få död på honom, tänkte han. Då de nu råkades, frågade han därför, om inte pojken kunde ha lust att ta tjänst hos honom.

— Jo, det vore kanske inte så oävet, för ni, som är så rik, ger väl hederlig lön, kan jag tro, sade pojken.

— Sköter du dig med förstånd, så ger jag dig tre skäppor guld, svarade jätten, men gör du inte det, så skall jag ha rätt att skära tre breda remmar ur din rygg.

Pojken sade, att en sådan lön kunde han alls inte klaga på, han ville strax börja sin tjänst.

De gingo nu först in i jättestugan och träffade där jättegumman. Hon var ful som stryk och så otäck, att pojken tyckte, att hon var mycket värre än jätten själv, och det var inte litet, det. Men runt omkring i stugan lågo jättens rikedomar, guld och silver i högar. Dem hade jätten rövat från oskyldiga människor, som han hade rusat på och slagit ihjäl.

Pojkens första göra blev, att han skulle följa

jätten ut i skogen och fälla en ek. När de kommo fram till eken, frågade jätten, om pojken ville hålla eller hugga.

— Jag vill hålla, svarade pojken.

— Nå, så håll då! sade jätten.

— Jag är för kort, svarade pojken.

— Det är lätt hjälpt, sade jätten.

Han fattade i stammen och böjde den till marken och räckte toppen åt pojken. Pojken tog den och skulle hålla fast, men så snart jätten släppte, sprang eken tillbaka och kastade pojken högt upp i vädret, och det gick så kvickt, att jätten inte kunde följa honom med ögonen.

Jätten stod länge och undrade, vart hans dräng tagit vägen. Men då ingen dräng syntes till, tog han yxan och började hugga. När en god stund gått, kom pojken äntligen framlinkandes. Han hade blivit slungad långt bort och stött sig svårt i ena benet, och en lycka var, att han hade sluppit undan med livet. Jätten frågade, varför han inte hållit fast eken åt honom. Men pojken ville inte höra på det örat.

— Ja, nu har jag visat er, huru långt jag orkar hoppa, sade han, och jag kan just undra, jag, om ni, far, törs göra ett lika högt språng?

Jätten svarade, som sanningen var, att det trodde han sig inte om.

— Kunde just tänka det, sade pojken, men skall jag ensam hoppa, då är det också billigt, att ni ensam får både hålla och hugga.

Detta kunde jätten inte neka till, och han fällde därför ensam den stora eken.

När trädet sedan skulle bäras hem, sade jätten till sin dräng:

— Vill du bära vid toppen, så skall jag bära vid roten.

— Nej, far, svarade pojken, ni börjar nu bli litet gammal och klen, och ni skall därför få bära vid toppen; jag, som ännu är ung,

skall nog sörja för, att storändan kommer med.

Jätten tyckte, att detta var ett hederligt förslag, och lyfte genast upp ekens smal-ända på sin skuldra. Men pojken, som var bakefter, ropade, att trädet hängde snett, och att jätten måste jämka fram det bättre, om det skulle ligga rätt. Jätten gjorde, som pojken sade, och huru han jämkade och jämkade, fick han till sist hela stammen i jämnvikt över sin axel. Då hoppade pojken själv upp i trädet och gömde sig bakom en stor gren, så att jätten icke kunde se honom.

Jätten började nu vandra hemåt. Han tyckte nog, att bördan var tung, men han tröstade sig med, att den, som bar vid storändan, måtte ha det ännu värre. När han gått en stund, blev det honom dock för svårt, och han stönade hårt vid varje steg, han tog.

— Är du inte trött än? frågade han sin dräng.

— Nej, det är jag inte, svarade pojken, och far själv kan väl inte heller vara trött av så litet.

Jätten skämdes och ville icke kännas vid, att så var, utan fortsatte sin väg.

När de äntligen kommo fram till berget, var jätten nästan halvdöd av bärandet. Han

kastade eken på marken, men pojken hade innan dess hoppat av och stod nu kapprak vid storändan.

— Är du inte trött än? frågade jätten.

— Å, svarade pojken, inte må far tro, att jag blir trött, om jag inte får det värre än så här; trädet var ju inte tyngre, än att en av oss kunde bära det alldeles ensam.

Efter detta arbete måste jätten vila sig hela dagen. På kvällen sade han:

— I morgon, så fort det blir dager, skola vi ge oss ut på logen och tröska.

Men detta tyckte pojken inte om.

— Nej, svarade han, tidigare av oss måste vi vara. Är ni, far, lika arbetshågad som jag, så gå vi upp och tröska i gryningen, innan vi äta dagvard.

Jätten var rädd, att pojken skulle kalla honom lat, och sade därför ja. Därefter lade han sig att sova.

Tidigt på morgonen, medan det ännu var mörkt, kom pojken till jättens säng och ruskade honom vaken. Han var inte vidare hågad att stiga upp men bekvämade sig slutligen härtill, och de gingo så båda till logen. Jätten visste, var två stora slagor funnos, och dem trevade han rätt på. Den ena behöll han själv, den andra räckte han åt pojken. Denne försökte lyfta sin

slaga, men hon var så tung, att han inte ens kunde få henne från golvet. Han släpade henne då till vrån och fick i stället fatt på en stor påk, som stod där.

— Ja, nu börja vi, sade han, och för var gång jätten dängde sin slaga i loggolvet, dunkade pojken hårt med sin påk.

Jätten märkte ingenting, och så höllo de på, ända tills dagern började titta in emellan väggspringorna. Då sade pojken:

— Nu kan det vara tid att vi gå hem och äta dagvard.

— Ja, svarade jätten, nu ha vi gjort riktigt ordentligt skäl för maten bägge två.

Sedan de ätit, gick jätten ensam till fähuset för att hämta sina troll-oxar. Men på fähuset var det ingen dörr, utan jätten tog hela huset och lyfte upp det, ledde ut troll-oxarna ur båset och satte sedan huset tillbaka på sin stenfot igen. Då han kom tillbaka till pojken, sade han:

— Tag nu hunden med dig och låt honom visa vägen till fähuset, och där han går in, där skall du låta oxarna följa efter. Men kan du inte uträtta detta lilla ärendet förståndigt, så vill jag med samma ha de där tre remmarna, du vet.

Jätten såg mycket illfundig ut, när han

sade detta, och pojken kunde väl förstå, att det nu gällde hans liv. Men han låtsade om ingenting utan sade bara, att arbetet nog skulle bli ordentligt gjort. Trollhunden sprang före, och trolloxarna rände efter, och pojken hade svårt att följa med. När de kommo fram till fähuset, kilade hunden in genom en glugg på stenfoten. Då pojken såg, att det inte fanns någon dörr, begrep han strax, huru jätten brukade bära sig åt, men det sättet passade inte så bra för honom som för jätten. Han stod en stund och rev sig bakom örat, men han såg snart, att det nu fanns bara *ett* råd, i fall han ville ha sitt skinn i behåll. Han tog yxan ur väskan, högg troll-oxarna i stycken och kastade in styckena genom gluggen. Sedan vände han tillbaka till jätten och frågade, om han hade något mera, som det var brått med, för då kunde han uträtta det med samma. Jätten blev bestört och sade:

— Fick du verkligen in oxarna i fähuset?

— Ja, svarade pojken, visst var det litet svårt att få dem genom samma gluggen, där er hund sprang in, men när jag hade delat på dem en smula, så gick det som en dans.

När jätten hörde, huru det var fatt, blev han alldeles ifrån sig av ilska och räddhåga. Han gick in till jättesan och sade:

— Hör du, käring, nu har den här förskräckliga pojken slagit ihjäl våra oxar. Får han hållas, så gör han oss alldeles olyckliga. Kan inte du, som är påhittig, tänka ut något bra sätt att göra oss av med honom?

Jättekvinnan svarade:

— Mitt råd är, att du låtsar om ingenting utan väntar tills i natt. När han då lagt sig att sova, så skall du smyga dig upp och ta din klubba och slå ihjäl honom, och sedan behöver du inte vara rädd för honom mer.

Jätten tyckte, att detta var listigt uträknat. Han nickade därför och sade, att så skulle han göra.

Men pojken hade stått bakom bergadörrn och hört vartenda ord, som de viskade med varandra. Han låtsade inte heller om någonting, men när kvällen kom, gick han in i jättegummans mjölkkammare och tog en så stor smörkärna, som han orkade lyfta. Den bar han mycket tyst till sitt sovställe, lade henne i sängen och bredde skinnfällen ovanpå. Sedan gömde han sig själv bakom dörren och väntade på vad som komma skulle.

När det blev midnatt, steg jätten upp, grep sin klubba, smög sig på tå till pojkens säng, lyfte klubban i högsta hugg och drev till, det värsta han kunde. Han hörde ett stort brak och

kände, att något sprutade honom i ansiktet. Då blev han hjärteglad och gick tillbaka till sin hustru och sade:

— Ha, ha, ha, nu slog jag den kraken så,

att benen gingo i kras på honom och hjärnan stänkte högt upp på väggen.

Käringen blev så glad, så att hon riktigt dansade, och hon berömde mycket sin mans stora tapperhet.

— Nu kunna vi sova lugnt igen, sade hon, ty nu behöva vi inte mer vara rädda för den där illmariga drängen.

Så snart de hade somnat, plockade pojken bort bitarna av smörkärnan och torkade upp kärnmjölken och lade sig sedan att vila en stund efter sitt äventyr.

Men knappt var det dager, innan han gick in till jättefolket och hälsade god morgon. De stirrade på honom och ville inte tro sina ögon. Håret reste sig på jättens huvud.

— Vad för slag, är du inte död än? skrek han. Och jag, som tänkte, att jag slog ihjäl dig med min klubba i natt!

Pojken skrattade och sade:

— Kunde jag inte tro det? Jag kände just som ett litet kryp hade bitit mig, men inte tänkte jag, att det kunde vara ni, far. Nu vill jag bra gärna veta, vad ni har för arbete åt mig i dag?

Men jätten brummade och sade, att han skulle vänta, tills han finge någon befallning härom.

Hela den dagen höll sig jätten på långt håll ifrån pojken, och han gick därvid och tänkte för sig själv, att nästa natt skulle han minsann göra sin sak bättre. Men allt vad han grubblade, kunde han inte för sin död

begripa, huru pojken kunnat komma undan med livet, och hans påhittiga käring var inte slugare hon heller, hur mycket hon än brydde sitt huvud.

Om kvällen, när jätten och hans dräng skulle äta, hade käringen lagat gröt till kvällsmål.

— Det var bra, sade pojken, nu skola vi kappas om vem som kan äta mest, far eller jag.

Detta var jätten strax med om.

— Äta kan jag, sade han vid sig själv, och det vore väl märkvärdigt, om jag inte snart skulle spräcka en sådan där liten stackare!

De satte sig nu till bords med grötfatet emellan sig och fattade sina skedar. Men pojken var illmarig; han hade bundit sin stora skinnväska framför magen och stack så en sked gröt i munnen, medan han lät sju skedar slinka ned i skinnväskan. När nu jätten hade ätit sju fat gröt, var han mätt, så att han stånkade hårt och rakt inte förmådde mera. Men pojken slevade på lika friskt som förut.

— Det var fasligt, vad far är tvärmätt av sig, sade han.

Jätten såg på honom med stor förundran och frågade:

— Huru kommer det sig, att du, som är så liten till växten, orkar äta så mycket?

— Det vill jag gärna lära er, far, svarade pojken. När jag har ätit mig mätt, så skär jag upp en stor rispa på framsidan och tömmer ut gröten, och då kan jag strax äta lika mycket till. Se nu på bara!

Vid dessa ord tog han sin kniv och skar upp väskan framtill, så att gröten rann ned på golvet. Jätten tyckte, att detta var ett riktigt bra påfund. Han tog strax sin kniv och stack den rakt in i sin stora mage. Men det gick inte bättre, än att han på fläcken föll död ned. När käringen såg detta, sprack hon av förskräckelse.

Nu var pojken ensam i jättestugan. Han sköljde ren sin skinnväska och sydde ihop henne och stoppade dit de tre skäpporna guld, som jätten hade lovat honom, ifall han skötte sig med förstånd. Dem tyckte han nu, att han hade gjort skäl för. Sedan slängde han väskan på ryggen och vandrade hem till sin mor, och hon vart inte lite glad, kan tänka, då hon fick sin pojke tillbaka, välbehållen och som rik karl.

Och så var det slut på *den* historien.

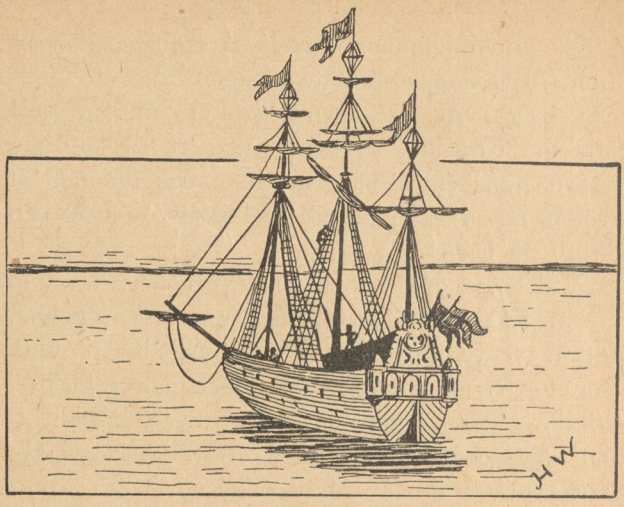

Prins Anesidej och prinsessan Meserimej.

Det var en gång en kung, som rådde över ett mäktigt rike. Han låg ofta ute med sina skepp och härjade i främmande land. En dag, när han skulle segla hem igen, hände det sig, att hans fartyg stannade mitt ute på villande sjö. Det kunde varken komma fram eller tillbaka, och ingen visste, vad det var,

som höll skeppet fast. Kungen gick upp i framstammen för att se efter. Då blev han varse, var havsfrun satt på böljorna vid skeppsbogen, och han förstod, att det var hon, som hejdade fartygets lopp. Han frågade, vad hon ville.

— Jo, sade hon, du slipper aldrig härifrån, utan att du lovar mig det första liv, som du möter på din egen strand.

Kungen ville inte gärna ge ett sådant löfte, men när han inte såg sig god att på annat sätt komma loss, var han till sist tvungen att säga ja. Strax blev skeppet åter flott, vinden blåste i seglen, och kungen fick god vind, ända tills han kom till sitt rike igen.

Då han närmade sig land, märkte han på långt håll något, som rörde sig på stranden. Till en början var det omöjligt att se, vad det kunde vara, men efter en stund märktes tydligt, att det var en människa. Kungen kom ihåg det löfte, som han hade givit havsfrun, och han kände sig illa till mods. Men än värre vart det, när fartyget styrde in i hamnen. Ty då såg kungen, att det där, som hade rört sig på stranden, var hans egen son Anesidej, den enda han hade och nu femton år gammal. Han vände därför strax sina ögon åt annat håll och fäste dem först på en gris, som gick och bökade i

vassen, och sedan på en gås, som låg och plaskade på vågorna. De bägge kunde vara goda nog åt havsfrun, tyckte han. Han befallde därför sina män att taga fast de båda djuren och att strax ro ut med grisen och kasta honom i havet. Först när detta var gjort, tog han sin son vid handen och gick upp till kungsgården, där hans drottning lagade i ordning ett präktigt gästabud för att högtidligen fira hans återkomst.

Dagen efteråt vart det en faslig storm, sjön gick hög, och grisen vräktes död högt upp på landet alldeles framför porten till kungsgården. Härav kunde kungen förstå, att havsfrun var vred. Han gav därför befallning, att gåsen nu skulle ledas ut och kastas i havet, och detta blev också gjort.

Men nästa dag gick det på samma sätt. Det vart svår storm och sjögång, och gåsen vräktes av vågorna högt upp på landet alldeles framför porten till kungsgården. Då förstod kungen, att det var Anesidej, som havsfrun nödvändigt ville ha, och att hon inte tänkte låta avspisa sig med något annat. Men sin son ville kungen inte mista för halva sitt rike, ty i honom hade han alltid haft sin största glädje. Han försökte därför slå sitt löfte ur hågen och förbjöd Anesidej att någonsin stiga i en båt eller någonsin sätta foten på ett däck.

Men ingen är starkare än sitt öde, som ordspråket säger. En dag hände det sig, att Anesidej gick ner till stranden för att leka med sina jämnåriga. Rätt som barnen lekte, sågo de vågorna brusa och skumma, och upp ur vattnet räcktes en snövit hand med gyllne ringar på vartenda finger.

Innan någon hunnit tänka sig om, hade den snövita handen fattat tag i prinsen, där han lekte på sjölandet, och dragit honom med sig i djupet. Barnen sprungo strax upp till gården och berättade, vad de hade sett. När kungen hörde, huru allt hade gått till, kunde han förstå, att det var havsfrun, som nu hade varit uppe och tagit till sig sitt byte.

Men Anesidej förgicks inte, när den snövita handen drog honom i vattnet, utan han fördes genom de blåa vågorna ned på havets botten och därefter på gröna stigar ända fram till havsfruns gård. Den var vackrare än det vackraste slott och glimmade av guld och dyra stenar både utan och innan. Här skulle prinsen nu vara. Utom honom fanns det där en hop andra konungabarn, som havsfrun hade lockat till sig, och om dem var det så bestämt, att i fall de inte till punkt och pricka kunde ut-

rätta hennes bud, så skulle de vara tvungna att stanna hos henne i all sin tid.

Till att börja med fick Anesidej gå lös och ledig. Men en morgon kallade havsfrun honom till sig och sade:

— Nu kan det vara på tiden, att du börjar din tjänst. Jag vill sätta dig tre prov före, så att jag får se, vad karl du är.

Hon tog honom vid handen och förde honom till en stor äng, som var tätt beväxt med grönt sjögräs.

— Det må bli ditt första prov, sade hon, att du skall skära allt det här gräset, och när du det har gjort, så skall du sätta upp det igen, vart strå på sin fot, så att det växer och frodas som förut. Men alltihop skal vara färdigt i kväll vid solglänningen.

Med detta besked gick hon sina färde och lämnade kungasonen att reda sig bäst han gitte. Han tog skäran och började skära allt vad skäras kunde. Men det dröjde inte länge, innan han såg, att han omöjligen skulle hinna få av allt sjögräset på en enda dag. Den saken kunde det väl ändå ha varit någon rimlighet med, men när han så prövade att sätta vart strå på sin rot igen, gick det alldeles på tok, ty hur han passade och passade, så föllo stråna strax av. Han lade sig nu ned i gräset

med skäran i hand och undrade, hur i all världen han skulle bära sig åt. I detsamma såg han en ung flicka komma gående över ängen, och något vackrare än den flickan hade han aldrig i sitt liv sett. Hon gick fram till honom, hälsade vänligt och frågade, vad han såg så bängfärdig ut för.

— Hur skall jag annat kunna vara? svarade prinsen. Havsfrun har ju befallt mig att skära ängen och sätta vart strå på sin rot igen, och allt detta skall jag ha gjort, innan solen går i skog.

— Är det inte värre, så kan jag nog hjälpa dig, sade flickan. Jag är en prinsessa och heter Meserimej; jag har nu varit här hos den falska havsfrun i sju runda år och känner alla hennes konster. Tycker du lika mycket om mig, som jag tycker om dig, så hålla vi båda ihop, och då skola vi väl på något vis ta oss härifrån.

Prinsen svarade, att han inte bättre begärde än att få vara Meserimejs vän.

— Då skall det gå som en dans, sade den vackra prinsessan; sviker inte du mig, så inte sviker jag dig.

Hon fattade skäran och rörde vid sjögräset. I samma stund var hela ängen skuren, och alla gräsen föllo på en gång till marken. Så rörde hon med skäran vid gräset igen, och se, då reste det sig, och ängen vart alldeles som förut. Men på vart enda strå syntes en skåra, som tydligt visade, att det hade varit utav. Sedan satte sig Anesidej och Meserimej och språkades vid, och hon bad honom, att han för all del inte skulle låta någon veta, att de hade råkat varandra. Fram på kvällen försvann Meserimej, och strax därefter kom havsfrun för att se, hur pass det hade lidit med skärningsarbetet.

— Är min äng skuren och vart strå satt på sin rot? frågade havsfrun.

— Ja men är det så, svarade Anesidej.

Havsfrun tittade efter, och hon kunde inte neka till, att det var riktigt.

— Det var märkvärdigt, sade hon.

Nästa morgon tog hon prinsen vid handen och ledde honom till sitt stora stall.

— I dag vill jag sätta dig ett annat prov före, sade hon. Här inne stå hundra hästar, och där har aldrig varit sopat i mannaminne. Nu skall du gå in och göra rent. Men i kväll vid solglän-

ningen skall hela stallet vara putsat och fint som ett salsgolv.

Med det beskedet gick hon sin väg och lämnade prinsen att reda sig bäst han gitte. Han tog kvasten och började sopa allt vad sopas kunde. Men när han såg, att han omöjligen skulle hinna få stallet rent på en enda dag, satte han sig vid stallväggen med kvasten i hand och undrade, hur i all världen han skulle bära sig åt. I detsamma kom Meserimej gående, hälsade honom vänligt och frågade, vad han nu såg så ledsen ut för igen.

— Hur skall jag annat kunna vara? svarade prinsen. Havsfrun har ju befallt mig att sopa det här stallet rent och ha det putsat och fint, innan solen går i skog.

— Är det inte värre, så kan jag nog hjälpa

dig, sade den vackra Meserimej. Sviker inte du mig, så inte sviker jag dig.

Hon gick bort till stalldörren, fattade en guldpiska, som hängde på väggen, och klatschade därmed åt den hästen, som stod längst bort i vrån. Strax slet sig hästen lös och började fara omkring i stallet och skrapa så vilt med hovarna, att allt det, som fanns på golvet, rök långa vägar, och prinsen och prinsessan fingo brått att ge sig undan. Det stod inte länge på, innan stallet var rent och fint och putsat, så att alla hundra fålarna gnäggade och stampade av förnöjelse. Sedan allt sålunda var i ordning, satte sig Anesidej och Meserimej vid stallväggen och språkades vid, och Meserimej bad prinsen, att han för all del inte skulle låta någon veta om, att de hade råkat varandra. Frampå kvällen försvann Meserimej, och strax efteråt kom havsfrun för att se, hur pass det hade lidit med sopningsarbetet.

— Är mitt stall sopat och putsat och så fint som ett salsgolv? frågade hon.

— Ja men är det så, svarade Anesidej.

Havsfrun gick in och tittade efter i var spilta, och hon kunde inte neka till, att allt var som det skulle.

— Det var märkvärdigt, sade hon; det här det har du nog inte utav dig själv.

Tredje morgonen tog hon prinsen på nytt vid handen och förde honom till sin stora svinstia.

— I dag vill jag sätta dig ett tredje prov före, sade hon. Härinne har jag tusen sinom tusen svin, och där har aldrig varit måkat på hundra år. Nu skall du gå in och göra stian ren. Men alltihop skall vara så fint och putsat som en slickad sked, innan solen går ned.

Med det beskedet gick hon sin väg och lämnade kungasonen att reda sig bäst han gitte. Han tog skoveln och började måka allt vad måkas kunde. Men där voro flera svin än någon visste tal uppå, och smörjan var samlad till ett högt berg, så att ingen kunde komma fram utom på en smal spång. Anesidej såg strax, att han omöjligen skulle hinna få stian ren på en enda dag. Han satte sig därför vid svinhusväggen med skoveln i hand och undrade, hur i all världen han skulle bära sig åt. I detsamma kom Meserimej gående, hälsade honom vänligt och frågade, vad han nu var så purken för igen.

— Hur skall jag kunna vara på annat sätt? svarade Anesidej. Havsfrun har ju befallt mig måka den här stian och ha den putsad och fin, innan solen går i skog.

— Är det inte värre, så kan jag nog hjälpa

dig, sade den vackra Meserimej. Sviker inte du mig, så inte sviker jag dig.

Hon steg upp på den stora smutshögen och gick varsamt fram över spången, tills hon kom till en gammal grå gris, som låg djupt nedsjunken i gyttjan. Meserimej lockade på honom och sade:

Nasse, opp och hugg i,
sedan så blir du fri!

Knappt hade grisen hört dessa ord, förr än han flög upp, så det sade skvatt om honom, och sedan började han fara omkring i stian och böka med trynet och sparka med klövarna, så att eländet rök långa vägar och Anesidej och Meresimej fingo brått att ge sig undan. Det stod inte länge på, innan hela stian var ren och fin och putsad, så att alla svinen grymtade av välbehag. Därmed var den gamla grå grisen fri och rände sin kos och kom aldrig tillbaka. Men prinsen och prinsessan satte sig vid svinhusväggen och språkades vid, och Meserimej bad Anesidej, att han för all del inte skulle låta någon veta, att de hade råkat varandra.

— I morgon kommer havsfrun och visar dig alla möjliga underliga djur, sade hon. Men det är inga djur alls utan bara kungabarn, som hon har rövat till sig och håller i sitt våld. Ibland dem

får du välja vem helst du vill. Vill du nu vara mig trogen, så kom i håg, att jag är förbytt till en liten katta, som är bränd på ena sidan och klippt i ena örat.

Jo, prinsen skulle nog komma ihåg den lilla kattan, menade han, och det tackade honom prin-

sessan för, och sedan språkade de vidare. Framåt kvällen försvann prinsessan, och strax efteråt kom havsfrun för att höra åt, hur pass det hade lidit med måkningsarbetet.

— Är min stia måkad och putsad och fin som en slickad sked? frågade hon.

— Ja men är hon så, svarade Anesidej.

Havsfrun gick in och tittade i vart svinbås, och hon kunde inte neka till, att allt var just som hon hade beställt. Och så såg hon till sist också, att den gamla gråa grisen var sin kos.

— Det var märkvärdigt, sade hon; det här har du säkert inte utav dig själv, det har nog Meserimej satt i dig.

Morgonen därpå kallade havsfrun till sig prinsen och sade:

— Du har bestått alla dina prov väl och skall väl därför också ha din förtjänta lön. Kom med, så skall du själv få välja!

Hon tog honom vid handen och ledde honom till en stor sal, där han aldrig förr hade varit. Salen var mycket vacker och prydd på det allra kostligaste med guld och silver, och därinne voro samlade djur av varjehanda slag, ormar och paddor och ödlor och kattor och vesslor och en hel hop andra, som ingen kan räkna upp.

— Här ser du alla mina sköna tärnor, sade havsfrun, välj nu vilken av dem du vill, och hon skall bli din brud.

När prinsen såg de otäcka djuren, blev han illa till mods, och han visste inte, vart han

skulle vända sig; så vederstyggliga tyckte han de voro. Men rätt som han lät sina ögon löpa från den ena till den andra, fick han se en liten katta, som var bränd på ena sidan och klippt i ena örat; hon tassade omkring i salen, krökte på svansen och såg mycket bekymrad ut. Då visste prinsen strax, vem han skulle välja. Han gick bort till den lilla kattan, strök henne över ryggen och sade:

— Den här vill jag ha och ingen annan.

I samma stund skiftade kattan hamn, och i stället

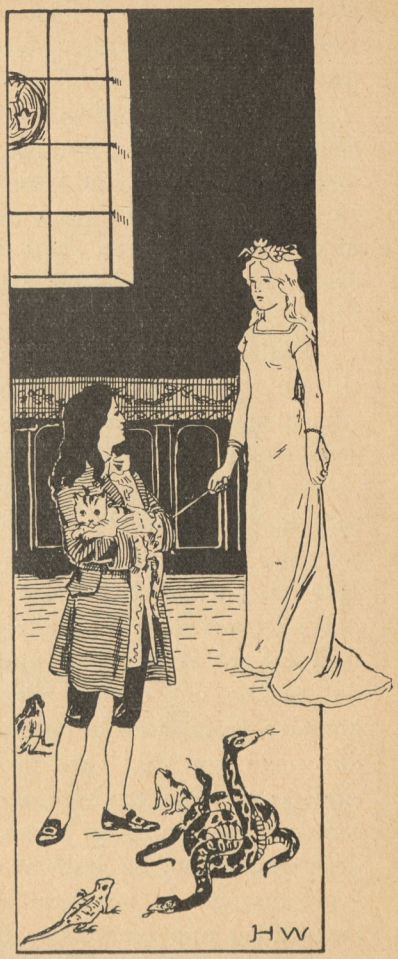

stod där en vacker flicka, som prinsen väl kände igen. Men havsfrun var så förargad, att hon knappt visste till sig.

— Vad skulle du just välja den där för? sade hon. Henne ville jag helst du skulle låta bli. Men det må nu vara detsamma; du skall få det, som du vill. Jag skall styra till bröllop åt dig, och i morgon skall du fara bort till min syster rå-drottningen efter bröllopskläder åt din brud.

Nästa morgon gjorde sig prinsen i ordning till sin vandring. Just som han skulle ge sig i väg, kom den vackra Meserimej gående och hälsade honom vänligen.

— Det är en farlig resa du nu har för dig, sade hon, och gör du inte till punkt och pricka, som jag säger, så lära vi aldrig råkas mer. Här har du två stålknivar och två stålyxor och två ylleluvor och två kakor. Dem skall du ta med dig och skänka bort under vägen, just när du tycker det passar sig bäst. Men när du kommer fram till rå-drottningens gård, så skall du noga se till, var du sätter dig. För du skall veta, att i trollets sal är det fem stolar, som ha var sin färg. Om du sätter dig på den vita stolen, så bubblar vita havsskummet över dig och du sjunker till bottnen och kommer aldrig upp igen. Om du sätter dig på den

röda, så flamma röda lågor upp, och du brinner och blir till aska. Om du sätter dig på den blåa stolen, så svälla ådrorna upp och du får slag och blir blå i ansiktet och faller död ned. Om du sätter dig på den gula, så får du gulsot och tvinar och tynar av och blir aldrig bra igen. Men på den svarta stolen kan du tryggt sätta dig, för den

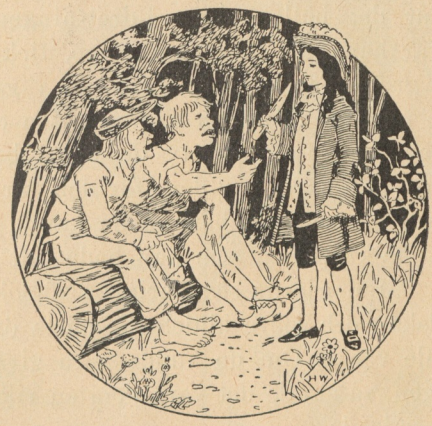

står säkert på den svarta jorden, och på den blir du oskadd.

— Det där skall jag nog komma i håg, svarade Anesidej.

— Ja, men det är inte nog med det, sade Meserimej. Se här har du en silkeskudde; honom skall du lägga under den otäcka ormen,

som ringlar sig på salsgolvet hos rå-drottningen. Och så en sak till: ät för all del inte en bit, för gör du det, så förvandlar sig maten som du får i dig till en stygg drake, som spränger sönder dig, och då få vi aldrig se varandra mer.

Prinsen tackade för Meserimejs goda råd, sade farväl och gick ifrån havsbottnen upp på landet åt det hållet, där rå-drottningens gård låg. När han gått långt om länge, fick han se ett par grova karlar, som sutto vid vägen. De sysslade med att tälja och slöjda. Men det gick smått med deras arbete, ty de hade bara en enda kniv, och skral var den, för den var av trä. Då tyckte prinsen, att han gärna kunde ge dem de båda stålknivarna, som han hade fått av Meserimej. Han gjorde så; karlarna försökte sina nya redskap och blevo alldeles bestörta över hur skarpa de voro. Om de kunde göra givaren en tjänst igen, så skulle det vara dem en riktig förnöjelse, sade de.

Ett stycke bättre fram fick Anesidej se två andra grova karlar, som stodo vid vägen och höggo timmer. Men smått gick det med deras arbete, ty de hade bara en enda yxa, och dålig var den, för den var av trä. Då tyckte prinsen, att han gärna kunde ge dem de båda stålyxorna, som han hade fått av Meserimej.

Karlarna provade sina nya verktyg och kunde inte nog förundra sig över hur vasst de beto. Om givaren någon gång behövde deras hjälp, så skulle han bara stöta på dem, sade de.

Om en stund kom prinsen till en väderkvarn, och i den stodo två grova karlar och malde. Vinden blåste hårt, och de stora kvarnvingarna snurrade omkring med en väldig fart. Karlarna voro barhuvade, och hårtestarna fladdrade hit och dit i det starka luftdraget. Då tyckte prinsen, att de där ylleluvorna, som Meserimej hade

givit honom, skulle passa bra, och han räckte därför de båda mjölnarna var sin luva. Karlarna provade de märkvärdiga plaggen, och när de kände, hur varma och trevliga luvorna voro, skrattade de av förnöjelse. Om Anesidej någonsin komme i knipa, så skulle han bara låta dem veta om det, sade de.

Strax därefter var prinsen framme vid grinden till rå-drottningens gård. Just som han öppnade, rusade en varg och en björn emot honom. De voro rå-drottningens gårdvarar och voro satta att skrämma bort alla främmande. Vargen tjöt och björnen brummade, och båda gapade och ville sluka Anesidej med hull och hår. Nu kunde Meserimejs stora brödkakor komma väl till pass, tyckte prinsen. Han tog en kaka, bröt den mitt itu och slängde ena halvan i gapet på björnen och den andra halvan i gapet på vargen. Bägge vilddjuren kröpo då tillbaka i sina hålor och lämnade vägen fri, så att prinsen utan vidare äventyr kunde komma fram över gården.

När han steg in i stora salen, satt där i högsätet en häxa, som såg på honom, med falska ögon. Prinsen förstod, att det var rå-drottningen själv.

— Jag skulle hälsa så mycket från er fru syster och fråga, om hon inte kunde få de där

brudsakerna, ni vet, sade han. Häxan tackade för de kära hälsningarna och var så slät och rar, så det var ingen måtta på det. Hon skulle strax styra om, att han finge sakerna med sig, sade hon, men under tiden skulle han vila sig och få något till livs, för

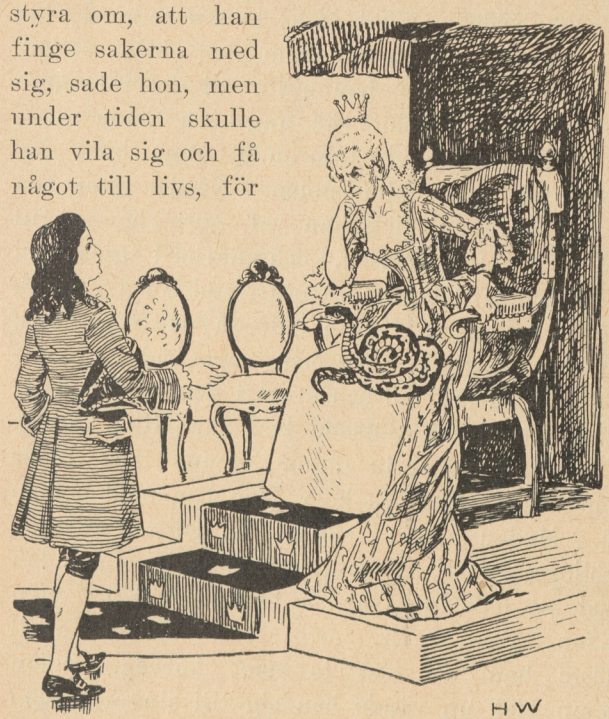

det kunde han väl behöva efter sin långa vandring. Hon bar fram den vita stolen och bad prinsen vara så god och sitta ned en stund.

Men prinsen tackade så mycket, han var just inte så värst trött, sade han. Då bjöd honom häxan på den röda stolen. Men prinsen sade, att det behövdes rakt inte; han orkade mycket väl stå. Hon satte nu fram den blåa stolen, men prinsen bad henne för all del inte göra sig mer besvär; han var ung och hade goda ben. Häxan gav sig inte ändå utan bjöd honom på den gula stolen. Nå ja, efter hon var så enträgen, fick han väl göra henne till viljes, tyckte prinsen, och därmed gick han fram och satte sig på en svart stol borta i andra änden av salen. Häxan blev då så förbittrad, att hon skiftade färg och vart både vit och röd och blå och gul och svart i synen. Men för att inte röja sig låtsade hon vara lika vänlig. Något måste hon ju fägna honom med, sade hon och tog fram en korv, som hon bjöd honom på. Medan han åt, skulle hon göra i ordning bröllopssakerna. Anesidej sökte skylla sig undan med att han inte var så värst hungrig. Men häxan var envis, och för skams skull måste han till sist ta emot korven. Innan häxan gick ut, vände hon sig till sin orm, som låg och ringlade i ett hörn av salen, och viskade till honom.

Ormen min, du,
vakta honom nu!

Prinsen hörde, vad hon viskade, och det rann honom då i minnet, vad Meserimej hade sagt. Så snart häxan låst dörren, gick han bort till ormen, strök honom utefter den fjälliga, svartstreckiga ryggen och lade silkeskudden under hans huvud. Detta tyckte ormen om. Han strök sig välbehagligt mot silket och låg sedan stilla. Men prinsen gick bort i vrån, gömde korven under sopkvasten och smög sedan tillbaka till den svarta stolen igen.

Knappt hade han hunnit sätta sig, förrän häxan kom in och tittade sig omkring, liksom hon hade glömt något. Hon frågade strax, hur han tyckte, att korven smakade. Prinsen svarade, att korven inte alls hade bekommit honom illa. Men häxan var misstrogen och mumlade:

Pölsaskinnet mitt,
var är du nu?

Då svarade korven, där han låg gömd bakom kvasten:

I sopvrån här,
i sopvrån här.

Häxan vart då mäkta förgrymmad. Men hon gjorde våld på sig och tog upp korven och bjöd prinsen än en gång. Hon kunde

inte tro, sade hon, att han så helt och hållet skulle förakta det lilla, huset förmådde. Anesidej kunde för skams skull inte annat än ta emot korven och låtsa, som om han ämnade äta upp den. Häxan måste nu ut för andra gången och göra bröllopssakerna i ordning. Innan hon gick, böjde hon sig ned och viskade till sin orm:

Ormen min, du,
vakta honom nu!

Prinsen visste sig ingen levande råd, var han skulle gömma den otäcka korven. Till sist hittade han på att stoppa honom i barmen under tröjan. Strax det var gjort, kom häxan igen med en stor ask under armen. Hon frågade, om han hade kastat ifrån sig hennes välfägnad den här gången också. Men det försäkrade han, att han inte hade gjort. Hon trodde honom inte mer än jämt, utan mumlade som förut:

Pölsaskinnet mitt,
var är du nu?

Då svarade korven innanför prinsens tröja:

Här i barmen,
här i barmen.

Nu trodde häxan, att prinsen äntligen fått den förfärliga maten i sig, och hon slog därför till ett förnöjt gapskratt och sade:

Är du först i barmen,
nog kommer du sedan i tarmen.

Glad och belåten räckte hon prinsen asken med bröllopssakerna i och önskade honom lycksam resa. Detta lät prinsen inte säga sig två gånger. Men knappt var han utkommen på gården, förrän korven började röra sig på hans bröst, och han fick jämnt och nätt tid att öppna på tröjan, innan den förbyttes till en stygg drake, som svällde och svällde och bredde ut vingarna och till sist flög upp i högan sky. Prinsen förstod då, hur det skulle ha gått honom, i fall han inte hade lytt Meserimejs råd, och han satte i väg det mesta han kunde för att så fort som möjligt komma bort ifrån trollgården.

Men häxan hade med stor förargelse sett, att han inte hade blivit sprängd och fördärvad av draken, och just som han skulle öppna grinden, hörde han henne skrika:

Björnen min
riv honom i tusende flingor!

Björnen rusade fram och brummade förfär-

ligt. Men prinsen tog en halv kaka bröd och slängde i gapet på honom.

Hungrig jag var,
mätt är jag nu,

sade då björnen och lufsade tillbaka till sitt ide. När häxan såg detta, skrek hon:

Ulven min,
riv honom i tusende flingor!

Vargen rusade fram och tjöt hiskeligt. Men prinsen tog den andra halvkakan och slängde in mellan käftarna på honom. Då gick vargen tillbaka till sin kula och sade:

Hungrig jag var,
mätt är jag nu.

Prinsen stod inte länge och fumlade med grinden utan fick den upp i en väldig fart och satte till att springa det fortaste han kunde utåt vägen. När han kom fram till de bägge mjölnarna, hörde han rå-drottningen skrika:

Mjölnare två,
mal honom i tusende flingor!

Mjölnarna redde sig till att lyda. Men när de kände igen, vem det var, sade de:

— Nej, inte skola vi löna gott med ont; han har gett oss varma yllehuvor, förut fingo vi stå barhuvade i blåsten.

De vände åter till sin kvarn, och prinsen

höll i med att springa. När han kom till de bägge huggekarlarna, hörde han rå-drottningen skrika:

Huggare två,
hugg honom i tusende flingor!

Huggekarlarna höjde sina yxor och tänkte lyda. Men när de kände igen, vem det var, sade de:

— Nej, inte skola vi löna gott med ont; han har gett oss vassa stålyxor, förut fingo vi stå här och banka med en usel träyxa.

De vände sig till sitt timmerhygge igen, och prinsen fick springa vidare. Strax därpå kom han till de båda slöjdekarlarna. Då hörde han rå-drottningen skrika:

Täljare två,
tälj honom i tusende flingor!

Slöjdekarlarna höjde sina stålknivar och voro färdiga att sticka dem i prinsen. Men när de kände igen, vem det var, sade de:

— Nej, inte skola vi löna gott med ont; han har gett oss skarpa stålknivar, förut fingo vi stå och karva med en usel träkniv.

De vände sig till sin slöjd igen och läto prinsen springa vidare. Och han sprang vägen fram och rakt ned i havet och stannade inte, förrän han stod hemma hos havsfrun. Hon såg mäkta förvånad ut, när han hälsade från

hennes syster och lämnade asken med bröllopssakerna i. Men hon höll god min och sade, att han hade gjort sin sak bra; nästa dag skulle hon ställa till bröllop åt honom, lovade hon.

Prinsen var nu mycket glad. Men på kvällen, när de andra hade gått och lagt sig, kom den vackra Meserimej till honom och sade:

— Nu är havsfrun storilsken, och i natt äro vi tvungna att ge oss av, om livet är oss kärt.

— Det är lättare sagt än gjort, svarade Anesidej; jag har i dag prövat på, hur lätt det är att löpa bort ifrån sådana där häxor jag.

— Å, alltid blir det någon råd, sade Meserimej. Lovar du bara att först följa mig till min faders land, så skall jag nog hjälpa dig hem till ditt.

Anesidej svarade, att han inte bättre begärde än att få följa henne, vart hon än toge vägen.

— Gack då ned till stallet, sade Meserimej, och lägg guldsadeln på den svarta hingsten och silversadeln på det svarta stoet! Vid midnattstiden ge vi oss av. Men först är det litet stök, som jag skall ha för mig här inne.

Prinsen gjorde, som hon hade sagt. Han gick

ned till stallet, lade guldsadeln på den svarta hingsten och silversadeln på det svarta stoet och ställde sig sedan att vänta på den vackra Meserimej.

Under tiden hade Meserimej viktiga saker att bestyra om. Först gick hon in i sin kammare och letade ihop några klutar. Sedan lindade hon tillsamman klutarna, så att hon fick tre små tygdockor. Dem ställde hon rätt upp och ner, den ena mitt på golvet, den andra vid spiseln, den tredje vid tröskeln. Därefter skar hon sig i vänstra lillfingret och lät en droppe blod falla på var och en av de tre dockorna, så att de skulle få liv och talförmåga. Till sist förmanade hon dockorna och sade:

— Nu skola ni svara för mig, medan jag är borta.

När allt detta var väl beställt, smög hon sig kvickt ned till Anesidej, som stod och väntade på henne i stallet. Midnattstiden var nu inne, de svängde sig upp i sadlarna, manade på sina hästar och redo med fröjd och gamman ut ur havsfruns gård.

Flera timmar fingo de rida i fred, utan att någon hade en aning om deras avfärd. Men när det led mot ottemål och sjötupparna började gala, vaknade havsfrun, sträckte på sig och ropade till sin tärna:

Meserimej,
sover du än?

— Nej, min fru, jag sopar, svarade den tygdockan, som stod mitt på golvet.

Havsfrun vände sig då och somnade igen. När hon sovit en lång stund, började alla sjöhönorna skrocka. Hon vaknade och ropade till sin tärna:

Meserimej,
sopar du än?

— Nej, min fru, nu gör jag upp eld, svarade den tygdockan, som stod vid spiseln.

Då vände sig havsfrun på nytt och somnade. När hon sovit en lång stund, började alla sjöhästarna nere i stallet att gnägga. Hon vaknade och ropade till sin tärna:

Meserimej,
brinner det än?

— Ja, min fru, och om en liten stund är det färdigt, svarade den tygdockan, som stod vid tröskeln.

Havsfrun vände sig nu för tredje gången och tog sig en liten lur. Men när hon om en stund öppnade ögonen, var det full dager. Hon steg upp och gick in i Meserimejs kammare. Men nog kan det hända, att hon blev något till sig, när hon inte fann något annat där än de tre dockorna, som stodo och starrbligade på henne

med var sin blodfläck mitt i ansiktet. Hon rusade ner till stallet för att se, hur det stod till. Men inte fann hon någon tröst där heller, ty den svarta hingsten var borta, och det svarta stoet var också borta, och härutav kunde hon förstå, att Anesidej och Meserimej voro sin kos.

— Sådana rymmare! skrek hon. Men det här skola de sannerligen inte ha gjort mig för intet.

Hon ropade på sin bästa trolldräng och befallde honom att sätta efter det fortaste han kunde.

— Skynda dig och sadla min egen bock, som tar hundra mil i vart steg! sade hon. Rid så bort, och fånga allt, vad du ser, både stort och smått!

Drängen var strax färdig, sadlade havsfruns bock, satte sig upp på hans rygg och for av så kvickt och lätt, som när vinden spelar över böljorna.

När nu Meserimej fick höra gny och dån bakom sig, kunde hon förstå, hur det var fatt.

— Hör du, hur det susar? sade hon till Anesidej. Nu är det bäst vi akta oss, för nu är havsfruns bock ute och lunkar.

I ett ögonblick skapade hon om sig själv och sin fästeman till två små råttor, som sprungo och lekte vid vägen. Knappt var detta gjort, förrän havsfruns dräng kom farande, så det su-

sade om honom. När han fick se de bägge råttorna, tänkte han för sig själv:

— Inte kan det väl vara de där små krypen, som matmor menade.

Han red ett stycke längre fram, men när han varken såg till hingst eller sto, vände han om igen. Havsfrun stod ute på sin gård och var

mycket spänd på att få höra, om han hade prinsen och prinsessan med sig.

— Nå, har du sett dem? frågade hon.

— Nej, jag såg ingenting, svarade drängen, bara ett par små råttor, som lekte bredvid vägen.

— Just dem skulle du ha tagit, skrek havsfrun; vänd strax om igen och fånga både stort och smått!

Drängen satte sig åter upp på den snabb-

fotade bocken och for av som en blåst. När Meserimej hörde gny och dön bakom sig, sade hon:

— Hör du, hur det viner? Nu är det bäst vi akta oss, för nu är havsfruns bock än en gång ute och lunkar.

Hon förbytte sig själv och sin käraste till två små fåglar, som flögo av och an i buskarna. Rätt som det var, kom drängen ridande på sin bock, så att det ven om honom. När han såg de bägge fåglarna, tänkte han för sig själv:

— Inte kan det väl vara de där små stackarna, som matmor menade.

Han red ett stycke framåt, men när han varken såg till några ryttare eller några råttor, vände han tillbaka. Havsfrun stod vid sin gårdsgrind och visste inte, hur fort hon skulle få veta, om han hade rymmarna med sig eller inte.

— Nå, såg du dem? ropade hon.

— Nej, jag såg ingenting, svarade drängen, bara ett par små fåglar, som flaxade i buskarna.

— Ack, du enfaldiga karl, just dem skulle du ha tagit, skrek havsfrun, vänd strax om igen och fånga både stort och smått!

Nu var drängen förargad, han med, och han satte sig upp på den snabbfotade bocken och for

av som en ljungeld. När Meserimej hörde gnyet och dönet, sade hon:

— Hör du, hur det brakar? Nu är det bäst vi akta oss, för nu är havsfruns bock för tredje gången ute och lunkar, så nu få vi inte röra en lem.

Hon skapade på ögonblicket om sig och sin käraste till ett par små träd, som stodo bredvid vägen. Knappt var detta väl beställt, förrän drängen kom ridandes på sin bock, och han for fram, så det fräste om honom. När han nu fick se de bägge träden, tänkte han för sig själv:

— Inte kan det väl vara de där små usla pinnarna, som matmor menade.

Han red ett stycke framåt, men när han varken kunde se till några ryttare eller några råttor eller några fåglar, vände han om igen. Havsfrun sprang emot honom, så otålig var hon.

— Nå, såg du dem? ropade hon på långt håll.

— Nej, jag såg ingenting, svarade drängen, bara ett par små träd, som stodo vid väg-renen.

— Ack, du stora dummerjöns, just dem skulle du ha tagit, skrek havsfrun; sade jag dig inte, att du skulle ta både stort och smått! Nu måste jag själv ge mig av. Hit med bocken och det i blinken!

Hon satte sig upp och rände i väg. Men nu hade Anesidej och Meserimej fått för långt försprång; hon kom just lagom för att få se dem rida upp ur havet, och sedan kunde hon inte komma åt dem längre. Men i ilskan knöt hon handen efter Meserimej och lovade henne lön som förskylt; hon skulle nog mista sin prins ändå, skrek hon.

När Anesidej såg sig omkring, märkte han, att de hade kommit upp på land alldeles intill den gården, där hans fader bodde. Visst hade han lovat Meserimej att först följa henne, men när han nu var sina föräldrar så nära, så kunde han väl ändå få göra dem ett litet besök i förbifarten, sade han. Meserimej ville inte höra på det örat, ty hon var rädd, att Anesidej skulle glömma henne, så snart han kom bland sina egna. Men Anesidej lovade dyrt och heligt, att det skulle han aldrig göra. Till sist kunde hon inte längre stå hans böner emot.

— Låt gå då, sade hon. Men ett måste du lova mig, i fall du tycker du har något att tacka mig för. Du skall inte säga så mycket som ett enda ord, så länge du är i din faders gård, ty gör du det, så får trolldomen makt med dig igen, och då glömmer du din trogna Meserimej.

Prinsen bad henne stanna, där de voro, och vänta på honom; han skulle bara visa sig ett ögonblick för sin far och mor och strax vara tillbaka, och inte ett enda ord skulle komma över hans läppar, sade han.

Därpå red han upp för strandbacken och in i kungsgården. Hans fader och moder kommo ut och blevo glada att se honom igen. Men de tyckte, han var mycket underlig efter sin långa bortovaro; ty han ville varken tala eller svara. Ja, han ville inte en gång stanna utan lagade sig att rida bort med samma. Hur konstigt de än tyckte, att detta var, tordes de ändå inte hålla honom kvar.

Men just som Anesidej skulle rida ut genom gårdsgrinden, kom en hund springande. Det var den gamla Trogen, som alltid hade varit hans käraste lekkamrat. Hunden gav till ett glädjeskall och hoppade upp på prinsen och slickade hans händer. Då kunde Anesidej inte hålla sig längre.

— Å, se Trogen! sade han och klappade hunden på halsen.

I detsamma såg han sig förvånad omkring, som om han vaknade upp ur en svår dröm.

— Men vad tar jag mig till? sade han. Jag måtte visst inte vara vid mina sinnen. Jag tyckte det var någon, som väntade på mig, men

det var ju bara en inbillning.

Därmed sprang han ur sadeln och tog sina föräldrar i famn. De gladde sig, att han nu var frälst ur sin förtrollning, såsom de menade. Och allt folket fröjdade sig över att kungen fått igen sin enda son, som så länge hade varit borta.

Men nedanför strandbrinken satt den vackra Meserimej och väntade på sin prins. Och vänta fick hon, ty ingen prins hördes av. Då kunde hon förstå, att det hade gått just så, som hon ifrån början hade väntat. Hon vart mycket sorgsen och visste inte, vad hon skulle ta sig till. I sin bedrövelse gick hon in i skogen ett stycke ifrån vägen och lade sig i gräset vid en källa och grät, som om hennes hjärta skulle brista.

Det var tidigt på morgonen, och just som solen rann upp, kom en torpareflicka ut till källan och skulle hämta vatten. När hon lutade sig ned, fick hon se den vackra Meserimejs bild i källan. Torpareflickan kunde inte

annat tro, än att det var sitt eget ansikte, som hon såg därnere. I häpenheten släppte hon krukan och slog ihop händerna.

— Å, du stora värld, sade hon, adrig hade jag då kunnat tro, att jag var *så* vacker! En gås vore jag väl, om jag nu ginge längre här

i det usla torpet och trälade för min gamla blinda gubbstackare till far. Sånt är jag sannerligen för god till, hädanefter skall det bli annat av.

Utan att vidare fråga efter krukan vände hon ryggen åt både källan och torpet och allt ihop, satte näsan i vädret och spatserade ut i

världen för att förvåna alla med sin utomordentliga fägring.

Men den vackra Meserimej tog krukan full med vatten och gick in i stugan till den gamla blinda torparen och pysslade om honom, som om han hade varit hennes riktiga far. Och gubben kunde inte tro annat, än att det var hans riktiga dotter. Men nog tyckte han det var bra underligt, att hon nu med ens hade blivit så snäll och fått så lena händer och en sådan mjuk stämma.

Och det var inte bara gubben, som förvånade sig över henne. Allt folket i bygden tittade på torpareflickan och undrade över att ingen förut hade lagt märke till, hur vacker hon var. Alla unga karlar i trakten gingo och slogo sina lovar kring torpet, och de djärvaste vågade sig till och med fram och försökte ställa sig in på alla vis. Men Meserimej höll dem kort och sade inte många ord, och snart vart det ett allmänt tal, att torparedottern var lika stolt av sig som hon var skön.

Det dröjde inte många dagar, förrän ryktet härom kom till kungsgården. Där fanns det tre hovmän, som tyckte sig vara ena riktiga storkarlar. Och de slogo vad, vem av dem som först skulle kunna göra den lilla torparetösen kär i sig.

En kväll vandrade den äldsta av dem ned till torparestugan. Han hjälpte Meserimej med hennes sysslor och ställde sig in så gott han kunde. När göromålen voro slut, frågade han, om han inte kunde få sitta där och snacka med henne en stund. Meserimej låtsade, som om hon inte hade något däremot. Men rätt som det var, sade hon:

— Ack, det var sant, jag glömde ju skjuta spjället; det måste jag ut och göra, för annars blir det så kallt till natten!

— Å, inte skall du göra det, låt mig i stället gå ut och skjuta till! bad hovmannen.

Han sprang ut och tittade uppåt taket. Ty det var på den tiden, då de hade spjällsluckan utanpå, fästad vid en stång.

— Men säg mig till, när du håller i spjällstången! ropade Meserimej efter honom.

— Ja, nu håller jag, svarade hovmannen.

Då skrattade Meserimej och sade:

Karl håll spjäll
och spjäll håll karl
ända till ljusan dag!

Hovmannen hängde nu fast vid spjällstången. Denna for upp och ned; än slog han i backen, och än dinglade han i luften. Han tiggde och bad att bli fri, men stången gick på allt i ett,

upp och ned, hela natten igenom. Först när det var ljusan dag, slutade den att gå och lät hovmannen komma lös. Han kände sig mörbultad i alla lemmar, men han tycktes ändå inte behöva vila utan skalade i väg det mesta

han orkade, alldeles som om stången varit över ryggen på honom. Så snart han kom upp till kungsgården, smög han sig skamflat undan i en vrå, och när de båda andra hovmännen frågade, huru äventyret hade lupit av, svarade han inte

ett ord. De tyckte sig då förstå, att han måtte ha blivit riktigt avsnoppad.

Nästa kväll skulle den mellersta hovmannen fresta sin lycka. Han hjälpte Meserimej med hennes sysslor och ställde sig så snäll och rar, han någonsin förmådde. När han trodde, att han hade fått flickan riktigt blid, frågade han, om han inte kunde få sitta där en stund och snacka. Meserimej låtsade, som om det varit riktigt kärkommet. Men rätt som det var, sade hon:

— Ack, det var sant, jag glömde ju stänga förstudörrn; det måste jag ut och göra, för annars blir det så kallt till natten.

— Å, inte skall du besvära dig med det, låt mig göra det i stället! bad hovmannen.

— Gärna det, sade Meserimej; men säg mig till, när du håller i låset!

— Ja, nu håller jag, svarade hovmannen.

Då skrattade Meserimej och sade:

Karl håll dörr
och dörr håll karl
ända till ljusan dag!

Hovmannen satt nu fast vid dörren. Denna slängde fram och tillbaka, och hovmannen slängde också fram och tillbaka; än smällde han i väggen, och än dansade han i luften.

Han grät och tiggde att bli fri; men dörren brydde sig inte det minsta om hans böner, hon glappade bara upp och igen, upp och igen, hela natten igenom. Först när det vart ljusan dag, slutade hon att slänga och lät hovmannen komma loss. Han kände sig lös i alla leder, men han tycktes ändå inte behöva någon vila utan skalade i väg med en fart, som om dörren hade kommit dansande efter honom. När han träffade sina båda kamrater, tittade de på honom, och den äldsta av dem frågade, om han möjligen hade sett till något spjäll. Men han svarade, att det rörde dem inte.

Kvällen därpå skulle den yngsta hovmannen åstad och fresta sin lycka. Han hjälpte Meserimej med hennes göromål och gjorde sig så läcker, som tänkas kunde. När han trodde, att han riktigt hade vunnit hennes tycke, frågade han, om han inte kunde få sitta där och snacka än en stund. Hon låtsade, som om ingenting vore henne kärare. Men rätt som det var, slog hon ihop händerna och sade:

— Ack, det var sant, jag har ju glömt stänga in kalven; det måste jag ut och göra, för annars ränner han bort för mig.

— Å, kära hjärtandes, inte skall du ha besvär

med det, låt mig göra det i stället! bad hovmannen.

— Gärna det, sade Meserimej, men kalven är

svår att fånga; säg mig till, när du har honom fast!

— Ja, nu har jag honom, sade hovmannen och tog kalven i svansen och knep stadigt om.

Då skrattade Meserimej och sade:

Karl håll kalv
och kalv håll karl,
och spring över berg
och spring över dal
ända till ljusan dag!

Nu blev det en riktig kalvedans, ty kalven kesade i väg över högt och lågt, över stock och sten, och hovmannen hängde efter med näven om kalvsvansen. Han skrek och han svor, och han grät och han bad, men ju värre han skrek och svor, ju värre skalade kalven i väg, backe upp och backe ner, hela natten igenom. När solen rann upp, tvärstannade kalven, och i samma ögonblick lossnade hovmannen. Fast han nu kände sig ganska trött, stannade han inte alls för att vila ut efter sina vedermödor utan gnodde i väg, som om kalven kommit sättande efter honom. När han träffade sina bägge olycksbröder, tittade de på honom, och den ena frågade, om han möjligen hade sett till något spjäll, och den andra, om han kanske hade varit i lag med någon dörr. Men han svarade, att det angick dem inte, vad han sett och var han hade varit.

Medan allt detta försiggick hade kungen och drottningen kommit över ens om att Anesidej borde gifta sig. De skickade bud till kungen i riket bredvid och frågade, om

han ville gifte bort någon av sina döttrar. Det ville han gärna, och han skickade strax en av dem till påseende. Hon behagade Anesidejs fader och moder väl. Anesidej själv var just inte vidare hågad, men något förhinder visste han inte heller, och för att göra sina föräldrar en glädje lät han dem laga i ordning ett storståtligt bröllop.

En dag före bröllopet var han ute med den främmande prinsessan och provade brudvagnen. En hel hop hovmän följde efter. Just som de skulle fara förbi torpet, där den blinda gubben bodde, blevo hästarna bångstyriga. De bräckte tistelstången, sparkade sönder vagnsbottnen och rände sin kos, så att ingen kunde få fatt på dem. Hovmännen skyndade fram och försökte sätta ihop tistelstången igen. Men det var som förgjort; så fort de drogo i stången, sprang hon i bitar. Lika illa var det med vagnsbottnen. Hovmännen lade bitarna på sin plats och passade ihop dem riktigt noga, men så fort den främmande prinsessan skulle sätta sig upp, ramlade bottnen sönder igen. Och inte en bit bättre gick det, när hovmännen försökte sätta andra hästar för vagnen. Så fort de leddes fram, blevo de bångstyriga och satte i väg, så att karlarna, som skulle hålla dem, ramlade omkull och släpade i smutsen. Det var ett

riktigt elände, att den främmande prinsessan skulle råka ut för ett sådant missöde första gången hon var ute för att beskåda sitt blivande rike.

— Nej, nu måste det bli slut på det här spektaklet, sade prinsen förargad. Är det då ingen, som vet, var man skall få sig en ny tistelstång och en ny vagnsbotten och en ny häst?

Hovmännen stodo rådvilla och visste ingenting. Men de tre, som hade varit hos Meserimej, sneglade förstulet på varandra.

— Å, vad tistelstången beträffar, sade den äldsta, så torde jag veta råd. Här i torpet bor en flicka, och vill hon låna oss den spjällstången, som ligger över taket, så är jag nära på säker, att den skall hålla, om man också rycker i den aldrig så mycket.

— Med vagnsbotten kunde det väl också bli någon utväg, sade den mellersta. Vill torparefflickan låna oss sin stugudörr, så äro vi hjälpta; den håller, om vi så ställde oss på hela högen.

— Värst är det med hästen, sade den yngsta, och någon sådan kan jag inte skaffa. Men om flickan vill låna oss kalven där, som går och betar i hagen, så svarar jag för, att den kan dra i väg över både berg och dal.

Nog var det lite förargligt att behöva åka efter en spjällstång och sitta på en gammal stugudörr och dras av en kalv. Men nöden har ingen lag. Prinsen skickade till torpet och bad att få låna spjällstången och stugudörren och kalven.

— Gärna det, svarade Meserimej, men inte på annat villkor, än att jag får vara med på bröllopet.

Det villkoret gick prinsen gärna in på, och då fick han strax, vad han begärde. Spjällstången blev satt som vagnstistel, och hon passade, som om hon hade varit gjord till det bruket. Stugudörren lades i vagnen och satt där så fast, som om hela vagnen hade varit gjuten i ett enda stycke. Och när till sist kalven spändes för åket, så kan det hända, att det blev lättagång av. Han satte svansen i vädret och kesade i väg över högt och lågt. Hovmännen blevo långt efter, och prinsen och den främmande prinsessan höllo rakt på att tappa andan. Men gick gjorde det, och då hade de ju ingenting att säga.

Så kom bröllopsdagen, och Meserimej satte på sig en klänning, som var sömmad med silke och lyste av guld i varenda fåll. Då hon steg in i kungasalen, tittade allt bröllopsfolket på henne, och ingen fanns, som visste sig ha

sett maken. Hon blev väl mottagen, och vid bordet fick hon sin plats mitt emot brudgummen. Många och fina rätter sattes fram, men de hade just ingen åtgång, ty gästerna kunde inte låta bli att betrakta den vackra torpareflickan utan följde henne med ögonen i allt vad hon hade för sig.

När gästabudet hade varat en stund, sågo de därför alla, att hon tog upp en liten ask ur klänningsfickan och satte på bordet. Då hon lyfte locket av asken, syntes däri tre små fåglar och tre små guldgryn. Fåglarna hoppade strax ut och flögo mitt över bordet till den plats, där brudgummen satt. Anesidej såg på dem och undrade, vad de ämnade göra. Två av fåglarna hade tagit sina guldgryn med sig, men den tredjes korn låg kvar borta i asken. Då öppnade de bägge fåglarna näbbet och kvittrade:

— Se, nu har du varit glömsk igen och burit dig åt just som Anesidej, när han glömde bort Meserimej.

I samma ögonblick gick det upp som ett ljus för Anesidej. Han lade handen på pannan och kom ihåg sitt löfte. Strax reste han sig och sprang över bordet bort till sin trolovade och tog henne i famn.

— Dig vill jag ha eller också ingen, sade han,

ty du är min rätta fästemö, och det är du, som har frälst mig ur havsfruns våld.

Det vart nu en stor uppståndelse, och gästerna sågo med undran på varandra. Men prinsen berättade, vad som hade hänt honom allt ifrån den stunden, då den snövita handen med guldringarna hade dragit ned honom i

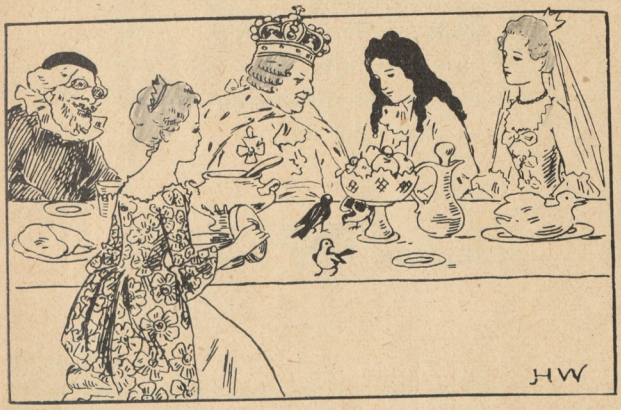

vattnet, ända till det ögonblicket, då hunden hoppade upp och slickade hans hand. Var och en kunde härav förstå, att det var Meserimej och ingen annan, som rätteligen skulle ha Anesidej. Kungen skickade den främmande prinsessan hem till hennes fader igen och bad så mycket om ursäkt, för att de hade besvärat henne i onödan. Men högtidligheterna slutade

inte för det, ty Anesidej firade i stället sitt bröllop med Meserimej. På det bröllopet blev det mycket dansat, och de, som svängde sig ledigast i dansen, voro de tre hovmännen; de hade haft så god övning och voro så mjuka i kroppen, kan tänka. Och bröllopet räckte länge.

Det varade i dagar,
ja väl uti sju,
och är det inte redan slut,
så varar det ännu.

Jättestugan med korvtaket.

Det var en gång en fattig torpare, som bodde djupt in i skogen. Han hade två små barn, en pojke och en flicka. En morgon sade torparen, att barnen skulle gå ut och hugga granris. De lydde; pojken tog en yxa, och flickan följde med honom. De kommo långt bort, mycket längre, än de någonsin förut hade varit, och när de skulle hem igen med sitt ris, hittade de inte vägen utan vankade rådlösa

fram och tillbaka. Middagen kom, och kvällen kom, och ju längre det led, ju mindre kände de igen sig. Då blev flickan rädd. Slutligen satte hon sig på en kullblåst gran och grät bitterligen. Men pojken var vid gott mod och tröstade sin lilla syster, så gott han det förmådde.

— Gråt inte du, sade han, jag skall bygga oss en koja av granriset. I morgon, när det blir dager, så hitta vi nog hem igen.

Sagt och gjort; han tog strax ihop med byggandet. Om en stund torkade flickan sina tårar och började hjälpa till, och snart hade de en liten riskoja färdig. I den kröpo de in, och det dröjde inte länge, innan de somnade bort ifrån alla sina sorger och vedermödor.

Nästa morgon började de leta efter hemvägen igen. Men hur de också letade, ville det inte lyckas. När de nu hade vandrat både länge och väl, blev flickan trött och modlös; hon satte sig ned och grät bitterligen. Brodern sökte då trösta henne.

— Gråt inte du, sade han, dagen är lång, och vi hinna väl hem igen, innan solen går i skogen.

Men flickan snyftade och sade:

— Jag orkar inte gå längre, och så är jag så hungrig, så hungrig.

Pojken höll dock ännu modet uppe.

— Den sorgen är det väl bot för, sade han. Stanna kvar här du, så skall jag gå bort och se efter, om jag inte kan hitta något att äta. Var bara inte rädd, jag skall snart vara tillbaka.

Och så gav han sig i väg.

När han hade vandrat en stund, kom han till en rödja. Mitt på rödjan var en stor stuga, och ur ett hål på taket kom det rök, så att pojken kunde förstå, att det fanns folk där inne. Han smög sig närmare och såg då, att taket på stugan gick nära på ända ned till marken, och att det bestod av bara korvar.

— Åj, åj, så mycket mat, tänkte han, nu skall då lilla syster inte behöva svälta ihjäl!

Men innan han vågade gå in och begära något, måste han först se efter, vad det kunde vara för folk, som rådde om all den sköna maten. Han kravlade sig därför upp på taket och kröp försiktigt ända fram till rökhålet. När han nu tittade ned, fick han se en gammal jätte, som bodde därinne med sin käring. Jätten var en otäck människoätare, och käringen var en häxa, och det en av de allra värsta ändå. Båda sågo faseligen grymma ut, och pojken förstod strax, att de hellre skulle äta upp både honom och hans syster, än de komme att ge bort en enda

liten bit av sina många korvar. Han började därför krypa ned igen. Medan han kröp, tog han en liten knippa korv och stoppade den i fickan. Men härvid råkade han göra litet buller. Detta märkte jätten, ty han hade stora öron och fin hörsel. Han tittade uppåt och ropade med dundrande stämma:

— Vem är det, som prasslar på mitt tak?

Pojken begrep, att det gällde livet, och svarade därför med späd och pipig röst:

— Bara en liten, liten fågel.

— Jaså, sade jätten brummande, då kan du ingen skada göra, men packa dig i alla fall bort!

Pojken hoppade ned i gräset och sprang det fortaste han kunde bort till sin syster. Hon hade varit ängslig, att han aldrig mer skulle komma tillbaka. Men nu blev hon mycket glad, och båda läto sig korven väl smaka.

Så gingo ett par dagar. Pojken och flickan strövade härs och tvärs omkring i skogen och letade efter en stig, men hur de gingo, så kommo de alltid tillbaka till samma ställe igen. Skogen var, som om den hade varit rakt förtrollad. När de blevo hungriga, togo de sig en liten bit av jättens korv. De åto så nätt som möjligt var, för att det skulle räcka så

mycket längre. Men till sist måste även den sista korven stryka med, och sedan hade de inte en smul att leva av. Flickan satte sig då ned och grät bitterligen.

— Ja, nu hjälper det inte längre, sade pojken, nu får jag knalla mig i väg till jätten efter litet mat igen. Stanna kvar här du, och var bara inte rädd, jag skall snart vara tillbaka.

Och så gav han sig i väg. När han hade vandrat en stund, kom han till rödjan och litet därefter till den stora jättestugan med korvtaket. Han kravlade sig upp, kröp försiktigt fram till rökhålet och tittade ned. Där sutto jätten och häxan igen, och de sågo lika otäcka och elaka ut nu som förra gången. Pojken förstod, att det inte var lönt att be dem om någon hjälp nu heller. Han började därför krypa ned igen. Medan han kröp, tog han en liten knippa korv och stoppade den i fickan. Men härvid råkade han göra litet buller. Detta hörde jätten. Han tittade uppåt och ropade med dundrande stämma:

— Vem är det, som prasslar på mitt tak?

Pojken begrep, att det gällde livet, och svarade därför med späd och pipig röst:

— Bara en liten, liten fågel.

— Jaså, sade jätten brummande, då kan

du ingen skada göra, men packa dig i alla fall bort!

Pojken hoppade ned i gräset och sprang det fortaste han kunde bort till sin syster. Hon hade varit ängslig, att han aldrig mer skulle komma tillbaka. Men nu blev hon mycket glad, och båda läto sig korven väl smaka.

Så gingo åter ett par dagar. Pojken och flickan strövade härs och tvärs och letade efter en stig, men hur de gingo, så kommo de alltid tillbaka till samma ställe igen. När de blevo hungriga, togo de sig en liten bit av jättens korv. De åto så nätt som möjligt var, för att det skulle räcka så mycket längre. Men till slut måste även den sista korven stryka med, och sedan hade de inte en smul att leva av. Flickan satte sig då ned och grät bitterligen.

— Ja, nu hjälper det inte längre, sade pojken, nu får jag knalla mig i väg till jätten efter litet mat igen. Stanna kvar här du och var bara inte rädd!

— Nej, nu vill jag gå med, sade flickan.

— Det är bäst, du låter bli, sade pojken. Om jätten kommer ut, så kan du inte springa så fort som jag.

— Ja, men jag vill se, hur du bär dig åt, sade flickan.

Pojken sade först nej, men då började flickan gråta. När pojken såg, att hon var envis, lät han henne få sin vilja fram. Han tog henne vid handen, och de gåvo sig i väg. När de hade vandrat en stund, kommo de till rödjan. Där kunde flickan se den stora jättestugan med korvtaket. Men då vart hon rädd och drog till sig handen och stannade.

— Kom, så gå vi tillbaka igen, sade hon.

— Nej pass, sade pojken, ha vi vågat oss så långt fram, så skola vi allt ha oss ett mål mat. Gråtit och svultit, det ha vi gjort nog. Kom nu!

Han tog henne vid handen och drog henne fram till stugan. Hon stretade emot och började på nytt att gråta.

— Tyst, tyst, sade pojken, du skall få se, att det inte är så farligt. Ställ dig nu här och håll upp förklädet, så skall du få mat, så att det räcker.

Han kravlade sig upp på taket och tittade försiktigt ned igenom rökhålet. Där sutto jätten och hans käring igen, och inte sågo de vackrare och vänligare ut nu än de förra gångerna. Pojken kröp därför varsamt utför taket. Medan han kröp, plockade han några knippor

korv och kastade ned dem, så att de föllo i flickans förkläde. Men härvid råkade han göra litet buller. Detta hörde jätten. Han tittade uppåt och ropade med dundrande stämma:

— Vem är det, som prasslar på mitt tak?

Flickan vart så rädd, så att hon skalv, men pojken svarade med späd och pipig röst:

— Bara en liten, liten fågel.

När flickan hörde detta, kunde hon inte hålla sig, så lustigt tyckte hon det var.

— Hi, hi, hi, skrattade hon högt.

Nu vart pojken rädd, att det skulle

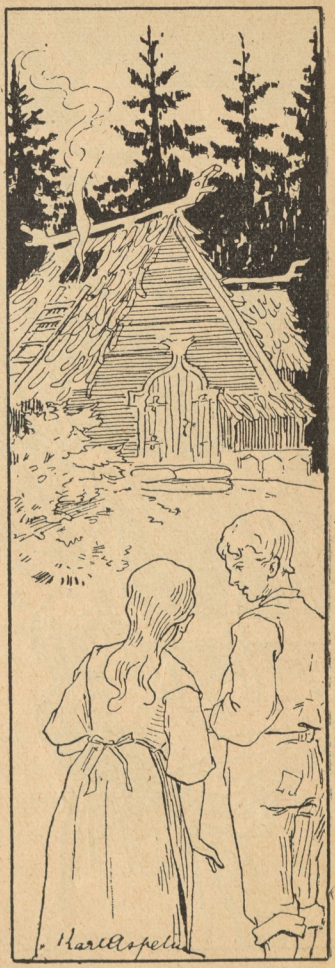

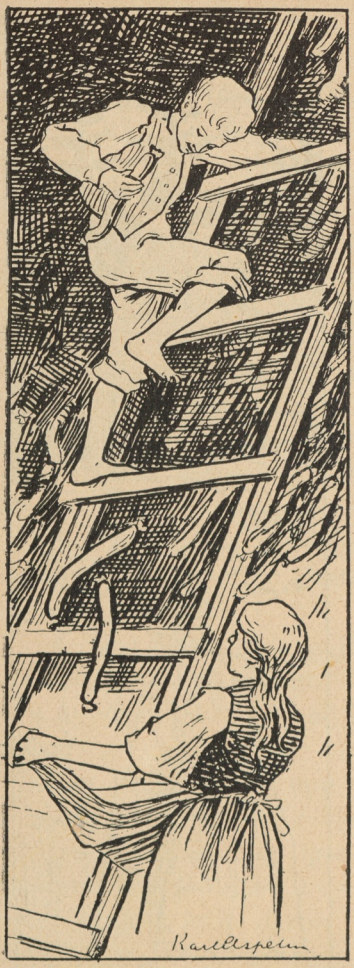

gå alldeles på tok. Han reste sig därför och skulle springa ner från taket. Men i detsamma halkade han på de runda korvarna och ramlade omkull. Han bröt då hål på taket och damp huvudstupa ned igenom öppningen. När flickan märkte detta, vart hon förfärad och sprang sin väg det fortaste hon kunde.

— Jo, det var mig just en ljus liten fågel, sade jätten, när han såg pojken komma neddimpande genom stugtaket. Hör du mor, ta den där gynnarn och sätt in honom och göd honom väl, så få

vi oss en skön kycklingestek endera dagen.

Ja, det var häxan gärna med om. Hon steg upp och tog pojken i armen och bar honom så in i en kammare. Där skulle han sitta på gödning, tills han blev fet nog. Men när hon hade släppt in honom i kammaren, visste hon inte, vad hon skulle ta sig till med honom. Hon stod därför en stund och rev sig bakom örat.

— Hör du, vad skall man göda sådana här kycklingar med, när man vill ha dem riktigt feta och goda? frågade hon.

— Med nötkärnor och söt mjölk, kära mor, svarade pojken.

— Ja visst, ja visst, sade häxan. Nötkärnor och söt mjölk skall du ha, det borde jag ju själv ha begripit.

Hon gick nu efter nötkärnor och söt mjölk och satte in till pojken.

— Nu är du så god och äter, så att du blir riktigt läcker och frodig, sade hon.

— Jag skall göra mitt bästa, svarade pojken, det skall bli en kycklingsstek, som ni minsann skola få slicka er om munnen efter.

Var dag fick han nu så mycket nötkärnor och söt mjölk, som han någonsin kunnat önska sig. Han smorde sig och åt av hjärtans lust och

mådde som en riktig prins. Snart var han lika trind, som han hade varit hemma hos far och mor, och ingen skulle längre kunnat se på honom, att han hade gått i skogen och svultit i flera dagar.

Men under tiden gick jätten och längtade efter den sköna steken. När det lidit ett par dagar, blev han otålig och sade till häxan:

— Har du inte den där tuppkycklingen färdig än? Snart vill jag fara och bjuda våra släktingar på gästabud. Nu tycker jag han kan vara tillräckligt fet.

— Nog har jag gött honom, så gott jag förstått, sade jättekäringen, men det är väl bäst du ser efter själv.

Jätten gick till kammaren och ropade åt pojken:

— Är du fet än?

— Å ja, jag tar mig allt vad jag kan, svarade pojken. Men än så länge duger jag nog inte till kalas-mat.

— Stick ut ditt finger, så får jag känna, sade jätten.

Men pojken anade oråd och stack i stället ut en träpinne, som han hade i fickan. Jätten tog sin kniv och skar i pinnen.

— Usch, sade han, du är ju så hård och mager i hullet, som om du vore av trä. Hör du,

mor, tillade han, det är då riktigt uselt av dig, att du inte kunnat få honom mörare. Du är tvungen att ge honom dubbelt så mycket nötkärnor och söt mjölk, som han hittills har fått.

— Ack, sådant elände, jämrade sig häxan, nog har jag bjudit till alltid, men han *vill* väl inte äta och bli fet, den lilla lymmeln.

— Då får du stoppa i honom, sade jätten, ty inte kan jag bjuda hit folk bara för att de skola få träflisor i tänderna.

Nej, det höll käringen med om. Hon bar in än mer nötkärnor och söt mjölk till pojken och tillsade honom strängeligen, att han skulle äta och dricka flitigt, så att han snart bleve riktigt mör och bra. Ja för all del, han lovade att göra sitt bästa, och han smorde sig och åt och mådde som en riktig prins. Snart blev han så tjock och fet, så att tröjan inte ville räcka till längre, varken över ryggen eller över magen.

Men under tiden gick jätten och längtade efter den sköna steken. Var gång han tänkte på den, så smackade han med tungan och slickade sig om munnen. När det så hade gått några dagar igen, blev han otålig och sade till häxan:

— Nå, har du inte den där tuppkycklingen färdig än? I dag vill jag fara i väg och bjuda våra släktingar på gästabud. Nu tycker jag verkligen du borde ha honom tillräckligt fet.

— Nog har jag gött honom, så gott jag förstått, sade häxan, men det är väl bäst du ser efter själv.

Jätten gick till kammaren och ropade åt pojken:

— Är du fet än?

— Å ja, jag tar mig allt vad jag kan, svarade pojken. Men än så länge duger jag nog inte till kalas-mat.

— Stick ut ditt finger, så får jag känna, sade jätten.

Men pojken visste nu, vad det var fråga om, och stack därför i stället ut den träpinne, som han förra gången hade narrat jätten med. Jätten tog sin kniv och skar i pinnen.

— Usch, sade han, du är ju lika hård och mager i hullet nu också. Hör du, mor, tillade han, vad är det för ett spektakel, att du inte kunnat få pojken mörare? Sade jag inte åt dig, att du skulle ge honom dubbelt så mycket nötkärnor och söt mjölk, som han hade fått?

— Ack, sådant elände, jämrade sig häxan, nog har jag bjudit till alltid, men det syns ju tydligt, att han inte *vill* äta och bli fet, den lilla lymmeln. Vet du, det lönar sig bestämt inte att kosta något vidare arbete på honom. Tycker du som jag, så ta vi honom, sådan han är.

— Ja ja, vi få väl det då, sade jätten, jag kan för resten inte hålla mig längre. Nu far jag strax i väg och bjuder våra släktingar på gästabud. Elda du ugnen och gör honom i ordning, tills jag kommer igen. Kanske han inte blir så galen, bara du lagar, att han blir riktigt väl genomstekt.

— Var lugn du, han skall nog bli ätbar, hur hård han också gör sig, svarade häxan.

Jätten gick ut i stallet, ledde sin stora häst ur spiltan, lade sadel på hans rygg, satte sig upp och red bort igenom skogen. Men häxan stannade hemma för att laga steken i ordning. Hon tände upp en stor eld och gjorde ugnen riktigt varm. Sedan gick hon till pojkens kammare, hämtade ut honom, lyfte honom i vädret och synade honom både bak och fram och på alla sidor.

— Å, du ser inte så dum ut, sade hon, du skall nog bli bra.

— Ja, det håller jag med er om, kära mor, svarade pojken.

— Tänk, vad far skall bli glad, när han får se dig på bordet, så rar och läcker som du nu är, sade häxan. Men skynda dig nu, så att du hinner bli i ordning!

Hon gick till ugnen och öppnade ugnsluckan. Sedan tog hon den stora brödgrisslan och sade

åt pojken, att han skulle sätta sig upp på grisselspaden. Han hoppade upp och satte sig där. Men just som häxan tog i grisselskaftet och skulle skjuta in honom i ugnen, ställde han sig så drumlig, att han trillade i golvet.

— Det var fasligt, vad det här var vingligt, sade han.

Han satte sig åter upp, och häxan tog grisselskaftet igen, men just som hon skulle skjuta till, ramlade han för andra gången av spaden.

— Att det skall vara så svårt att sitta rätt, sade han.

Han fick försöka en gång till, men lika drumlig var han då också, och slutet blev, att han för tredje gången ramlade i golvet. Men då blev häxan ond.

— Du var mig en riktig drummelpetter, sade hon.

— Var inte ond, kära mor, svarade pojken, alla barn i början, det här är första gången jag blir stekt, och ingen har visat mig, hur jag skall sitta.

— Vänta då, så skall jag lära dig, sade häxan.

Hon satte sig på grisselspaden med krökt rygg och uppdragna knän.

— Så här skall det vara, sade hon.

— Ja, det skall det visst det, svarade poj-

ken, och i ett huj hade han fått tag i grisselskaftet och skjutsat in häxan i den glödheta ugnen, och innan hon hann blinka med ögonen, hade han slagit igen ugnsluckan efter henne.

Pojken lämnade henne nu åt sig själv och satte i väg åt skogen, och han tittade sig inte om en gång, innan han var vid riskojan.

Där träffade han sin lilla syster, och det kan var och en tänka, vad glädje det blev, när de råkades igen. Systern hade under tiden levat av de korvar, som pojken hade kastat ner ifrån taket, den gången då han blev fast hos jätten. Hon var säker på, att hennes bror för länge-

sedan hade blivit uppäten, och själv väntade hon bara, att hon skulle svälta ihjäl vilken dag som helst.

Men medan de båda sutto därute i riskojan och pratade med varandra, kom jätten hem ifrån sin bjudningsresa. Han stannade först sin häst på gården och undrade, varför inte häxan kom ut och frågade efter skvaller, såsom hennes sed annars alltid var.

— Å, hon har väl så mycket bestyr med steken, så att hon inte kan komma ifrån, tänkte han.

Han red därför bort till stallet, steg av hästen och ledde honom i spiltan. Sedan tog han av sadeln och hängde den på väggen. När det var gjort, gick han in i stugan. Han kände strax ett starkt stekos, så att det riktigt vattnades honom i munnen. Men häxan såg han ingenstädes till.

— Besynnerligt det här, sade han, hon har väl gått till skogs i något ärende, kan jag tänka. Bara nu inte steken blir vidbränd, medan hon är borta.

Han gick till ugnen för att förlusta sina ögon med den sköna gästabudsmaten. Men som han öppnade ugnsluckan — se, då satt hans egen häxa till käring därinne med krökt rygg och uppdragna knän och grinade emot honom.

Vid denna gräseliga anblick vart jätten så förfärad, så att håren reste sig på hans huvud, alldeles som piggarna på en igelkott. Han slog strax igen ugnsluckan med en smäll, så att den stekta häxan därinne ramlade omkull och föll ihop och blev till ett svart pulver. Sedan rusade han till kammaren för att se, om pojken fanns kvar. Men kammaren var tom. Jätten begrep då, hur allt hade gått till, och han vart däröver så förgrymmad, att han på stället sprack av ilska.

Medan detta hände, satt pojken i riskojan och undrade, vad jättefar hade för sig. Till sist kunde han inte längre styra sin nyfikenhet utan beslöt sig för att gå och se efter. Men denna gången fick systern inte följa med. Och någon lust därtill hade hon just inte heller, hon hade fått nog av det förra besöket.

När pojken kom fram till rödjan, kunde han inte märka ett tecken till liv på gården, och när han sedan kom fram till stugan och lyssnade vid väggen, hördes det inte ett ljud där inifrån. För att få veta, hur det var fatt, kravlade han sig upp på taket och kröp försiktigt fram till rökhålet. När han nu tittade ned, så fick han se en syn, som gjorde, att han riktigt hajade till — den gamla otäcka jätten låg där nere på golvet, sprucken av ilska.

Pojken visste nu, att han ingenting mer hade att frukta och kände sig därför helt trygg till mods. Han klättrade ända upp till takåsen och tittade sig omkring. Då fick han på andra sidan

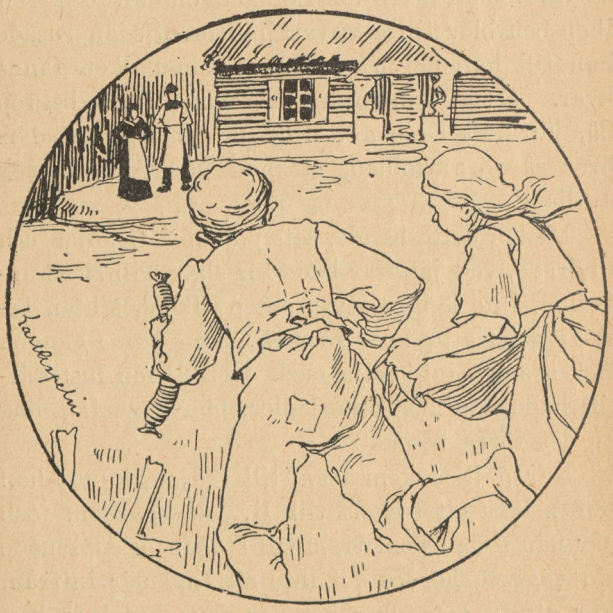

stugan se, var det gick en väg ut ur skogen. Full av glädje häröver hoppade han ned från taket och sprang tillbaka till sin syster, som satt i riskojan och väntade på honom med hjärtat i halsgropen.

— Kom du, syster lilla, sade han, nu äro jätten och häxan döda, och nu skola vi gå hem.

Flickan tog honom vid handen, och så vandrade de i väg till rödjan och förbi stugan med korvtaket och vidare framåt skogsvägen.

När de hade vandrat en liten stund, kommo de till en gammal gärdsgård, och över den gärdsgården ledde det en stätta, och när de kommo upp på den stättan, sågo de en liten stuga, och på den stugan var det en dörr, och framför den dörren låg det en häll, och på den hällen stodo deras far och mor och sträckte armarna emot dem. Då hoppade de ned ifrån stättan och sprungo raka vägen hem.

Men det gjorde de så fort, så att jag inte kunde följa med utan vart efter, och sedan har jag aldrig sett till dem mera.

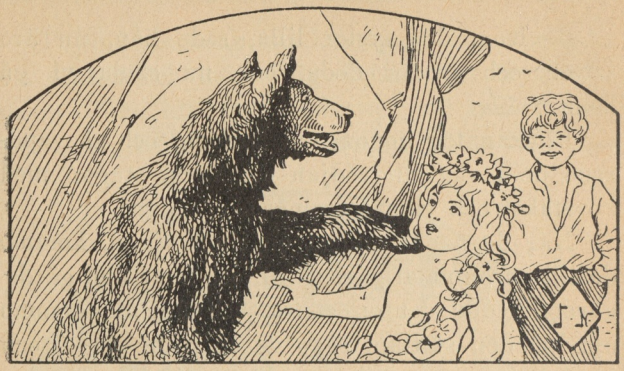

Pojken och näcken.

Det var en gång tre bröder, som skulle ärva sina föräldrar. Mycket var det inte att dela på, men inte heller gick delningen så rätt till, ty äldsta pojken tog stugan, den mellersta tog lösöret, och sedan fanns det åt den yngsta inte mer kvar än lite bast, som låg i en vrå.

Det blir väl bra till något, tänkte han, och så gjorde han sig snaror av bastet. Med dem fångade han djur, först en ekorre och därefter en hare. Sedan gick han till en sjöstrand, där en

björn låg i ide. Pojken satte sig på stranden och knöt en snara, som han skulle fånga björnen med. Då fick näcken se honom och vart nyfiken. Han skickade sin son, lillnäcken, upp för att fråga, vad den främmande skulle göra med det där repet, han höll på och snodde. Jo, han skulle snöra ihop sjön, svarade han, så att ingen skulle kunna komma upp därur. Lillnäcken sprang och talade om detta för sin far.

— Gå tillbaka igen, sade då näcken, och fråga, om han kan hoppa i kapp med dig i träden, och när du har hoppat i fatt honom, så skall du skuffa ner honom i sjön, och så bli vi av med honom.

Lillnäcken gjorde som sagt var.

— Själv vånnar jag inte, svarade pojken, men jag har en liten pys, och har han lust att kappas med dig, så skall han få.

Härmed släppte han ekorren lös, och när lillnäcken skulle ta fatt honom, vart han långt efter. Han sprang till sin far och talade om, hur det hade gått.

— Gå tillbaka igen, sade då näcken, och fråga, om han kan springa i kapp med dig på marken, och när han blir trött, så skall du dra honom hit, så bli vi av med honom.

Lillnäcken gjorde som sagt var.

— Själv vånnar jag inte, svarade pojken, men jag har en pys, som är litet större än den förra, och har han lust att kappas med dig, så ser jag det gärna. När han blir trött, får jag väl omaka mig själv.

Härmed släppte han haren lös, och haren gnodde i väg, så lillnäcken knappt kunde se skymten av hans långa öron. När näcken fick höra detta, sade han:

— Gå tillbaka igen och fråga, om han vill brottas med dig, och när du får honom under dig, skall du dra honom i sjön, så bli vi av med honom.

Lillnäcken gjorde som sagt var.

— Själv vånnar jag inte, svarade pojken, men är du lysten, så kan du brottas med gamla farfar; han ligger där i hålan. I förstningen är han kanske litet dåsig, men ger du honom en örfil, så blir han nog pigg på det.

Lillnäcken gick till idet och frågade, om inte gamla farfar ville komma ut och ta ett nappatag. Men björnen iddes inte röra sig utan bara småbrummade.

— Seså, inte något murr! sade lillnäcken och gav honom en ordentlig sittopp.

Björnen reste på sig och slog ramen i lillnäckens axel, så att han vek sig i knäna. Han sprang ut till sin far och sade:

— Han måtte vara fasligt stark, för han har en gammal farfar, som är så stark, så när han slog mig på axeln, höll jag rakt på att gå i kras.

— Jaså, är han en så farlig karl? sade näcken. Då är det bäst du går upp och frågar, hur mycket pengar han vill ha för att lämna oss i fred.

Lillnäcken gjorde som sagt var.

— Hatten full, svarade pojken och satte sin hatt på marken.

Lillnäcken sprang tillbaka och hämtade så mycket som behövdes. Men under tiden skar pojken ett hål på hattkullen och grävde en grop under. När lillnäcken kom igen och öste pengar i hatten, runno de ner i gropen. Han måste då ge sig av till far efter fler.

— Det förslog inte mer än jämt till bottenskyla, sade han.

— Ta en hel fjärding, svarade näcken; det måtte väl hinna till, men säg honom, att det är nära på allt vad jag har.

Lillnäcken tog fjärdingen och lämnade den. Då vart pojken nöjd och gick hem till stugan. När bröderna fingo se, vad han hade, gjorde de stora ögon.

— Hur i alla världens tider har du fått så mycket pengar? frågade de.

— Jo, genom djurfångst, svarade pojken; när ni inte lämnade mig annat än en knippa bast, så började jag fånga djur, och på det sättet har jag blivit så här rik.

— Ta då hela stugan och ge oss lite bast! sade de.

Pojken lät dem göra, som de ville. De knöto snaror och gåvo sig ut och började fånga djur. Och det hålla de på med än i dag. Men inte vet jag, om de ha blivit något rikare med sitt bast.

INNEHÅLL.

Sid.

ASKEPÅTEN OCH DEN LILLA RÅTTAN. Med 8 teckningar av *Jenny Nyström* 5

SILVERVIT OCH LILLVACKER. Med 11 teckningar av *Jenny Nyström* 45

POJKEN MED FIOLEN. Med 7 teckningar av *Jenny Nyström* 84

ÖSTAN OM SOLEN OCH NORDAN OM JORDEN. Med 5 teckningar av *Hilda Wåhlström* 108

POJKEN, SOM ÅT I KAPP MED JÄTTEN. Med 6 teckningar av *V. Andrén* 141

PRINS ANESIDEJ OCH PRINSESSAN MESERIMEJ. Med 15 teckningar av *Hilda Wåhlström* 162

JÄTTESTUGAN MED KORVTAKET. Med 6 teckningar av *Karl Aspelin* 213

POJKEN OCH NÄCKEN. Med 2 teckningar av *Jenny Nyström* 234

Svenska
Barnboks-
Institutet
STOCKHOLM

En-kronas-böcker för barn och ungdom

Hittills har utkommit på Svensk Läraretidnings Förlag till ett antal av 42 nämligen;

1. **Svenska Folksagor** av *Fridtjuv Berg.* Första samlingen.
2. **Robinson Kruse** av *Henrik Wranér.*
3. **Tusen och en natt** av *Anna Wahlenberg.* Första samlingen.
4. **Onkel Toms stuga** av *Amanda Kerfstedt.*
5. **Jorden runt på 80 dagar** av *Henrik Wranér.*
6. **Medeltidssagor** av *H. Schück.*
7. **Svenska Folksagor** av *Fridtjuv Berg.* Andra samlingen.
8. **Tusen och en natt** av *Anna Wahlenberg.*
9. **Trojanska Kriget** av *Fridtjuv Berg.*
10. **Gullivers underbara resor till lilleputtarnas land** av *Hugo Gyllander.*
11. **Styrman Hurtig** av *Henrik Wranér.*
12. **Franska Sagor** av *Hugo Gyllander.*
13. **Hunden Tipp och andra djurhistorier** av *H. Wendell.*
14. **Den unge Boerhjälten** av *Hugo Gyllander.*
15. **Gula vargen** av *Anna Ersleu.*
16. **Booker Washington och andra Sagor och berättelser** av *Svenska författare.*
17. **Bröderna Grimms Sagor** av *Hugo Gyllander.*
18. **Hittabarnet** av *Henrik Wranér.*
19. **Tomteberättelser** av *Henrik Wranér* m. fl.
20. **Svenska Sägner** av *Hugo Gyllander.*
21. **Kapten Grants Barn** av *Anna Wahlenberg.*
22. **Tomtesagor** av *Z. Topelius, Selma Lagerlöf* m. fl.
22. **Östan och västan** av *Hugo Gyllander.*
24. **Selim och Kalulu** av *Henrik Wranér.*
25. **Tomtefars Sagor** av *C. Adelsköld* m. fl.
26. **Ja och Nej** av *Helena Nyblom.*
27. **Två års ferier** av *Alfred Smedberg.*
28. **Silvertornet** av *Selma Lagerlöf, Per Hallström* m. fl.
29. **Riddarsagor** av *H.* och *M. Haltenberg.*
30. **Vildmarkens Sagor** av *Henning Wendell* och *Hugo Gyllander.*
31. **I Hönslösa och Halmåkra** av *Henrik Wranér.*
32. **Diamantäpplet** av *Louise Zegolson.*
33. **Buffalo Bill** av *Hugo Gyllander.* Med 30 teckningar av *D. Ljungdahl.*
34. **Den underbara Ädelstenen,** legender, sagor och sägner, berättade av *Henning Wendell* m. fl.
35. **Barndomslandet** av Jultomtens författare och konstnärer. Med deras porträtt.
36. **Från Bobinacks land** av *L. E. Björkman*
37. **Den siste mohikanen** av *Hugo Gyllander.*
38. **Svanevit och Rosenröd** av *Helena Nyblom* m. fl.
39. **Mattias Sandorf** av *Alfred Smedberg.*
40. **Japanska sagor.** Samlade av *Ida Trotzig.*
41. **Prinsen och Tiggargossen** av *Mark Twain.*
42. **Sagospel** av *Helena Nyblom.*

Varje bok, rikt försedd med originalillustrationer, kostar endast 1 kr. i pappband (önskas klotband, är priset 1 kr. 25 öre). Fullständig förteckning å dessa böcker gratis efter rekvisition från förlaget. Böckerna kunna erhållas genom varje välförsedd bokhandel eller ock rekvireras genom postanvisning direkt från

SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAG, STOCKHOLM C.

Stockholm 1913, Svenska Tryckeriaktiebolaget.

SAGA
7

SVENSKA
FOLK-
SAGOR

Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black